

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

II) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

VESTMANLANDS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Länet har i afseende på *gränser* och *ytinnehåll* icke undergått någon förändring under den tid, denna berättelse omfattar, och i afseende på dess *indelning uti judiciellt hänseende* hafva endast följande förändringar egt rum:

att enligt Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 27 januari 1882 kronolägenheten Hushagen öfverflyttats från Åkerbo härad och länets vestra domsaga till Köpings stad;

att enligt nådiga brefvet den 6 februari 1885 hemmanet Hacksätra öfverflyttats från Tuhundra härad och länets södra domsaga till Norrbo härad och länets norra domsaga;

samt att enligt nådiga brefvet den 19 juni samma år den del af Sevalla socken, som förut tillhört Simtuna härad och länets östra domsaga, blifvit förlagd till Ytter-Tjurbo härad och länets södra domsaga.

Beträffande länets *indelning uti administrativt hänseende* har den af Eders Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 10 september 1869 beslutade omreglering af länets fögderier, så att de komme att inskränkas till samma antal och omfång som domsagorna i länet, blifvit under femårsperioden fullständigt genomförd, i det enligt Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 12 augusti

1881 Ytter-Tjurbo härad blifvit den 1 september samma år öfverflyttadt från Väsby fögderi till Vesterås fögderi och återstående delen af Väsby fögderi sammanlagd med Salbergs fögderi; och är länet sålunda fördeladt i fyra fögderier, nemligen:

1. Vesterås fögderi, sammanfallande med södra domsagan och innefattande Tuhundra, Siende, Snefringe och Ytter-Tjurbo härad;
2. Kungsörs fögderi, sammanfallande med vestra domsagan och innefattande Åkerbo härad och Skinskattebergs bergslag;
3. Bergslags fögderi, sammanfallande med norra domsagan och innefattande Norrbo och Vagnsbro härad samt Gamla Norbergs bergslag;
4. Salbergs—Väsby fögderi, sammanfallande med östra domsagan och omfattande Torstuna, Simtuna, Öfver-Tjurbo och Våla härad.

Den af Eders Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 8 februari 1878 godkända förändrade indelning af länsmansdistriktet inom länet har under femårsperioden kunnat delvis genomföras, och har sålunda inom Vesterås fögderi Snefringe härad blifvit den 1 mars 1881 deladt i två länsmansdistrikt, det första

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-21.
1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.....	1.
2. Invånare.....	2.
Tab. Litt. A. Antal fångar åren 1881-1885.....	3.
3. Näringar.....	4.
Tab. Litt. B. Prisbelöning af hästar vid besigtningmöten 1881-1885.....	6.
Tab. Litt. C. Statistisk-ekonomisk tabell rörande Sala silfververk 1881-1885.....	9.
4. Kommunikationsanstalter och varubyten.....	10.
Tab. Litt. D. Uppgift på trafikinkomst samt drift- och underhållskostnader under åren 1881-1885 på Stockholm-Vesterås-Bergslagens jernväg och de med densamma gemensamt trafikerade Sala- Tillberga och Norbergs jernvägar äfvensom Klackbergs jernväg, hvilken öppnades för trafik den 24 augusti 1883.....	11.
5. Kameralförhållanden.....	13.
6. Politi.....	15.
Tab. Litt. E. Tablå öfver Vestmanlands läns landstings anslag till folkundervisningens befrämjande under femårsperioden 1881-1885.....	15.
Tab. Litt. F. Öfversigt af lånerörelsen vid aktiebolaget Vesterås pantaktiebank åren 1881-1885.....	16.
Tab. Litt. G. Hagelskade- och hästförsäkringsinrättningarnes verksamhet åren 1881-1885 i Vestmanlands län.....	17.
Tab. Litt. H. Vestmanlands läns hästförsäkringsbolags verksamhet åren 1881-1884.....	17.
Tab. Litt. H. Vestmanlands läns hästförsäkringsbolags verksamhet år 1885.....	18.
Tab. Litt. I. Insättningar i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten åren 1881-1885.....	18.
Tab. Litt. K. Sjukvården inom Vestmanlands län åren 1881-1885.	19.
Tabellbilagor	22-44.
Tab N:o 1. Folkmängd.....	22.
Tab N:o 2. Allmänna vägar och skjutsning i Vestmanlands län åren 1881-1885.....	23.
Tab N:o 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m.m. i Vestmanlands län år 1885.....	24.

	Sid.
Tabellbilagor (Forts.).	
Tab N:o 4. Egendomar af fideikommissnatur i Vestmanlands län år 1885.....	25.
Tab N:o 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag i Vestmanlands län år 1885.....	26-27.
Tab N:o 6. Egendomar tillhörande främmande magters undersåtar i Vestmanlands län år 1885.....	28.
Tab N:o 7. Brandförsäkrings-inrättningarnas verksamhet i Vestmanlands län åren 1881-1885.....	28.
Tab N:o 8. Fromma stiftelser, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjukkassor och dermed jemförliga inrättningar i Vestmanlands län år 1885.....	29-44.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

II) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

VESTMANLANDS LÄN.

1. Länets indelning och naturliga beskaffenhet.

Länet har i afseende på *gränser* och *ytinnehåll* icke undergått någon förändring under den tid, denna berättelse omfattar, och i afseende på dess *indelning uti judiciellt hänseende* hafva endast följande förändringar egt rum:

att enligt Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 27 januari 1882 kronolägenheten Hushagen öfverflyttats från Åkerbo härad och länets vestra domsaga till Köpings stad;

att enligt nådiga brefvet den 6 februari 1885 hemmanet Hacksätra öfverflyttats från Tuhundra härad och länets södra domsaga till Norrbo härad och länets norra domsaga;

samt att enligt nådiga brefvet den 19 juni samma år den del af Sevalle socken, som förut tillhört Simtuna härad och länets östra domsaga, blifvit förlagd till Ytter-Tjurbo härad och länets södra domsaga.

Beträffande länets *indelning uti administrativt hänseende* har den af Eders Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 10 september 1869 beslutade omreglering af länets fögderier, så att de komme att inskränkas till samma antal och omfång som domsagorna i länet, blifvit under femårsperioden fullständigt genomförd, i det enligt Eders Kungl. Maj:ts nådiga bref den 12 augusti

1881 Ytter-Tjurbo härad blifvit den 1 september samma år öfverflyttadt från Väsby fögderi till Vesterås fögderi och återstående delen af Väsby fögderi sammanlagd med Salbergs fögderi; och är länet sålunda fördeladt i fyra fögderier, nemligen:

1. Vesterås fögderi, sammanfallande med södra domsagan och innefattande Tuhundra, Siende, Snefringe och Ytter-Tjurbo härad;
2. Kungsörs fögderi, sammanfallande med vestra domsagan och innefattande Åkerbo härad och Skinskattebergs bergslag;
3. Bergslags fögderi, sammanfallande med norra domsagan och innefattande Norrbo och Vagnsbro härad samt Gamla Norbergs bergslag;
4. Salbergs—Väsby fögderi, sammanfallande med östra domsagan och omfattande Torstuna, Simtuna, Öfver-Tjurbo och Våla härad.

Den af Eders Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 8 februari 1878 godkända förändrade indelning af länsmansdistriktet inom länet har under femårsperioden kunnat delvis genomföras, och har sålunda inom Vesterås fögderi Snefringe härad blifvit den 1 mars 1881 deladt i två länsmansdistrikt, det första

omfattande socknarna Ramnäs, Sura, Berg och Svedvi samt det andra Munktorp, Kolbäck, Säby och Rytterne, hvaremot fögderiet i öfrigt var vid periodens slut, och sedan, såsom före nämndt är, Ytter-Tjurbo härad dit förflyttats, fördeladt i ytterligare tre länsmansdistrikt, nemligen Tuhundra härads, Siende härads och Ytter-Tjurbo härads.

Inom Kungsörs fögderi har den nya indelningen trädtt i gällande kraft den 1 mars 1883, och dess fyra länsmansdistrikt innefatta:

1. Skinskattebergs härad eller socknarna Skinskatteberg, Gunnilbo och Hed samt del af Ramsbergs socken;
2. del af Vestra Skedvi socken jemte socknarna Bro, Malma och Odensvi af Åkerbo härad;
3. Fellingsbro sockendel jemte socknarna Medåker, Himmeta, Björskog och Köping af samma härad; och
4. socknarna Arboga, Säterbo, Kung Karl, Torpa och Kungs-Barkarö af samma härad.

Inom Bergslags fögderi har distriktsindelningen blifvit från och med ingången af år 1885 fullständigt genomförd, och dess tre länsmansdistrikt omfattade vid periodens slut:

1. socknarna Norberg (jemväl den del af socknen, som har kyrkorätt i Avesta socken) och Vestanfors af Gamla Norbergs bergslag;
2. Karbennings och Vester-Våla socknar af sistnämnda bergslag samt Vester-Fernebo socken, Vagnsbro härad; och
3. Norrbo härad med socknarna Romfartuna, Skultuna, Harker, Fläckebo och Skerike jemte östra delen af S:t Ilians socken, hvilket härad blifvit sammanfördt till ett länsmansdistrikt den 1 mars 1883.

Inom Salbergs—Väsby fögderi har den 12 juni 1884 Hvittinge socken förenats med Torstuna, Hernevi och Österunda socknar till ett länsmansdistrikt, hvaremot någon förändring ej kunnat under femårsperioden vidtagas med fögderiets öfriga sju länsmansdistrikt.

Länet var sålunda vid periodens slut fördeladt uti tjugo länsmansdistrikt.

Uti den administrativa indelningen hafva jemväl följande förändringar på grund af förut åberopade nådiga bref under femårsperioden vidtagits, nemligen att kronolägenheten Hushagen öfverflyttats från Kungsörs fögderi och dess tredje länsmansdi-

strikt till Köpings stad, hemmanet Hacksätra från Vesterås fögderi och Tuhundra härads länsmansdistrikt till Bergslags fögderi och dess tredje länsmansdistrikt samt hemmanen Kylösa, Mälby och Väsby i Sevala socken från Salbergs—Väsby fögderi och Simtuna, Altuna och Fröshults socknars länsmansdistrikt till Vesterås fögderi och Ytter-Tjurbo härads länsmansdistrikt.

Uti *ecklesiastikt* hänseende har icke någon annan förändring vidtagits, än att kronolägenheten Hushagen flyttats från Köpings socken till Köpings stad och hemmanet Hacksätra från Lundby socken till Skerike socken, och är länet sålunda fortfarande fördeladt uti sextio pastorat med sjuttio kyrkosocknar; i afseende på *sjukvården* är det fördeladt uti tre provinsial- och ett distrikt-läkaredistrikt och i afseende på *skogsförvaltningen*, hvarutinnan länet numera är tillagdt Bergslagsdistriktet, uti tre revir.

Äfven under nu ifrågavarande femårsperiod hafva särskilda polismän i och för biträde vid *polisutrypsigten* varit anställda uti Norbergs by och vid Kungsör och blifvit aflönade dels af kommunerna, dels från det statsanslag, som för ändamålet anvisats. Dessutom äro särskilde polismän, med aflöning från nämnda statsanslag, anställda, under den tid vapenöfningarne pågå, för Kungl. Vestmanlands Regementes mötesplats Salbohed, Vester-Fernebo socken, samt för Kungl. Lif-Regementets Grenadierkårs mötesplats Utnäs löt, Säby socken, äfvensom under seglationstiden vid Borgå sunds och Strömsholms nya hamn- och lastageplatser inom Rytterne och Kolbäckes socknar samt utefter Strömsholms kanal upp till Virsbo bruk i Ramnäs socken med närmast omgifvande trakter å ömse sidor om kanalen; hvarjemte vid Skinskattebergs bruk och för dess område är anställd, af bruksegaren aflönad särskild polisman.

Länet tillhör tredje eller östra *bergmästaredistriktet*, dock med undantag af Sala silfververk, som hör till Sala bergslag under särskild förvaltning.

I det antal *representanter*, som länet eger att sända till Riksdagen, eller i indelningen af de valkretsar, hvilka ega att desamma utse, har någon förändring ej egt rum under perioden.

För länets *naturliga beskaffenhet* har uti femårsberättelsen åren 1866—1870 fullständigt redogjorts, och får Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i det hänseendet återropa hvad samma berättelse innehåller.

2. Invånare.

Jemlikt nästföretgående femårsberättelse utgjorde länets folk-mängd år 1880 eller sista året i förra femårsperioden enligt mantalsskrifningslängderna 128,711, deraf å landsbygden 110,871 och i städerna 17,840. Såsom af bifogade **Tabell N:o 1** framgår minskades folk-mängden under år 1881 med 234 och särskildt å landsbygden med 502, hvaremot den ökades i städerna med 268; år 1882 började åter folkökningen, men med endast 218, hvaraf å landsbygden 82 och i städerna 136, och år 1883 med 876, hvaraf å landsbygden 664 och i städerna 212; de två sista åren af femårsperioden har den åter något raskare fortgått eller år 1884 med 1,162, hvaraf å landsbygden 795 och i städerna 367, och år 1885 med 1,210, hvaraf å landsbygden 914 och i städerna 296, utan att hatva uppnått den årliga tillväxt som under femårsperioden 1871—1875; och har folk-mängden

sålunda under den tid denna berättelse omfattar tillväxt med 3,232, deraf å landsbygden 1,953 och i städerna 1,279.

En orsak till folk-mängdens minskning första och ringa tillväxt det andra året af femårsperioden torde finnas uti *utflyttningen till utrikes ort*, hvilken under samma år uppnådde sin största höjd.

Antalet till utrikes ort utflyttade utgjorde nemligen enligt Statistiska Centralbyråns underdåniga berättelse:

År 1881	916.
» 1882	1,008.
» 1883	340.
» 1884	123.
» 1885	112. 2,499.

Den ekonomiska ställningen har hos de näringsidkande klasserna, såväl jordbrukande som industriidkande och handlande, varit särdeles tryckt, beroende af de under de senaste åren ovanligt låga prisen på tillverkningen och brist på omsättning, hvar emot den hos de arbetande klasserna i allmänhet snarare förbättrats, alldenstund arbetslönerna ej undergått någon förändring och lefnadskostnaderna icke oväsentligt nedgått.

Antalet *utsökningsmål* och de till betalning ädömda beloppen, hvarå en förteckning här införes, vittna också om de ökade svårigheter, som under perioden uppkommit för jordbrukare, hvilka egentligen varit föremål för de lagsökningar, som å landsbygden förekommit.

År.	Hos Konungens Befallningshafvande.			Hos öfverexekutor i stad.		
	Antal.	Ådömdt belopp.		Antal.	Ådömdt belopp.	
1881.....	785	84,196	22	110	15,425	01
1882.....	787	142,284	25	143	17,188	26
1883.....	642	126,962	29	121	37,955	12
1884.....	791	106,910	50	138	33,052	32
1885.....	902	165,182	94	180	45,502	22

Försäljningen af för gäld utmätt egendom äfvensom konkurser hafva jemväl tilltagit under periodens sista år; men då dessa exekutiva försäljningar icke uppgått för länets landsbygd till ett större antal än 7 och afsett mindre hemmansdelar, synes ej detta förhållande vara i någon särskild grad anmärkningsvärdt, likasom ock förhållandet i sådant hänseende inom länets städer — eller i afseende på det visserligen under sista delen af perioden ökade antalet konkurser, hvilka hufvudsakligast förekommit bland mindre jordbrukare samt bland handlande och handtverkare, — icke i och för sig kan anses berättiga till antagande af en egentligen sämre ekonomisk ställning i allmänhet inom länet än under föregående femårsperioden.

I *sedligt hänseende* har äfven under den nu ifrågavarande perioden den nykterhetsverksamhet, som af åtskilliga sällskap fortfarande bedrivnes, burit goda frukter, i det dryckenskapslasten ytterligare aftagit; och är det att hoppas, att, i den mån denna last varder af den allmänna meningen med afsky betraktad, den skall så småningom upphöra att vara en skamfläck på svenska folket och en källa till brott.

Till jemförelse med förhållandet under näst föregående femårsperiod införes här en *Tab. Litt. A* öfver antalet fångar åren 1881—1885, upprättad efter samma grunder, som den i förra berättelsen intagna.

Dessutom hafva 49 personer, tillhörande länet, varit såsom försvarslöse behandlade, men efter undergångna förhör och erhållna förstädiganden att skaffa sig laga sysselsättning blifvit genast å fri fot ställda.

För *folkskoleundervisningen* och dess främjande har visat sig samma intresse, som uti föregående femårsberättelser vitsordats, och hafva flere nya skolor inrättats och nya skolhus uppförts, hvarjemte undervisningen oförändradt fortgått uti Vestmanlands läns folkhögskola.

Sockenbibliotek, som finnas anordnade inom nästan alla församlingar, synas fortfarande lifligt anlitas, äfven af äldre personer.

I trosläran hafva separatism och *sektväsende* vunnit allt större och större insteg. Baptisterna äro fortfarande de talrikaste och anses deraf finnas i länet omkring 900, af hvilka dock högst få utträdt ur den svenska lutherska kyrkan. Metodisternas antal lärar uppgå till omkring 230. Inom länet finnas 38 bönehus och i 21 af länets församlingar äro nattvardsföreningar bildade. Många barn undanhållas dopet och icke så få afhållas eller afhålla sig från konfirmandundervisningen, om också antalet icke kan här bestämdt uppgifvas. Förutom i föregående femårsberättelse omförmälda särskilda metodist-episkopalförsamlingarna i Odensvi socken och Arboga stad, har sådan under år 1882 bildats i Kungsör, Kung Karls socken, och en 1885 i Heby, Vester-Löfsta socken. Inför borgerlig myndighet hafva under

Tab. Litt. A.

Antal fångar åren 1881—1885.

År	Fångar, mantalskrifne i länet.						Å Länsfängelset i Vesterås förvarade fångar.																					
	Tillstraffarbete dömde.		Till allmänt arbete såsom försvarslöse dömde.		Till allmänt arbete enligt fattigvårdsförordningen dömde.		För undergående af									Ransakningsfångar.	Lösdrifvare och försvarslöse.	Barn, som åtfölja föräldrar.	Frigifne eller till andra fångelser afskickade.	Summa i länsfängelset förvarade fångar.								
							Straffarbete.	Fängelse såsom urbota.		Fängelse såsom förvaudlingsstraff.	Allmänt arbete såsom försvarslöse.		Allmänt arbete enligt fattigvårdsförordningen.		Tvångsarbete enligt lagen angående lösdrifvare.													
	m.	q.	m.	q.	m.	q.		m.	q.		m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.	m.	q.		
År 1881.....	20	1	4	—	5	—	48	4	8	—	94	4	4	—	5	—	—	—	48	4	133	15	4	3	299	29	344	30
» 1882.....	23	4	6	1	3	—	66	4	10	—	77	2	6	1	3	—	—	—	49	8	113	8	—	2	279	21	324	25
» 1883.....	18	2	1	3	4	—	64	2	14	—	46	2	1	3	4	—	—	—	54	6	124	11	1	2	258	25	308	26
» 1884.....	18	—	1	—	5	3	58	1	16	1	73	4	1	—	5	3	—	—	54	5	114	10	1	1	291	22	322	25
» 1885.....	19	1	2	3	6	—	39	1	11	1	75	3	2	3	6	—	6	—	49	9	98	13	9	1	261	29	295	31

perioden afslutats 34 äktenskap enligt nådiga förordningen den 15 oktober 1880; och hafva af kontrahenterna 29 tillhört baptistsamfund samt 39 varit lutheraner, och voro bland kontrahenterna 9 icke konfirmerade.

I och för bedömning af den *fysiska utvecklingen* hos ungdomen af manliga könet har uti föregående femårsberättelse intagits en tabell, visande antalet approberade, befriade och kasserade beväringssynglingar, och införes till jämförelse här en dylik tabell för de fem år, denna berättelse omfattar:

	Approberade.	Befriade.	Kasserade.	Summa.
Å landsbygden år 1881.....	659	50	240	949
" " 1882.....	644	42	230	916
" " 1883.....	636	60	244	940
" " 1884.....	680	36	269	985
" " 1885.....	729	35	251	1,015
Summa	3,348	223	1,234	4,805
I städerna år 1881.....	92	8	51	151
" " 1882.....	82	4	41	127
" " 1883.....	89	5	50	144
" " 1884.....	75	9	52	136
" " 1885.....	93	10	44	147
Summa	431	36	238	705
I hela länet år 1881.....	751	58	291	1,100
" " 1882.....	726	46	271	1,043
" " 1883.....	725	65	294	1,084
" " 1884.....	755	45	321	1,121
" " 1885.....	822	45	295	1,162
Summa	3,779	259	1,472	5,510

Sedan Skultuna sockens och Vagnsbro härads *skarpskytteföreningar* blifvit förändrade till *skyttegillen* och erhållit sina stadgar fastställda, det förra den 31 januari och det andra den 31 december 1883, finnas inom länet fem skarpskytteföreningar, nemligen Vesterås, Arboga, Köpings stads och Åkerbo härads, Strömsholms och Snefringe härads samt Harakers och Romfartuna socknars, samt tre skyttegillen, nemligen Sala, Skultuna och Vagnsbro; och har intresset för och deltagandet uti målskjutningsöfningar varit allmänt såväl inom skarpskytteföreningarna som skyttegillena. Dessas effektiva styrka likasom de anslag, som af dem åtnjutits under femårsperioden, finnes af följande tabell:

År.	Antal skarpskyttar.	Anslag af staten					Summa.	Anslag af landstinget till skarpammuntion och målskjutningsöfningar.					
		till länsstyrelsens anordnande.	till instruktörsaföring.	till skarpammuntion.	till målskjutningspremier.								
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.							
1881.....	1,614	—	1,671	—	1,844	—	1,327	—	4,842	—	500	—	
1882.....	1,751	—	1,823	—	1,993	—	1,437	—	5,253	—	500	—	
1883.....	1,614	400	1,599	75	1,892	50	2,963	75	6,856	—	500	—	
1884.....	1,661	400	1,627	50	1,956	50	3,052	—	7,036	—	500	—	
1885.....	1,645	400	1,509	50	2,009	50	3,061	—	6,980	—	500	—	
Summa	—	1,200	—	8,230	75	9,695	50	11,840	75	30,967	—	2,500	—

Några *farsoter* hafva ej inom länet härjat under den tid, denna berättelse omfattar, om också talrika fall af smittosamma sjukdomar, såsom difteri, nerv- och skarlakansfeber, tid efter annan förekommit.

3. Näringar.

4) **Jordbruks- och boskapsskötsel.** Jordbruk med tillhörande binärningar häfda fortfarande sin plats såsom den förnämsta näringskällan för det stora flertalet af länets inbyggare och har under tid, som utgör föremål för denna berättelse, att uppvisa den tillfredsställande företeelsen af en i allmänhet jemnt fortgående, i ett eller annat hänseende nästan öfverraskande utveckling, och detta ehuruval dess idkare härunder haft att kämpa med rätt allvarsamma bekymmer och svårigheter.

Uppgifter för åstadkommande af en fullständig och pålitlig *jordbruksstatistik* hafva fortfarande genom Hushållningssällskapets försorg insamlats, hvilket arbete, som afsett hvarje af länets fögderier särskildt, af sällskapet agronom afslutats år 1883 och tills vidare af sällskapet antagits till grund för utarbetande af den generela jordbruksstatistiken för länet.

Årsväxten, den hufvudsakliga faktorn för jordbrukets framgång, har jemlikt de af Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande afgifna årsberättelserna lemnat en åring, som kan skattas:

År 1881: icke obetydligt understigande medelmåttan.

» 1882: god.

» 1883: under medelmåttan.

År 1884: mycket god.

» 1885: af höstsäd och rotfrukter medelmättig; vårsäd något under medelmåttan; hö och halm god skörd.

I medeltal har sålunda skörderesultatet öfverstigit medelmåttan och lemnat tillräckligt med födoämnen såväl åt landtmannen och hans familj som husdjuren; och dock har han ej kunnat undgå att i de ovanligt låga prisen så på säd som ladugårdsalster samt i följd deraf i svårigheten att bereda sig medel till mångahanda kontanta utgifter få vidkännas sin andel i nu rådande allmänt tryckta ekonomiska ställning. Ehuruval i anledning deraf åtgärder till jordbrukets höjande och intensiva utveckling ej i allmänhet kunnat vinna någon större omfattning, hafva de dock ej legat nere. Så begagnar man sig allt mer och mer till arbetets underlättande och bättre utförande af nutidens nyare ändamålsenliga redskap, sådana som ångmaskiner till trösk med mera, sånings- och slättermaskiner, räfsor och plogar med mera af förbättrade modeller.

Jordens *alstringsförmåga* söker man höja genom omsorgsfullare tillvaratagande af spillningen samt ökad användning af bigödningsmedel.

Särskildt har under denna period egnats håg och stäfvanden åt upptagande af större gemensamma *afloppsgrafvar*, hvarvid ofta flere gårdars brukare slå sig samman och, med stöd af lagen om dikning och annan afledning af vatten den 20 juni 1879, som härtill kraftigt medverkat, bilda föreningar till arbets utförande. I sin mån understöder och länets hushållningssällskap dessa föreningar med lån på billiga vilkor och hade sålunda år 1885 sammanlagdt omkring 50,000 kronor utlånade till 17 dylika föreningar för gemensam vattenafledning. Under perioden har Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande utfärdat 1 förordnande för officer vid Väg- och Vattenbyggnadskåren, 3 förordnanden för statens landbruksingenjörer och 21 för landtmätare samt, der fråga varit om företag af mindre omfattning och beskaffenhet, 52 förordnanden för den af hushållningssällskapet anställda länsagronomen, att verkställa undersökning och syn i och för diknings- och vattenafledningsföretag.

Hvad företag till *förbättring och uppodling af jord* beträffar, torde här särskildt böra omnämnas följande:

Af 1881 års fond till aftappningar för beredande af odlingsföretag har erhållits ett lånebidrag af 6,800 kronor till torrläggning af vattenskadad mark, hörande till Bjurvalla med flere byar i Öster-Våla socken, genom hvilket arbete, sänkning delvis af den så kallade Bjurvallaån, öfver 300 tunnland odlingsbar mark hittills vunnits.

Bysjön inom Österunda socken har ock blifvit sänkt, hvarigenom en ej obetydlig areal af angränsande mark blifvit torrlagd; hvarjemte beslut fattats om upprensning och fördjupning af *Tibbleäcken* och *Gestreån* inom Simtuna, Torstuna, Frøshults och Hernevi socknar.

Det i föregående berättelse omnämnda företaget, *sänkning af Sagåns strömfåra* emellan Sala hytta och Bispebo i Sevala socken, afser två företag, nemligen det ena emellan Sala hytta och Vesttärna numera utrifna qvarn genom Sala stads egor samt Norrby, Kumla och Tärna socknar samt det andra emellan Vesttärna och Bispebo äfven numera utrifna qvarn genom Tärna, Kumla och Sevala socknar. Det förstnämnda företaget, dertill genom nådigt bref den 17 januari 1879 lemnats statslånebidrag af 15,000 kronor, har till följd af uppkommen rättegång blifvit fördröjdt och anstånd för dess avslutande beviljats, men är arbetet numera så framskridet, att detsamma inom närmaste tiden anses kunna blifva fullbordadt; hvaremot det andra arbetsföretaget, emellan Vesttärna och Bispebo, hvartill jemlikt nådigt bref den 20 april 1879 beviljats ett lånebidrag af statsmedel till belopp af 32,580 kronor, blifvit för flere år sedan fullbordadt. Tillika äro åtgärder vidtagna och pågår arbete i och för sänkning af samma vattendrag emellan Bispebo och Herrqvarn i Sevala socken, hvartill medel af jordegarne tillskjutits.

Sjön Hjelmarens sänkning har under perioden fortgått samt under de senaste åren urtappningar skett och odlingsarbeten påbörjats, men, såsom i förra berättelsen omnämnts, berör detta endast några egendomar, nemligen Sjölund, Findla och Tyringe i Säterbo socken af länet.

Äfven vid *enskilda egendomar*, jemväl mindre, hafva arbeten för uppodling och förbättring af jord egt rum. Vid Uttersbergs egendom i Skinskattebergs och Heds socknar hafva ytterligare uppodlats omkring 150 tunnland samt vid Skinskattebergs egendom odlingar påbörjats i vidsträckt omfattning och redan upptagits omkring 50 tunnland.

Från *sjön Mälaren* och dertill ledande Arboga å har skada genom öfversvämningar vid de lågländt belägna stränderna äfven under senare åren skett, dock ej till den omfattning som under föregående år. Eburu frågan om utredning af orsakerna härtill och om åtgärder till förekommande af dessa vattuflöden, på sätt i föregående berättelse omnämnts, af komiterade för strandegare vid Mälaren tagits om hand, har likväl, Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande veterligt, någon vidare utredning af dessa förhållanden icke under nu ifrågavarande period förekommit. I sammanhang härmed torde dock böra omnämnas, att under år 1885 förslag af Chefen för Mellersta Väg- och Vattenbyggnadsdistriktet väcktes om utsättande af vattenmärken, så kallade pglar, i Mälaren samt om verkställande vid dem af erforderliga vattenhöjdsobservationer och resultatens deraf bearbetande, i och för erhållande af en fullständig utredning af vattenförhållandena och möjligen af orsakerna till öfversvämningarne, till bestridande af kostnaderna hvarför medel beräknats kunna erhållas dels af statsmedel, dels ock genom bidrag från Mälareprovinsernas särskilda hushållningssällskap.

Enligt utredning, verkställd genom länets hushållningssällskaps förvaltningsutskott år 1883, skulle då inom länets mer eller mindre vattendränkta marker hafva funnits omkring 57,000 tunnland tjenliga till odling samt 22,000 tunnland lämpliga till skogsmark. Till torrläggning af ej obetydlig del af dessa marker äro förberedande åtgärder vidtagna. År 1883 verkställdes medelst anslag från länets hushållningssällskap fullständig undersökning med afvägning, kartor och kostnadsförslag för torrläggning af närmare 7,000 tunnland, mer eller mindre öfversvämmade af Vreta-å med dess tillflöden i Huddunge, Nora, Harbo och Öster-Våla socknar, och är nu bolag bildadt för arbetets utförande, hvartill lån lär komma att sökas från odlingslånefonden. År 1884 utfördes likaledes på hushållningssällskapets bekostnad dylik undersökning å Svartån i Vester-Fernebo, Fläckebo och Harkers socknar, hvarigenom afsågs att för odling torrlägga omkring 5,000 tunnland, men är detta företags lösning beroende på utgången af ifrågasatt rättegång angående utrifning af den så kallade Svanå hålldam.

Åt *trädgårdsskötseln* egnas mer intresse och omsorg än förut äfven på många mindre gårdar. Hushållningssällskapet understöder dervid medelst särskild tjänsteman, som är mycket anlitad, medelst utlemnande, dels gratis, dels mot halfva priset, af såväl fruktträd som bärbuskar och prydnadsväxter till folkskoleträdgårdar, samt medelst belöningar för gjorda planteringar.

Beträffande *spanmålsprisen och dagsverklönerna* utgöra de årliga markegångstaxornas pris den egentliga måttstocken. Tjänstehjonslönerna hafva under perioden utgjort i allmänhet:

för dräng 150 à 200 kronor,

» piga 75 à 90 »

Värdet af stat och lön torde kunna beräknas utgöra:

för dräng 300 à 400 kronor,

» piga 200 à 225 »

Dagsverksprisen hafva under vissa förhållanden, särskildt under bergningstiden, öfverskridit beloppen i markegångstaxorna samt uppgått för man ända till 2 kronor och för qvinna till 1 krona.

Handläggning af ärenden rörande *hemmansklyfning och jordafsöndring*, enligt nådiga förordningen den 6 augusti 1881, förekommer, såvidt rörer fråga om mantals bestämmande å från-

skilda delar af hemmans område, ytterst sällan och egentliga jordafsöndringsärenden för pröfning af afgäldsbelopp hafva behandlats till följande antal:

	Vesterås fögderi.	Kungsörs fögderi.	Bergslags fögderi.	Salbergs- Väsby fögderi.	Summa.
År 1881.....	4	21	6	—	31
” 1882.....	6	8	3	2	19
” 1883.....	3	2	3	—	8
” 1884.....	10	15	1	4	30
” 1885.....	3	36	—	—	39
Summa	26	82	13	6	127

De dels af hela länet, dels ock särskildt för Åkerbo härad bildade bolag för försäkring mot *hagelskada å växande gröda* hafva under perioden fortsatt sin verksamhet, hvarför redogörelse närmare meddelas under titel försäkringsinrättningar.

Under åren 1881—1883 hafva såväl landsting som hushållningssällskap lemnat anslag till *prisbelönande af hästar*, men under åren 1884 och 1885 endast hushållningssällskapet. Besigtningmöten under åren 1881—1885 hafva hållits, förutom i städerna Vesterås, Köping och Sala, äfven vid Vestanfors, hvarutinnan närmare redogörelse lemnas i följande *Tabell Litt. B.* Förutom det i tabellen upptagna anslag har hushållningssällskapet bekostat den vid mötena biträdande veterinärens resor äfvensom bestridt kostnaderna för hästarnes ordnande till uppvisningen.

Statens *beskällare* från Strömsholms hingstdepot hafva årligen varit utstälde i olika orter inom länet och varit ganska mycket anlidade.

Att *hästafveln* under de senare åren betydligt förbättrats inom länet, framgår deraf att antalet goda hästar, som vid besigtningmötena uppvisats, årligen ökats, och torde orsaken till detta förhållande i ej ringa del bero på hästpremieringen.

Årliga *hästmarknader* hållas fortfarande, en i april och en omkring den 1 oktober, den sistnämnda egentligen så kallad re-

montmarknad. Å dessa marknader hafva 100 à 200 hästar uppvisats, men köplusten synes hafva varit ringare än under föregående femårsperiod.

För att främja en rätt behandling af hästens hofvar vid skoning, bekostar hushållningssällskapet fortfarande årligen en elev i *hofbeslagslära* vid Veterinärinstitutet i Stockholm.

Ladugårdsskötseln har under dessa fem år fortfarande omfattats med intresse och gjort betydande framsteg, särdeles i fråga om rikligare och mer ändamålsenligt ordnad utfodring åt koladugården. Länets hushållningssällskap lägger sig synnerligen vinn om dess främjande på flerehanda sätt, dels genom instruktör, hvilken både genom offentliga föredrag samt besök i hemmen verkar för att bibringa goda insigter och ändamålsenliga förfaringssätt, dels genom prisbelöningar ej mindre af hela ladugårdsbesättningar, hvilket från och med år 1881 fortgått i bestämd ordning inom olika delar af länet, än ock af enskilda djur och grupper af djur vid möten och utställningar, samt dels genom särskild anordnad undervisningsanstalt för utbildning af dugliga och kunniga ladugårdsskötare, hvilken skola förut varit förlagd till Haggsta gård i Odensvi socken samt sedan hösten 1884 till Seglingsbergs gård under Ramnäs bruk. Såsom i sin mån bidragande till en bättre utfodring i ladugårdarne torde få framhållas de regniga skördeåren 1881 och 1883, då en del af sädesgrödan, regnskadad, ej blef salugill, utan måste uppfodras på kreaturen, hvarigenom landtmannen lärde sig bättre iuse fördelarne af rikligare fodring och hvartill äfven sedermera de låga spanmålsprisen manat.

I närmaste sammanhang med ladugårdsskötseln bör omnämnas *mejerihandteringen*, med densamma förbunden i nära vaxelverkan, hvari de ömsesidigt betinga och befrämja hvarandras framgång och utveckling, hvilken särskildt i fråga om mejerihandteringen varit i hög grad anmärkningsvärd, i det länets mejerier ifrån ett jemförelsevis ringa fåtal hastigt vuxit upp till ett antal af omkring 100 stycken, af hvilka flertalet dagligen mottaga och förarbeta hundradetals kannor och åtskilliga mer än 1,000 kannor mjölk. I denna näringsgrens snabba utveck-

Tab. Litt. B.

Prisbelönning af hästar vid besigtningmöten 1881—1885.

	Anslag af						Utställda				Prisbelönade.							Godkända.			
	Statsmedel.		Landtinget och hushållningssällskapet.		Hushållningssällskapet enskildt.		Beskällare.	Fölston.	Unghästar.	Summa.	Beskällare.		Fölston.		Unghästar.			Summa.	I brist på medel ej prisbelönade.		
	Kronor.	Sö.	Kronor.	Sö.	Kronor.	Sö.					Med 150 kronor.	Med 100 kronor.	Med 75 kronor.	Med 50 kronor.	Skådepenning i silfver.	Skådepenning och 20 kronor.	Skådepenning och 10 kronor.		Beskällare.	Fölston.	Summa.
							Med 150 kronor.	Med 100 kronor.	Med 75 kronor.	Med 50 kronor.								Skådepenning i silfver.			
År 1881.....	1,305	80	1,155	80	1,200	—	19	74	65	158	2) 1	8	3	44	42	—	—	98	5	19	24
” 1882.....	1,386	60	1,386	60	1,000	—	16	65	76	157	—	12	2	41	47	2	—	104	1	9	10
” 1883.....	1,296	20	1,296	20	1,000	—	22	76	79	177	—	14	—	37	40	2	1	94	5	18	23
” 1884.....	1,208	40	1,208	40	800	—	24	78	87	189	—	12	—	33	50	1	—	96	5	23	28
” 1885.....	1,280	70	1,280	70	700	—	20	65	77	162	—	14	3	25	44	2	2	90	4	20	24

1) Endast af hushållningssällskapet.

2) Endast af statsmedel.

ling och den derigenom vunna utvägen att sålunda genom sådens uppfodring på kreaturen och omsättning i mjölk säkert och jämförelsevis förmånligt afyttra den torde få sökas en kraftigt medverkande orsak till att landtmannen kunnat bära nu rådande ekonomiska svårigheter. Af hushållningssällskapet främjas mejerihandteringen genom särskildt för densamma anställd tjänsteman samt genom lån, hvarje å 1,000 kronor, på billiga villkor, under år 1885 utlemnade till 25 personer eller mejeriföreningar.

Svinskötseln bedrivs ej inom länet i den utsträckning, hvartill förhållandena väl kunde gifva anledning; dock visar sig i sammanhang med mejeriskötseln en börjande lifaktighet härutinnan.

Likaså synes *fårafveln* inom länet icke omfattas med något större intresse.

Några *sjukdomar* af farligare beskaffenhet bland kreatur hafva, om ock misstanke derom yppats, likväl icke under perioden förekommit. Qvarka — såsom farsot — har år 1885 bland hästar nästan öfver hela länet varit gängse, samt år 1884 några fall af lunggröta, men med dessa undantag kan helsotillståndet bland husdjuren anses hafva under perioden varit tillfredsställande.

Till främjande af landbrukets ändamålsenliga bedrivande bidrager äfven *länets landbruksskola*, fortfarande förlagd till Stenby gård i Munktorps socken, under ledning af samme föreståndare som förut och med oförändrad arbetsplan. Under denna femårsperiod hafva derifrån blifvit utexaminerade 35 lärlingar, af hvilka 28 mottagit befattningar inom detta och 2 inom andra län, 1 fortsatt vid annan skola och 4 återgått till sina hem.

Till *veterinärers* aflöning har landstinget årligen under dessa fem år ställt ett belopp af 2,000 kronor till hushållningssällskapets förfogande, hvilket sålunda och med tillskott af egna medel aflönat 4 distriktveterinärer, nemligen i sydöstra delen af länet, i Köping, Norberg och Sala med respektive 1,000, 600, 600 och 500 kronor, samt lemnat lönebidrag af respektive 300, 250, 200 och 200 kronor till 4 andra inom länet bosatte veterinärer, således tillsammans 3,650 kronor om året.

Den *kemiska stationen* i Vesterås förflyttades år 1881 till ny rymligare lokal och utöfvar fortfarande gagnande verksamhet, såsom framgår af nedanstående öfversigt af dess utförda arbeten:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Summa.
Jordarter.....	31	32	58	38	25	184
Gödningsämnen.....	25	52	36	45	44	202
Närings- och foderämnen.....	111	67	51	51	35	315
Vatten.....	30	23	19	23	15	110
Utsädesfrö och spanmål.....	26	159	67	93	118	463
Malmer och metaller.....	19	18	22	16	9	84
Arsenikundersökningar å tyg och tapeter.....	1,547	1,155	952	1,162	873	5,689
Diverse föremål.....	33	25	25	21	26	130
Mjök.....	—	—	—	—	719	719
Summa	1,822	1,531	1,230	1,449	1,864	7,896

Utom statsanslaget af 3,000 kronor har stationen af hushållningssällskapets medel kraft bidrag för hvarje af dessa 5 år med respektive 5,150, 3,450, 4,100, 3,600 och 3,600 kronor.

Statens landbruksingenjörer och, särskildt beträffande mindre egendomar, den af hushållningssällskapet anstälde *länsgronomen*, denne med biträde af så kallade dikningsförmän, hafva äfven under ifrågavarande femårsperioden anlitats i och för uppgörande af planer till egendomars skötsel och jordens indelning i vaxelbruk samt för meddelande af råd och upplysningar angående jordbruket och boskapsskötsel.

B) Redogörelse för **skogshushållning** lemnas genom Kungl. Domänstyrelsens årsberättelser, men torde likväl här böra meddelas en kort uppgift angående förhållandena härutinnan samt beträffande *jagt* och *djurfångst* inom länet.

Såväl de sex *häradsallmänningsarne* och Sala bergslags allmanning som ock de allmänna skogarne skötas efter fastställda hushållsplaner, dock äro omkring 500 tunnland af Sala allmanning, den nordligaste delen, ej ännu till ordnad hushållning indelade, beroende på afvittring till hemmanen Dalen och Nordanhed i Kila socken. Virkesafkastningen från allmänningsarne försäljes å offentlig auktion, deraf behållningen tillfaller delegarne, som öfver dess användande besluta.

Å de *enskilda skogarne* synes fortfarande en allt mera ordnad hushållning blifva införd, och särskildt de större skogsmarkerna till bruksegdomarne skötas i allmänhet med all omsorg under ledning af anställda sakkunniga personer. Vården om de mindre skogsmarkerna i sydligare delarne af länet handhafves ganska allmänt af hushållningssällskapets antagne skogstjensteman eller plantör, som der förrättar årliga utsyningar samt vidtager åtgärder för återväxt.

Intresse för skogsvården synes hafva blifvit mera allmänt och vara i tilltagande. Endast i orten omkring Sala hafva dock enstaka exempel förekommit, att hela skogstrakter försålts till total afverkning, utan att särskilda åtgärder, ej ens kvarlemnande af fröträd för återväxt eller återbesåning, vidtagits, hvadan dessa trakter, åtminstone för den närmaste framtiden, synas blifva improduktiva.

Under såväl föregående femårsperiod som ock under den nu ifrågavarande hafva länets landsting och hushållningssällskap lemnat anslag till skogsplantering, dels ny plantering, dels hjälpplantering, som verkstälts, fortfarande hufvudsakligast inom vestra delen af länet, under ledning af jägmästaren J. Arpi, och har dervid under åren 1881—1884, å mera än 30 ställen, å tillsammans omkring 236 tunnland utplanterats omkring 253,000 plantor, egentligen björk- och lärkträd. Dylika planteringar hafva tillsvidare upphört med år 1884, enär svårighet lærer uppstått att för vidare planteringar få lämpliga marker upplättna. Kostnaden för dessa planteringar skall hafva uppgått till omkring 9,000 kronor och äro dessa planteringar i allmänhet lyckade och de förr kala markerna nu klädda med lofvande ungskog.

Beträffande *jagten* har densamma, särskildt i afseende å elg, varit ganska omfattande, och oaktadt ett ej obetydligt antal af dessa högdjur under perioden, inom vestra delarne af länet mera än 280 stycken, blifvit fälda, synes ej någon minskning i vanliga antalet af desamma vara för handen, hvilket i väsentligaste mån bör tillskrifvas den inskränkta tillättna jagttiden af numera senare hälften af september månad. Hare och skogsfogel förekomma såsom under föregående tider mera sparsamt, dock omnämnes skogsfogeln från nordöstra delen af länet vara i tilltagande, men morkulla och gräsand deremot mindre talrika. Tillgången på raphöns har under perioden ökats och var vid

dess slut på sina ställen rätt god. Angående rofdjuren, så hafva björn eller varg ej förekommit samt lo och mård mycket sällsynt, och räffen synes i vestra delen af länet vara i aftagande, men i öfriga delen, likasom duf- och höns höken, ej minskats utan tvärtom tilltagit; örn och berguf förekomma sällan, men kråkorna synas hafva ökat. De för rofdjurs dödande anslagna skottpenningar hafva visat sig särdeles gäneliga och synas icke allenast vara af behovet fortfarande påkallade, utan ock i viss mån otillräckliga.

Fiskets ändamålsenliga bedrivande synes omfattas med lifligare intresse, och i öfverensstämmelse med därför stadgade föreskrifter öfvervakas detsamma fortfarande genom af Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande tillsatte uppsyningsmän inom 13 särskilda distrikt, till hvilkas aflönande hushållningssällskapet anvisat 1,500 kronor årligen. Härförutom har varit anställd särskild tjänsteman, hvilken under dertill lämplig årtid rest omkring vid alla länets fiskevatten af någon betydelse, för att gifva uppmaningar och anvisningar till utsättande af risvasar, till skydd för rommen och det späda ynglet, med flere åtgärder samt att biträda vid konstbefruktning särdeles af aborre, gös, sik, braxen och laxöring, dels till deras förökning på platsen och dels till inplantering äfven å andra håll. Denne tjänsteman har varit anställd af landstinget till år 1884, då han anställdes af hushållningssällskapet, första året med anslag från landstinget, men derefter på sällskapets bekostnad.

I afseende på *kräftfångsten* synes den af Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande den 3 juli 1880 utfärdade stadga hafva befrämjat densammas ändamålsenligare bedrivande.

C) Bergs- och brukshandtering. Inom *Norbergs bergslag*, länets största och viktigaste grufvedistrikt, har för beredande af behöflig lättad uti malmtransporterna och uti väghållningsbesväret en bredspårig jernväg af 4,5 kilometers längd blifvit af ett därför bildadt bolag anlagd mellan Klackbergsfältet och Norbergs station å Norbergs—Engelsbergs jernväg, i sammanhang hvarmed nödiga utfrakts- och rutschbanor blifvit anordnade från de respektive grufvorna i Klackbergsfältet, hvarjente från de grufvefält, som icke redan förut varit satta i direkt förbindelse med jernvägen, lastspår blifvit anlagda till närmaste jernvägsstationer; och har Kolningsbergs grufve-aktiebolag satt sina grufvefält i förbindelse med Klackbergs jernväg genom anläggande af en smalspårig häst- och rutschbana af 2,5 kilometers längd.

I stället för de lokomobiler, som användts för berg- och vattenuppfordringen ur grufvorna, hafva på flere ställen fasta ångmaskiner blifvit anskaffade, hvilkas pannor eldas med träkolsstybb, affallet vid kolrisslingen vid masugnarna, hvarigenom en icke oväsentlig besparing åstadkommes.

I ändamål att underlätta den vid takbrytning för folket ansträngande äldre borrhningsmetoden, hafva borrhmaskiner, drifna med komprimerad luft, blifvit under perioden anskaffade, och disponerades och användes vid dennas slut mellan 20 och 30 dylika borrhmaskiner.

Införandet af personhissar, som egt rum i en del grufvor inom distriktet, har medfört lättare tillsyn af grufbrytningen och främjat folkets arbetsförmåga.

Då forslandet af Norbergs quartziga och fattiga malmer medför stora kostnader och deras smältning kräfver betydlig tillsats af kalk, har förslag väckts och försök i mindre skala utförts

att på mekanisk väg afskilja större delen af quartzen, innan malmen fraktades från grufvefältet, hvarvid sålunda tillgått att, sedan malmen krossats till nödig finlek, quartzen och andra ofyndiga bergarter fränskilt med vatten genom vanliga anrikningsmetoder, hvarefter malmpulvret, blandadt med kalk, sammanslagits till så kallade briquetter, hvilka såsom färdig vara afsändts till masugnen. Med inblandningar af den brända och släckta kalken har afsetts, att i densamma erhålla såväl ett bindningsmedel för jernmalmskornen som ett beskickningsämne för den kvarvarande quartzen, hvilken ej utan för stor jernförlust kunnat fullständigt afskiljas. För att dessa för svenska jernhandteringen viktiga försök skulle kunna företagas i större skala och anrikadt gods eller så kallade briquetter erhållas i så stor mängd, att prof dermed skulle kunna ega rum i masugnarna, har Eders Kungl. Maj:ten den 31 juli 1885 på vissa föreskrifna vilkor anvisat 30,000 kronor till uppförande af ett försöksanrikningsverk i Norberg, hvarjente fullmäktige i Jernkontoret lemnat 5,000 kronor till bestridande af de första experimentalkostnaderna.

Vid *Sala silfververk* hafva fortfarande under ifrågavarande period flere arbeten utförts åsyftande verkets vidare förbättrande och utveckling. De båda förutvarande uppfordringsverken för vattnet ur grufvan, hvilka utgjordes af 30 träpungssättningar uti Gustaf III:s schakt och 25 vid Knechtschacktskonsten, hafva borttagits och i stället 2 nya tryckpumpar enligt Rittingers system, som hvardera uppfordra vattnet 450 fot, insatts uti Gustaf III:s schakt. Dessa pumpar hafva visat sig utmärkt väl fylla sitt ändamål. Konstledningen och konsthjulet hafva likaledes blifvit ombygda. Det gamla berguppfordringsspelet vid Karl XI:s schakt har utbytts emot ett nytt turbinspel, hvarigenom besparing på driftvattnet vunnits. För skrädning af den vid Karlshacket fallande grufsyktan har ett nytt sköljverk, som drifves med en mindre ångmaskin, derstädes uppbygts. Såväl öfver som under jord-vid grufvan hafva flere rälvägar för berg- och malmtransport anlagts. Uti grufvan hafva omfattande förberedande arbeten vidtagits för införande af brytning medelst igen-sättning.

I afseende å blysmältningarna har en väsentlig förändring vidtagits, i det att i stället för de gamla träkakelugnarne en ny ugn efter Piltz' system uppförts, i hvilken numera smältningarna försiggå medelst användande af koks såsom bränsle. Tillverkningen af verkby per dag uti denna ugn är fyra å fem gånger större än uti de gamla ugnarne.

Angående beloppet af de olika tillverkningarna, med mera, lemnar bifogade *tab. Litt. C* närmare upplysning; den utvisar ock för de senare åren en större årlig tillverkning af silfver, än som egt rum under senast förflutna 200 år.

Ur de vid silfververkets hytta befintliga samlingar af after eller affall ur de gamla vaskverken derstädes har ingenjören A. Heberle sökt utbringa visst kvarvarande silfver, för hvilket ändamål han utfört omfattande försök. Dessa hafva på senaste tid kröntes med framgång. För det utaf ingenjör Heberle sålunda vunna silfver har afradsfrihet åtnjutits. Angående beloppet af detsamma hänvisas till nyssnämnda tabell.

Brukshandteringen, som lidit af särdeles ogynnsamma konjunkturer, har det oaktadt drifvits i allmänhet i samma omfattning som under förra perioden och finnes derom endast att meddela, att en ny hytta eller masugn blifvit anlagd invid Risbergs grufvefält i Norberg, till hvilken jernvägsspår leda från Ris-

bergs lastplats å Norberg—Engelsbergs jernväg, och vid hvilken drifkraften erhålles från en ångmaskin, hvars ångpanna eldas med den gas, som uppsamlas och ditledes från sjelfva masugns-pipen; att vid Fagersta bruk blifvit anlagda verkstäder för tråd-drageri, tillverkning af trådlinor och af så kalladt Martinsstål; att vid Skinskattebergs bruk i det åren 1879 och 1880 ny-bygda universalvalsverket tillverkningen af lancashirestångjern ökats med omkring 20 %; att vid Gisslarbo bruk, tillhörigt Rid-darhytteverken, uppbygts valsverk med universalvalsverk, i följd hvaraf tillverkningen förändrats från smidt till valsadt lanca-shirestångjern, hvarjemte den ökats med omkring 12 %.

I afseende å *malmtillgången* äberopas hvad föregående be-rättelser derutinnan innehålla.

D) Fabriker och handtverkerier. Äfven dessa hafva naturligtvis rönt menlig inverkan af det ogynsamma ekonomiska tillstånd, som i allmänhet varit rådande. *Mekaniska verkstä-derna* i *Vesterås, Köping* och *Arboga* hafva dock oafbrutet drif-vits med framgång. Vid *Arboga gjuteri och mekaniska verkstad* har tillverkningen af jernvägs- och spårvagnshjul något ökats och gjuteriet för denna tillverkning vunnit god afsättning, sär-skildt i Belgien, samt erhållit särdeles smickrande omdömen af spårvägsbolaget i Bruxelles vid allmänna spårvägs-kongressen i Berlin under innevarande år. En ny gjuteribyggning har under åren 1884—1885 uppförts, afsedd för 100 å 120 arbetare eller dubbelt så många som i den gamla byggnaden kunde rymmas. År 1883 börjades i en särskild afdelning af verkstaden tillverkas dynammaskiner för elektrisk belysning och kraftöfverföring; och hafva dessa maskiner vunnit godt anseende och god afsättning, så att ny och rymligare lokal för denna tillverkning måst in-redas. Åren 1882—1883 anlade verkstaden ock ett tegelverk, som sedan dess drifvits. *Arboga glasbruk* har under åren 1883—1884 ombygts och utvidgats. Den vid *Engelsberg* i Vester-Våla socken anlagda fabrik för *tillverkning af eldfarliga oljor och maskin-smörja* har i hög grad ökat sin verksamhet samt *Sörqvarns fabrik* i Kolbäcks socken för *beredning af benmjöl och lin* blif-vit utvidgad och försedd med nytt extraktionsverk, hvarigenom

benmjölet medelst benzin frigöres från fett och limämnen, hvilka särskildt tillgodogöras. Öfriga fabriker och handtverkerier hafva under perioden fortsatt sin verksamhet, med undantag likväl af Sörstafors fabrik för trämassa och papper, hvilken upphört.

Den i föregående berättelse omförmälda rörelse inom Sal-bergs fögderi och särskildt i närheten af Heby jernvägsstation i Vester-Löfsta socken i afseende å qvarn- och sågverk samt snickerifabrik, tegelverk, bryggeri m. m. äfvensom beträffande handeln derstädes har under perioden fortgått och utvecklats sig än mera; och har i följd häraf fråga väckts om tillämpning å ett visst område inom och omkring Heby jernvägsstation af Ord-ningsstadgan för Rikets städer samt af Byggnads- och Brand-stadgan.

Bränvinsbränning har egt rum vid endast ett bränneri, der-vid tillverkningen utgjort:

År 1881.....	36,005·4 kannor
» 1882.....	47,961·4 »
» 1883.....	35,663·7 » (93,336·1 liter),

hvilket sistnämnda år, den 2 november, bränningen upphörde; dock qvarlågo å nederlag 38,586·4 beskattningsbara liter, som un-der följande året uttogos, så att nederlaget var utrymdt den 4 september 1884.

E) Husslöjd och binäringar. Allvarlig sträfvan att medelst uppmuntran af *hus- och handslöjden* i olika riktningar framkalla håg och flit, bibringa arbetsskicklighet samt bereda ökade och äfven nya näringskällor, särskildt af vigt och gagn för de talrika, annan sysselsättning egentligen saknande famil-jerna så å landet som i stad, har jemväl under ifrågavarande period gjort sig gällande. I främsta rummet bör här omnämnas den *fasta slöjdskola*, som genom donation af framlidne bruks-egaren Kristian Zimmerman samt anslag och bidrag af länets landsting och hushållningssällskap samt Vesterås stad blifvit i Vesterås anordnad och den 13 februari 1882 öppnad för verk-samhet. Till skolans uppehållande hafva lemnats bidrag af hus-hållningssällskapet med 4,000 kronor årligen, af landstinget med

Tab. Litt. C.

Statistisk-ekonomisk tabell rörande Sala silfververk 1881—1885.

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Summa.
Af staten erhållna »konststatsmedel»	13,932·32	14,020·90	13,956·80	13,666·59	13,400·85	68,977·46
Till staten »erlagd silfvertionde	8,044·13	11,087·88	13,714·11	15,402·91	15,822·93	64,071·91
» » » konststatsmedelersättning.....	144·05	381·99	673·52	747·29	834·43	2,781·28
Uppfordradt berg	431,742	528,200	608,632	659,880	653,683	2,882,137
Erhållen stufvmalm.....	2,382	3,396	5,005	5,390	4,353	20,526
» vaskmalm.....	105,600	140,855	139,070	168,990	140,536	695,051
Tillverkad silfver.....	1,299·17	1,919·43	2,431·75	2,726·73	2,925·28	11,302·36
» bly.....	845·88	1,370·51	1,577·63	1,633·32	2,069·78	7,497·12
» hagel.....	754·20	—	531·20	1,052·20	1,228	3,565·60
» kalk.....	91,731	70,122	62,594	76,086	77,274	377,807
» silfverglitt eller rödglite, till afsalu	41·07	365·05	430	196·85	287·93	1,320·90
Bruten limsten	72,759	78,674	110,837	126,726	52,255	441,251
Använda arbetare.....	214	191	254	254	270	—
Vid Ingeniör Heberles extraktionsverk erhållet silfver.....	—	—	291·02	34·25	881·73	1,207

3,500 kronor de två första åren och sedermera 3,000 kronor, samt af Vesterås stad, som härtill disponerar medel ur Zimmermanska donationsfonden, värdet af hyresfritt upplåtna lokalen, 2,675 kronor, ordinarie anslag 500 kronor, samt extra anslag åren 1881—1882 4,000 kronor, 1883 1,000 kronor, och sedermera 500 kronor. Donationsfonden, af hvars medel årligen göras besparingar, på det att skolan må kunna erhålla en ny, tillräckligt rymlig och ändamålsenlig lokal, utan att dock fondens alla medel må medtagas, utgjorde vid 1885 års slut 128,513 kronor. Skolan står under en styrelse af 5 ledamöter, utsedda 1 af landstinget, 2 af hushållningssällskapet och 2 af Vesterås stad. Närmaste tillsynen öfver skolan utöfvas af en föreståndare; och undervisningen, som är kostnadsfri, ledes af denne föreståndare och 1 »slöjdlärare» samt tillfälligt anställda lärare. Skolan, afsedd dels att undervisa i sådana läroämnen, som för yrkesidkare äro mest behöfliga (den tekniska afdelningen), och dels att utbilda slöjdlärare och bibringa andra personer färdighet i handslöjd (slöjdfdelningen), samt i förening med ett så kalladt slöjdmagasin för inköp och försäljning af slöjdalster från länets alla delar, är anordnad i Zimmermanska donationsfondens egen gård. Undervisningsåret är fördeladt i 2 terminer, vårterminen 10 januari—10 maj och höstterminen 25 september—21 december. Dessutom har sedan 1883 under sommaren 1 juli—13 september hvarje år särskild slöjdkurs varit anordnad för folkskollärare och lärarinnor, dervid undervisning meddelats för lärare i träslöjd och för lärarinnor i handslöjd, att tjena dem till ledning vid undervisning i egna skolor. Eleverna vid skolan skola vid inträdet hafva uppnått 14 års ålder och ega kunskaper, motsvarande folkskolans minimum. Eleverna utgöras dels af dem som hafva sitt hem på landsbygden och åtnjuta dessa undervisning både för och eftermiddag, dels af dem som äro bosatta i staden och der hafva sin sysselsättning; dessa undervisas eftermiddagar och aftnar. Till de i slöjdkurserna under somrarna deltagande folkskollärare och lärarinnor har hushållningssällskapet 1883—1885 beviljat anslag till ersättning för resekostnad och till dagunderhåll 1 krona. I afseende å antalet elever och deltagare i slöjdkurserna meddelas följande tabell:

	Elever i tekniska skolan.			Elever i slöjds skolan.	Deltagare i slöjdkursen.			
	Manliga.	Qvinliga.	Summa.		Manliga.	Lärare.	Lärarinnor.	Summa.
1882	Vårterminen	89	34	123	30	4	—	4
	Höstterminen	57	24	81	22			
1883	Vårterminen	83	45	128	29	10	7	17
	Höstterminen	78	31	109	35			

	Elever i tekniska skolan.			Elever i slöjds skolan.	Deltagare i slöjdkursen.			
	Manliga.	Qvinliga.	Summa.		Manliga.	Lärare.	Lärarinnor.	Summa.
1884	Vårterminen	99	40	139	38	16	18	34
	Höstterminen	77	37	114	30			
1885	Vårterminen	82	45	127	33	10	15	24
	Höstterminen	95	41	136	26			

Med understöd från landstinget af 1,500 kronor årligen bidrager hushållningssällskapet till i allmänhet halfva kostnaden för uppehållande på landsbygden af *slöjds skolor* så för gossar, som der inhenta färdighet i handterande af vanliga slöjdverktyg för träslöjd, som för flickor, hvilka handledas i stickning och enklare sömnad. Sålunda har hushållningssällskapet under dessa fem år utbetalt till slöjds skolor för gossar 3,230 kronor, eller i medeltal för år 646 kronor, till ett antal kommuner vexlande från 3 till 9 samt till slöjds skolor för flickor inalles 5,455 kronor, eller i medeltal 1,091 kronor, till ett antal kommuner vexlande från 14 till 21, ofta med flere skolor inom hvarje kommun.

Den *väfskola*, som utaf hushållningssällskapet blifvit upprättad i Vesterås har under åren 1881—1884 vexelvis blifvit för ett år i sender förflyttad till hvarje af länets städer, hvar efter den i mars 1884 tillsvidare nedlades såsom sjelfständig skola och dess väfstolar och öfriga materialier flyttades till slöjds skolan i Vesterås, hvarest under sommarmånaderna särskilda väfnadskurser varit anordnade för folk- och småskolelärarinnor.

Den *möbel*-, egentligen *stoltillverkning*, som af ålder bedrivits inom Öster-Våla socken samt en mindre del af Nora socken, har under perioden visserligen fortgått, men till följd af stark konkurrens från andra orter icke varit så lönande som tillföre, och hafva i följd häraf stolsnickarne bildat en förening i ändamål att åstadkomma icke allenast ett arbete af bästa beskaffenhet, utan äfven nya mönster för tillverkningen. Inom ofvannämnda båda socknar äfvensom inom Huddunge och Enåker utgör *tillverkning af laggkärl* fortfarande en husslöjd, som bör särskildt omnämnas, likasom den af *mattor af nöthår* i Fläckebo socken.

Biskötsel idkas här och hvar inom länet, dock ej i någon större omfattning. Hushållningssällskapet har underhållit elever vid biskötareskolan i Bie; senaste år 6 folkskolelärare.

Endast under vissa tider och inom bergslagen, för malm- och koltransporter, kan *varuförsling* anses ega rum.

4. Kommunikationsanstalter och varubyten.

A) **Landtkommunikationer.** I det jernvägsnät, som finnes inom länet och för hvilket blifvit redogjort i föregående femårsberättelse, har under perioden endast den förändring egt rum att, såsom förut nämnt är, från Norbergs station å Norbergs nya jernväg en bana, af samma spårvidd som denna och af 4½ kilometers längd, blifvit anlagd till Klackbergs grufvefält,

hvilken jernväg liksom Norbergs och Sala—Tillberga jernvägar trafikeras af Stockholm—Vesterås—Bergslagens Trafikaktiebolag, och meddelas angående dessa jernvägar närstående uppgift å trafikinkomst med mera (*tabell Litt. D*).

Beträffande *allmänna vägar och skjutsning* åren 1881—1885 lemna hosfogade **tabell N:o 2** upplysning.

I afseende på väganläggningar under perioden torde böra omnämnas:

att år 1881 omlades vägen från Vesterås norrut öfver Äsåsen i Romfartuna socken, hvartill erhöles ett statsbidrag af 1,300 kronor;

att en ny väg blifvit anlagd från Rosshyttans station å norra stambanan till gränsen af Möklinta socken och till mötes en inom samma socken förut anlagd väg, till hvilket företag år 1882 anvisats ett statsbidrag af 4,400 kronor;

att allmänna landsvägen söder om Arboga stad blifvit till undvikande af de så kallade Brattbergsbackarna omlagd med ett år 1884 anvisadt statsbidrag af 4,690 kronor, motsvarande $\frac{2}{3}$ af den i förslaget beräknade kostnadssumma; men som vid utförandet af arbetet befunnits, att kostnaden varit för låg beräknad, så att den verkligen uppgått till mera än dubbelt mot den beräknade eller till 14,830 kronor 21 öre, har Arboga stad, som dessutom bekostat gångbanor och planteringar å båda sidor om vägen, fått vidkännas en ytterligare kostnad af 8,938 kronor 21 öre, då återstående beloppet 1,202 kronor erhöles genom frivilliga bidrag af enskilda trafikanter;

att sedan å allmänna landsvägen mellan Vestmanlands och Södermanlands län, ledande öfver Nyckelön i Mälaren, samfärd-

seln af ålder uppehållits medelst färjning såväl öfver det norr om samma ö belägna så kallade Mellansundet som det söder derom belägna Qvicksund, dock under senare årtionden öfver Mellansundet medelst flottbro, dåvarande egaren af å samma ö belägna egendomen Stensjö år 1839 donerade medel till uppförande af en bro öfver förstnämnda sund; och då detta kapital genom räntans läggande dertill för hvarje år uppnått nödig storlek, uppfördes under år 1885 ifrågavarande bro af jern på murade stenpelare i enlighet med af Eders Kungl. Majestät fastställd ritning och för en kostnad af nära 22,000 kronor; och vore önskvärdt att, för beredande af oförhindrad samfärdsel de båda länen emellan, en rörlig landsvägsbro blefve uppförd äfven öfver Qvicksund;

samt att år 1885 påbörjades anläggandet af ny väg söder om sjön Temnaren från Harbo kyrka till allmänna landsvägen mellan Uppsala och Gefle med bro öfver Harbo å, och anvisades samma år ett statsanslag af 8,000 kronor för den del af vägbyggnaden, som tillhör detta län.

Vid 30 skjutsanstalter, som vid periodens ingång funnos inom länet, var skjutsen på entreprenad upplåten och bestreds under de tre första åren skjutsning vid en anstalt mot en lega

Tab. Litt. D. Uppgift på trafikinkomst samt drift- och underhållskostnader under åren 1881—1885 på Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg och de med densamma gemensamt trafikerade Sala—Tillberga och Norbergs jernvägar äfvensom Klackbergs jernväg, hvilken öppnades för trafik den 24 augusti 1883.

	1881.		1882.		1883.		1884.		1885.	
	Antal.	Kronor.	Antal.	Kronor.	Antal.	Kronor.	Antal.	Kronor.	Antal.	Kronor.
<i>Trafikinkomst.</i>										
Resande, 1:sta klassa	3,855	15,037	3,859	15,751	3,870	16,200	5,087	16,819	5,217	17,350
” 2:dra ”	47,172	98,002	48,602	96,924	54,869	108,300	69,389	115,978	75,428	118,935
” 3:dje ”	318,456	293,809	354,599	308,352	370,058	319,111	397,910	329,200	423,057	335,125
Trupper	3,528	3,753	4,011	4,054	3,221	3,171	3,202	3,186	3,286	3,233
Tillsammans	373,011	410,601	411,071	425,081	432,018	446,782	475,588	465,183	506,988	474,643
Resgods, post, åkdon och lefvande djur m. m.	—	80,078	—	90,061	—	101,394	—	93,254	—	93,658
Ilgodsförsändelser	—	27,308	—	28,514	—	34,808	—	36,670	—	38,147
Fraktgods	Ton.	205,419	Ton.	230,191	Ton.	221,892	Ton.	228,019	Ton.	226,688
		681,330		704,253		711,517		772,516		772,744
Summa	—	1,199,317	—	1,247,909	—	1,294,501	—	1,367,623	—	1,379,192
<i>Utgifterna för jernbanornas drift och underhåll uppgå till</i>	—	603,295	—	577,597	—	622,299	—	654,596	—	655,532
<i>Utgiftprocent</i>	—	50:3	—	46:3	—	48:1	—	47:9	—	47:5
<i>Inkomst per år och bankilometer</i>	—	4,956	—	5,157	—	5,349	—	5,582	—	5,584
<i>Utgifter ” ” ” ”</i>	—	2,493	—	2,387	—	2,571	—	2,672	—	2,654

Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg håller i längd 196 kilometer. Trafiken öppnades å bansträckan Köping—Tillberga, hvars längd är 45 kilometer, den 7 december 1875, på linien Tillberga—Engelsberg, 50 kilometer, den 27 juli 1876, och den 15 december samma år på den återstående delen.

Sala—Tillberga jernväg är 28 kilometer lång och öppnades för trafik den 7 december 1875.

Norbergs jernväg, 18 kilometer lång, öppnades för trafik den 27 juli 1876.

Klackbergs jernväg har en längd af 5 kilometer och öppnades för trafik den 24 augusti 1883.

I sammanhang med Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg trafikerades Sala—Tillberga och Norbergsbanorna sedan den 1 januari 1877 samt Klackbergsbanan från den 24 augusti 1883.

af 1 krona 38 öre och vid samtliga de öfriga mot den för länet gällande maximilegan 1 krona 80 öre, hvarförutom till 24 af dessa entreprenadbidrag utgick med tillsammans 10,079 kronor. Under den treårsperiod, som ingick med år 1884, har skjutsanstalternas antal, sedan den vid Sätra brunn upphört, varit 29, deraf 16 gästgifverier och 13 skjutsstationer, vid hvilka samtliga maximibeloppet för skjutslegan 1 krona 80 öre utgått, hvarjente vid 24 entreprenadbidrag åtnjutits med tillsammans 9,500 kronor.

B) Sjökommunikationer. I afseende å de sjökommunikationer, som finnas vid och inom länet och hvilka, förutom af sjön Mälaren, utgöras af Strömsholms kanal, som sammanbinder nagra mindre sjöar, sjöarna Åmänningen och Aspen i Vester-Vala och Vestanfors socknar samt sjöarna Barken i Kopparbergs län, med Mälaren; Hjelmare kanal, som förenar sjön Hjelmaren med Arbogaån; denna å, som förutom från kanalen äfven utgör segelled från Arboga stad till Mälaren; samt Köpingsån, utgörande farled från Mälaren till staden Köping och hamn för denna, finnas ej andra förändringar att omförmåla, än att det så kallade Sotsundet, eller närmaste farleden i Mälaren utanför den vid Strömsholms kanals ändpunkt belägna lastageplatsen Borgåsund, blifvit år 1881 upprensadt och segelrännan försedd med nya duc d'alber, till hvilket arbete och till ersättning åt Strömsholms nya kanalbolag för dess åtagande att framgent underhålla ifrågavarande segelled anvisats ett anslag af 17,180 kronor från Handels- och Sjöfartsfonden.

C) Post- och telegrafanstalter. Postanstalterna inom länet voro vid periodens början 3 postkontor, 3 postexpeditioner samt 53 poststationer och utgjorde vid periodens slut 5 postkontor: Vesterås, Arboga, Köping, Sala och Norberg, samt 60 poststationer. Postforsling ombesörjdes vid periodens slut å följande linier:

a) *Jernvägslinier:*

Stockholm—Vesterås—Örebro.
 Stockholm—Sala—Storvik.
 Tillberga—Engelsberg—Kärrgrufvan.
 Sala—Tillberga.
 Köping—Uttersberg.
 Uttersberg—Riddarhyttan.
 Valskog—Rekarne.
 Kolbäck—Rekarne.

b) *Ångbåtslinier:*

Vesterås—Strengnäs—Stockholm.
 Vesterås—Torshälla.
 Arboga—Stockholm.
 Köping—Stockholm.
 Engsö—Stockholm.

c) *Vanliga landsvägsposter:*

Sala—Fläckebo—Vester—Fernebo.
 Heby—Altuna—Karleby—Enköping.
 Heby—Huddungeby—Tärnsjö—Gysinge.
 Hvittinge—Österunda—Torstunaby—Långtora.
 Norberg—Vestanfors.
 Kungsör—Stora Sundby.

Bernshammar—Gunnilbo—Stjernvik—Suedjebacken.
 Uttersberg—Smedjebacken.

d) *Gångposter:*

Vesterås—Barkarö.
 Tillberga—Romfartuna.
 Östanbro—Engsösund.
 Broddbo—Möklinta.
 Heby—Landberga.
 Tärnsjö—Östavik.
 Ramnäs—Surahammar.
 Kolbäck—Hallstahammar.
 Kolsva—Skedvi.

e) *Postbefordran med landtbrefbärare:*

Vesterås—Badelunda—Irsta—Kärbo—Kungsåra.
 Tortuna—Sevalla.
 Orresta—Östanbro.
 Tärna—Smedsbo.
 Sala—Håf.
 Dingtuna—Lillhärad.
 Strömsholm—Vikhus.
 Köping—Odensvi.
 Köping—Himmeta.
 Arboga—Medåker.

Antalet *statstelegrafstationer* utgjorde vid 1885 års slut fortfarande 7, nemligen Vesterås, första klassen, och Köping, andra klassen, med hel dagstjenst, samt Sala, Arboga, Norberg, Surahammar och Hallstahammar, tredje klass, med inskränkt dagstjenst.

Genom Telegrafverkets försorg hafva inom länet följande *telefonledning*ar utförts och satts i förbindelse med statstelegrafnätet:

Från telegrafstationen i Norberg: till Fagersta bruk, Mossgrufvans telefonstation samt, genom utgrening derifrån, Andersbenning, Flikens masugn, grufförvaltningen Hoppet, Klackbergs grufvor, affärskontor och jernvägsstationen vid Kärrgrufvan, Mossgrufvans kontor och disponent, Spännarhytte kontor och masugn samt Mälareprovinsernas Enskilda Banks kontor.

Från telegrafstationen i Hallstahammar: till Kolbäckens jernvägsstation, Sörqvarns fabrik, Sörstafors fabriker, Trångfors brukskontor och Åsby gård samt 5 abonnenter i Hallstahammar.

Dessutom äro enskilda telefonledning anordnade emellan bruken i Skinskattebergs härad samt Gisslarbo och Kolsva bruk i Åkerbo härad och de flesta stationerna å Köping—Uttersbergs jernväg. Äfven inom länets städer finnas telefonledning anordnade.

D) Sjöfart och handel. I den *sjöfart*, som idkas å de inom länet belägna segelleder och hamnar, synes ej någon väsentlig förändring hafva under perioden inträdt. På förbättring af kajbyggnaden i Arboga stad hafva nedlagts 12,168 kronor 16 öre och för upprensning af segelleden under år 1885 utgifvits 3,248 kronor 20 öre eller tillhoppa 15,416 kronor 36 öre samt dessutom verkstälts åtskilliga reparationsarbeten vid hamnen.

I Vesterås hamn, der sjöfarten

år 1881	började	den 20 maj	och upphörde	den 31 december,
» 1882	»	» 18	»	» 12
» 1883	»	» 1	»	» 19
» 1884	»	» 9 april	»	» 29 november,
» 1885	»	» 23	»	» 4 december,

och der hamn- och broafgifterna bibehållits i det närmaste oförändrade under tio år, har uppbörden under femårsperioden 1876—1880 uppgått till i medeltal 13,269 kronor 50 öre och för perioden 1881—1885 till 15,719 kronor 76 öre, utvisande sålunda någon stegring i rörelsen för den senare perioden. Vid samma stads tullkammare, som öppnades år 1880 och som visat sig medföra lättnad i handel och rörelse, har uppburits:

	Tullmedel.		Fyr- och båkmedel.	
	Kronor.		Kronor.	
År 1881.....	127,498	51	3,079	47
» 1882.....	152,190	25	3,081	34
» 1883.....	148,227	04	3,158	85
» 1884.....	145,216	71	3,419	03
» 1885.....	123,385	70	3,035	72

hvilket åter visar att under samma periods sista år införseln icke obetydligt nedgått. I allmänhet klagas också öfver, att *handeln* under de sist förflutna åren ej gått framåt, utan snarare varit i tillbakagående, hvilket förklarats härröra af de tryckta förhållanden, hvori såväl jordbruket som andra näringar under samma tid befunnit sig.

Förutom de tvenne hästmarknader i Vesterås, hvarom här förut meddelats, hålles i februari så kallade vintermarknad i Arboga, Köping och Sala samt så kallad höstmarknad under september månad i länets samtliga städer, hvarjemte så kallade

torgdagar i förening med kreatursmöten äro anordnade i städerna, och på några orter å landsbygden torgdagar för försäljning af landtmannavaror. Länets landsting gjorde år 1885 framställning om indragning af förutnämnde höstmarknader; men då stadsfullmäktige i de flesta städerna förklarade sig anse dessa marknader vara behöfliga och till gagn för städerna och dessas invånare, har framställningen ej föranlett någon vidare åtgärd.

Försäljning af bränvin har egt rum i länets fyra städer och å landsbygden under åren 1881 och 1882 från 1 utminuterings- och 2 utskänkningsställen, under åren 1883 och 1884 från 2 utskänkningsställen samt under år 1885 från endast 1 sådant; och har bränvinsförsäljningsafgiften utgjort:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
	K r o n o r .				
Vesterås stad...	30,300	25,320	25,320	20,300	20,300
Sala " ...	20,700	20,700	20,700	20,700	20,500
Arboga " ..	24,121 ⁸²	24,870 ⁷⁶	15,280	15,300	15,280
Köpings " ...	20,600	20,900	20,860	20,820	20,760
Landsbygden ...	18,486 ⁶⁷	2,800	2,008 ³³	1,746 ³²	1,345
Summa	114,208 ⁴⁹	94,590 ⁷⁶	84,108 ³³	78,866 ³²	78,185

Landstinget och hushållningssällskapet hafva af bränvinsmedel, inberäknadt andelen i nettovinsten från de i alla städerna bildade bolag för all bränvinshandel, bekommit hvart och ett sin femtedel med

år 1881.....	kronor 39,661 ⁷⁵ .
» 1882.....	» 35,218 ¹² .
» 1883.....	» 40,325 ³⁸ .
» 1884.....	» 35,922 ²⁷ .
» 1885.....	» 39,451 ⁸⁶ .

5. Kameralförhållanden.

I **tabellbilagan N:o 3** är redogörelse lemnad för *hemman, jordlägenheter samt stadsjordar*. För Vesterås och Sala städer äro, såsom i föregående berättelse omförmålt, *nya stadsplaner* nådigt fastställda; och har sådan den 12 december 1884 jemväl faststälts för Köpings stad; men för Arboga stad är ny stadsplan ännu ej fastställd af den anledning, att nådigt beslut hittills icke meddelats å en af Arboga stadsfullmäktige i april månad år 1883 ingifven underdånig ansökning om att med staden få införlifva vissa intill dess södra gräns liggande delar af de till Arboga socken hörande hemmanen Strömsnäs, Kallstensgården och Gäddgården, hvilka ansetts erforderliga för ett ändamålsenligt ordnande af den nya stadsplanen, hvaremot Eders Kungl. Maj:t i nådigt bref den 8 december 1882 uppå stadsfullmäktiges förslag förklarar, att ingen del af stadens nu planlagda område vore att till ny stadsdel hänföra. Beträffande *nybyggda boningshus* i Arboga, i tabellen upptagna till endast 8, torde böra omnämnas att dessutom på stadens område, dock icke inom det, för hvilket Byggnadsordningen är gällande, blifvit uppförda 33 boningshus. I Sala har jemte nybyggnader, bland hvilka särskildt torde böra omnämnas en af staden för en kostnad af 130,000 kronor uppförd, nutidens fordringar motsvarande större

hotellbyggnad, tillika verkstälts omfattande planteringar samt omläggning af stadens gator, hvilket allt bidragit att försätta staden i ett behöfligt prydligare skick. Sedan *Köpings stad*, i enlighet med nådig resolution den 16 oktober 1884, öfvertagit gatuhållet inom staden emot gatuskatt från gårdsegarne, beräknad efter underhållskostnaden för vanlig fältstengata, så har staden, hufvudsakligen med afseende å dagvattnets afrinnande låtit uppgöra och antagit nya profiler för samtliga gatorna inom den äldre planlagda staden öster om ån; och sedan till omläggning af stadens alla stengator öster om ån, norr om kyrkoherdebostället, anslagits medel till beräknad kostnad af 39,000 kronor, har under år 1885 blifvit omlagd 65,000 kvadratfot stengata med gångbanor och trottoarer, med huggen granit till rännenstenar, för en kostnad af 18,000 kronor. I *Vesterås stad* hafva under perioden ej obetydliga planteringar och anordningar till allmänhetens bekvämlighet och nöje samt stadens förskönande blifvit verkställda.

I afseende å *stadsjordarne* torde här särskildt böra meddelas följande, angående den till städerna inom länet sedan gammalt donerade jord. I fråga om den enligt Kungl. brefvet den 14 februari 1597 *Vesterås stad* donerade, men åren 1805—1808

på tomter inom staden fördelade, så kallade Östra utmarken, om hvars återgång till staden talan å stadskommunens vägnar redan år 1843 väckts, har, efter denna frågas behandling i åtskilliga omgångar hos dels domstol, dels administrativ myndighet, ändtligen på härom af stadsfullmäktige den 3 mars 1881 väckt förslag den förlikning emellan samtliga vederbörande träffats, att den oodlade delen, 726 tunnland 11·7 kappland, af berörda utmark redan återgått till staden och att nästa år den 14 mars öfriga, odlade delen deraf, 199 tunnland 9·9 kappland, kommer åter under stadens disposition mot det att stadskommunen öfvertagit, jemte den på berörda mark lagda andel i vägunderhåll, äfven ansvarighet för den båtsmansvakansafgift och den skyldighet till underhåll medelst stensättning och grusning af gata, som tillhörde gård eller tomt, hvarför utmarkslott innehades. I *Arboga stads* egovidd, tillsammans 3,891 tunnland 25·9 kappland, ingår den genom Kungl. brefven den 30 januari 1600 och den 1 juni 1681 åt staden upplåtna donationsjorden, 480 tunnland 31·7 kappland, deraf 185 tunnland 19·5 kappland åker och 295 tunnland 12·2 kappland äng, fördelad i 84 lika stora, så kallade Herråkers-lotter, som i tur upplåtits till borgare. Sedan genom nådigt bref den 30 augusti 1864 stadgats, att när Herråkers-lotter, efter det alla som då voro borgare i sin tur erhållit sådana, sedermera blefve lediga, samma lotter då skulle successivt till stadskassan indragas; och då numera endast två af dessa borgare funnos, hvilka skulle tilldelas Herråkerslott, synes den tid ej aflägsen, då denna jord faller under stadens omedelbara disposition. Den till *Köpings stad* donerade jord är dels såld till enskilda, dels ock indelad på gårdar och tomter i staden. Till *staden Sala* höra dels den så kallade Bergsmansjorden, hvilken af konung Gustaf II Adolf och drottning Kristina blifvit donerad till Sala bergslag, och dels den så kallade Bergsfrälse- eller Grufvejorden, som ursprungligen utgjorts af boplatser för arbetare vid Sala grufva, hvilka enligt ett af konung Gustaf I utfärdadt nådigt bref tillåtits att å de kring Sala grufva belägna byarnes utmarker upptaga sådana. Med gårdstomterna i staden är icke någon jord förenad. Icke heller eger staden, såsom sådan, någon jord. All jord eges af enskilda personer; dock disponerar Sala bergslag ett större område skogsmark, hvilket intressenterne vid företagen delning af skogen undantagit från delningen för bergslagets gemensamma behof och till boplatser åt arbetare vid Sala silfververk. Enligt 1701 års refningsbok öfver de till Sala stad donerade jordegor samt handlingarne till det år 1853 afslutade laga skiftet å Sala stads skogsmark höra till den så kallade Bergsmansjorden:

	Tunnland.	Kappland.
Åker, äng och hagar, uppdelade å 160 bergsmans- tomter	3,037	28·909
Skog, uppdelad å 160 bergsmans- tomter	7,693	26·1
Skog, undantagen för Sala bergslags gemensamma be- hof eller upplåten till boplatser åt bergslagets ar- betare	2,423	11·3
Stadsplanet, utmål för Sala grufva och silfververk, impedimenter, vägar och sjöar	4,142	19·6
Summa	17,297	21·909
Härtill kommer Grufve- eller Bergsfrälsejorden, inne- hållande	1,990	26·991
Summa stadsjord	19,288	16·9

Skattdägningar hafva under perioden faststälts:

1881 den 9 september	å lägenheten Bårhuset å Norrbo härads allmänning under namn af Bårhuset N:o 1, $\frac{3}{32}$ mantal, och
1882 » 28 december	» lägenheten Prestboda utjord i Österunda socken under namn af Prestboda, $\frac{1}{6}$ mantal.

Skatteköp hafva beviljats:

1881 den 26 oktober	å $\frac{1}{8}$ mantal Persbo N:o 1 i Kumla socken för köpeskilling med mera	kronor 23'45.
» » 12 december	» utjorden Kalsta i Tortuna socken för....	» 5'75.
1882 » 5 januari	» $\frac{3}{16}$ mantal Blåviken N:o 1 i Hvittinge socken för	» 64'89.
1884 » 27 december	» $\frac{3}{8}$ mantal Tillberga by N:o 2 i Tillberga socken för	» 46'68.
1885 » 29 september	» $\frac{1}{8}$ mantal Norr Nackby N:o 3 i Skul- tuna socken för	» 50'91.
» » 16 oktober	» å kronolägenheten Kalltorp N:o 1 i Kung Karls socken för	» 4'01.

Å offentlig auktion hafva försålts nedannämnda *kronoegen-
domar*, å hvilka salubref sedermera af Kungl. Kammarkollegium
eller Kungl. Domänstyrelsen meddelats:

1881 den 16 mars	kronolägenheten Lindsjötorp N:o 2 i Vester- Fernebo socken för	kronor 4,030.
1885 » 20 »	förra fältväbelsbostället $\frac{1}{4}$ mantal Källsta i Odensvi socken för	» 4,073.
» » 22 maj	förra sergeantbostället $\frac{1}{4}$ mantal Ragnarbo i Öster-Våla socken för	» 8,350.

*Understöd af allmänna medel till utflyttning i följd af laga
skiften* hafva beviljats:

1881 till 3 åbor med tillhopa	kronor 412'50.
1882 » 5 » »	» 1,500'00.
1883 » 8 » »	» 1,237'50.
1884 » 1 åbo » »	» 187'50.
1885 » 6 åbor » »	» 600'00.

och beträffande skiftesverket i öfrigt lemna Kungl. Landtmäteri-
styrelsens årsredogörelser upplysning.

Uppgifterna om *fideikommisssegendomar* 1885 finnas sam-
manfattade i **tabellen N:o 4** likasom rörande egendomar, till-
hörande *inhemska aktiebolag*, under **tabellen N:o 5** och angä-
ende egendomar, som tillhöra *främmande maktens undersåtar*,
under **tabellen N:o 6**.

I **tabellen N:o 4** finnes upptagen och torde här böra sär-
skildt omnämnas egendomen Kristiansborg å Vesterås stads om-
råde, om 1,161 kvadratref 28 kvadratstänger jord med taxe-
ringsvärde af 72,900 kronor, hvilken egendom, sedan derå, enligt
Eders Kungl. Maj:ts utslag den 29 juni 1883, öfverflyttats den
fideikommisssegenskap, som varit fäst vid fastigheten N:o 12 i
qvarteret Riddaren i Stockholm, numera under fideikommissnatur
innehafves af greve Lars Stanislaus Bonaventura Benzeltjärna
von Engeström.

Fortfarande har länets *landsting* med synnerligt intresse
omfattat folkundervisningen och sjukvården, och då landstingets
medel under föregående period tagits i anspråk för uppförande

af byggnader för länets folkhögskola samt för en upptagningsanstalt här i Vesterås för sinnessjuke, så har, i motsats till förhållandet under förra perioden, då landstingskatt ifrågakom endast år 1880, sådan skatt deremot under den nu ifrågavarande perioden måst upptagas årligen på följande sätt:

år 1881	20 öre för krona	bevillning efter andra artikeln i bevillningsstadgan
» 1882	25 » » »	» » » » » »
» 1883	25 » » »	» » » » » »
» 1884	20 » » »	af fast egendom samt af inkomst.
» 1885	20 » » »	» » » » » »

6. Politi.

A) Undervisningsanstalter. De *allmänna läroverken* inom länet äro desamma som under föregående femårsperiod, nemligen ett högre, på latinlinien fullständigt, i Vesterås, ett femklassigt i Arboga, ett treklassigt i Sala och en tvåklassig pedagogi i Köping. I Arboga har under perioden ett nytt läroverkshus blifvit uppfördt för en kostnad af 64,790 kronor 7 öre. Lärjungarnes antal utgjorde höstterminen 1885:

Vid Vesterås läroverk	220.
» Arboga »	63.
» Sala »	26.
» Köpings »	32. 341.

Elementarläroverket i Vesterås för flickor har fortgått i sin verksamhet och åtnjutit i statsanslag för tiden 1881—1884 årligen 2,200 kronor, med vilkor att lemna 6 lärjungar kostnadsfri undervisning och 12 mot en till högst 50 kronor för år uppgående afgift, och för år 1885 2,000 kronor, med vilkor att lemna 6 lärjungar kostnadsfri undervisning och 10 mot nyssnämnda afgift, samt af länets landsting för hvarje af åren 1883, 1884 och 1885 800 kronor. Lärjungarnes antal utgjorde höstterminen 1885 58 och vid den i sammanhang med läroverket anordnade förberedande skola för flickor och gossar 16. Det i *Köping* anordnade *elementarläroverket för flickor* fortvarar och erhåller, förutom af staden årligen 300 kronor, dels från och med 1884 af statsmedel 500 kronor och dels numera af landstinget 400 kronor. I *Arboga* har, genom gåfvomedel till belopp af 650 kronor och för öfrigt enskilda personers uppoffringar, hösten 1881 anordnats en *elementarskola för flickor*, hvilken vunnit allt mera förtroende såväl inom staden som å den kringliggande landsbygden; och har lärjungarnes antal uppgått till 70; åtnjutande skolan årligen från staden 300 kronor samt från och med 1883 statsanslag af 1,000 kronor och numera från landstinget 400 kronor. Under år 1885 har i *Sala* ett *allmänt läroverk för*

flickor, med bidrag från staden och stadens sparbank samt med anslag från länets landsting inrättats och omfattats med mycken välvilja af allmänheten. Den i föregående berättelse omfördade *tekniska söndags- och aftonskola i Köping* har under perioden fortgått med oförminskadt antal elever af 50—60 samt erhållit årliga anslag af staten och staden med 350 kronor från hvardera.

Folkundervisningen har fortfarande utvecklats, nya skolhus för folkskola äfvensom för småskola ytterligare uppförts, samt anslag, särskildt från länets landsting till betydliga belopp, lemnats för densamma befrämjande. Här torde böra särskildt omnämnas, att i Arboga uppförts ett folkskolehus, som kostat 35,693 kronor 48 öre, och i Sala likaledes ett större skolhus samt att i Köping är under uppförande en skolhusbyggnad, afsedd för inrymmande af ej allenast folkskolan än äfven slöjdskola och småskolorna, till hvilken byggnad staden anslagit 70,000 kronor. Följande tabell utvisar hvad af statsmedel under perioden utgått:

	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.
<i>Lönets tillskott:</i>					
8t examinerade ordinarie folkskolelärare...	54,230 20	54,666 65	56,333 83	65,466 66	67,080 70
» examinerade icke ordinarie folkskolelärare	3,375 —	4,176 47	3,800 —	3,466 66	4,400 —
» biträdande lärare vid folkskola	4,775 —	5,400 —	5,400 —	5,225 —	5,350 —
» småskolelärare	22,700 —	23,000 —	23,234 86	23,821 25	24,526 47
Summa	85,080 20	87,243 12	88,767 69	97,979 57	101,357 17

Till närmare upplysning om de anslag, landstinget lemnat till folkundervisningens befrämjande och samma anslags användande, meddelas följande tabell *Litt. E.*

Tab. Litt. E. Tablå öfver Vestmanlands läns landstings anslag till folkundervisningens befrämjande under femårsperioden 1881—1885.

År.	Anslaget till seminarium för bildande af småskolelärarinnor samt dermed förenade småbarnsskola.					Anslaget till en undervisningskurs för redan anställda lärare och lärarinnor.					Anslaget till skolläraremöten.		Anslaget till en undervisningskurs i teckning och vapenöfningar.					Anslaget till en kurs i svampkännedom.		Summa anslag för året i kronor.					
	Antal elever vid seminarium.	Antal barn i småskolan.	Anslaget till lopp i kronor.	Arvodet till lärare.	Understöd till elever.	Hyra, ljus, ved.	Skolmöbler, undervisningsmaterial m. m.	Antalet elever.	Anslaget till lopp i kronor.	Arvode till läraren.	Arvode till eleverna.	Diverse.	Anslaget till lopp i kronor.	Antal möten under året.	Antalet elever.	Anslaget till lopp i kronor.	Arvode till instruktören.	Arvode till eleverna.	Understöd till eleverna.		Diverse.	Antalet elever.	Anslaget till lopp i kronor.		
1881.....	25	15	4,000	2,400	900	700	1100	20	1,000	250	700	50	1,000	7	10	1,000	240	460	60	—	—	—	—	—	7,000
1882.....	21	15	4,000	2,378	855	680	200	7	1,500	400	300	35	1,000	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,500
1883.....	21	16	4,300	2,500	850	620	230	16	1,500	450	800	70	1,000	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,800
1884.....	22	17	4,500	2,600	800	650	450	—	—	—	—	—	1,000	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,500
1885.....	16	16	4,500	2,650	620	700	500	—	—	—	—	—	1,000	5	—	—	—	—	—	—	30	300	—	—	5,800

1) Anm. Då brist i anslaget något år uppkommit, har densamma fylts af följande års anslag.

Den i föregående berättelse omförmälda *Vestmanlands läns folkhögskola* invid Tärna jernvägsstation i Kumla socken har med oförändrad organisation och undervisning fortgått under perioden. Till skolan har lemnats årliga statsanslag af 2,000 kronor samt af länets landsting 2,400 kronor om året och af hushållningssällskapet under läseåren 1881—1882 och 1882—1883 1,500 kronor samt 1,000 kronor för läseåret 1883—1884. Kursafgiften har nedsatts från 50 till 40 kronor. Tillika har till understöd åt mindre bemedlade elever af statsmedel erhållits för hvarterdera af åren 1883 och 1884: 750 kronor, som fördelats mellan 15 elever, och år 1885: 700 kronor, som fördelats mellan 16 elever. Elevernas antal har uppgått under läseåren till:

År 1881—1882	30.
” 1882—1883	45.
” 1883—1884	34.
” 1884—1885	37.
” 1885—1886	31.

Orsaken till det relativt höga antalet 1882—1883 är att söka deri, att en andra årskurs då varit anordnad för till skolan återvändande elever, men att sådan kurs under följande åren i brist på tillräckliga medel ej kunnat ega rum. Tillsammans 19 ynglingar hafva under de sistförflutna fem åren besökt skolan för andra året. En kurs för qvinliga elever var till en början af föreståndaren för folkhögskolan enskildt anordnad, men blef, genom 1882 års landstings beslut och med fastställelse af stadgar för densamma, en *folkhögskola för flickor i Vestmanlands län*, utgörande en särskild afdelning till den manliga folkhögskolan. Skolans ändamål är, enligt 1 § i dess stadgar, »att åt vuxna flickor meddela, i det omfång tiden medgifver, en väckande och fosterländsk upplysning samt praktiskt nyttiga insigter och färdigheter». Undervisningen, som meddelas under maj, juni och juli månader, lemnas i svenska språket, historia, geografi, räkning, bokföring för husmödrar, välskrifning, grunderna för hälsovårdslära samt handarbeten, bland dessa sistnämnda från och med 1886 jemväl konstväfnad och enkel klädsömnad. Afgiften för kursen är bestämd till 20 kronor för nya och 12 kronor för återvändande elever. Fyra elever erhålla fri undervisning. Till denna skola har erhållits bidrag af staten med 500 kronor för hvarterdera af åren 1882 och 1883, 600 kronor för 1884 och 550 kronor för 1885, hvarjemte länets hushållningssällskap lemnat årligt anslag af 100 kronor samt länets landsting från och med 1883 af 300 kronor. Tillika har, till understöd åt mindre bemedlade elever, af statsmedel lemnats år 1884: 250 kronor, hvilka fördelats emellan 9 elever, och år 1885: 220 kronor, som utdelats åt 8 elever. Elevantalet har utgjort 1882 19, 1883 19, 1884 26 och 1885 17.

B) Kreditanstalter. *Mälareprovinsernas Enskilda Bank* har sitt hufvudkontor uti Vesterås i bankens egande fastighet, bevillingstaxerad till 60,800 kronor, samt afdelningskontor i Arboga och Sala jemte kommissionskontor i Köping och Norberg. *Upplands Enskilda Bank* har fortfarande afdelningskontor i Vesterås och Sala. *Hypoteksföreningens emellan jordegare i Uppsala, Stockholms, Vestmanlands, Södermanlands och Örebro län* komité för Vestmanlands län har, liksom förut, haft årliga sammanträden i Vesterås. Styrelsen för *Vesterås, Köpings, Sala och Enköpings städers Hypoteksförening* har fortfarande haft sitt säte i Vesterås.

Af de i föregående berättelse omförmälda *sparbanker* inom länet har den inom Heds socken numera upphört, men de öfriga sex, nemligen Vestmanlands läns, Vesterås, Arboga, Köpings och Sala jemte Vester-Löfsta sockens fortsatt sin verksamhet. I stöd af kungl. förordningen den 1 oktober 1875 samt särskildt med anledning af nådiga cirkuläret den 10 oktober 1884 har efter erhållet förordnande lektorn vid Vesterås allmänna läroverk C. H. Johansson, såsom Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes ombud, tagit kännedom om sparbankernas räkenskaper, protokoll och lånehandlingar samt derutinnan afgifvit en särdeles fullständig och detaljerad berättelse; och då i samma berättelse särskildt förekommit beaktansvärda uttalanden och förslag till förändringar i gällande reglementen, hafva sparbankernas hufvudmäns och direktioners yttranden häröfver infordrats, innan beslut fattas om de åtgärder i anledning af berättelsen eller eljest, som må uti förevarande fall anses vara af behovet och omständigheterna påkallade. Angående sparbankernas verksamhet afgifvas årliga redogörelser, hvilka genom den af Kungl. Statistiska Centralbyrån utgifna Statistiska Tidskrift offentliggöras.

För att i någon mån förekomma eller åtminstone stäffa det ocker, som flere enskilda pantlånare utöfvade mot de mindre bemedlade personer, hvilka endast mot pant af bohags- eller beklädningssedlar kunde förskaffa sig behöfliga lån, bildades 1881 ett aktiebolag i Vesterås, för att under namn af *aktiebolaget Vesterås pantaktiebank* på så billiga vilkor, som med dess säkerhet voro förenliga, betjena allmänheten med lån mot pant af därför lämplig lösegendom. Sedan nådig stadfästelse den 30 april 1881 vunnits å bolagsordningen, börjades låneverksamheten den derpå följande 1 oktober. Aktiekapitalet, som kontant inbetalats, utgjorde till en början 15,000 kronor, men har sedermera ökats och uppgick vid 1885 års slut till 21,700 kronor. Den omfattning, rörelsen erhållit, synes af nedanstående *Tab. Litt. F.*

Tab. Litt. F. Öfversigt af lånerörelsen vid aktiebolaget Vesterås pantaktiebank åren 1881—1885.

År.	Utlemnade lån.			Inbetalda lån.		Utestående lån den 31 december.	
	Antal.	Belopp.	Medelbelopp för hvarje år.	Antal.	Belopp.	Antal.	Belopp.
1881 (okt.-dec.)	710	6,305 ⁵³	8 ⁸⁸	185	1,212 ⁷⁵	525	5,092 ⁷⁰
1882.....	4,593	48,711 ⁹²	10 ⁶⁰	4,035	41,154 ⁴⁵	1,083	12,650 ²⁵
1883.....	5,388	57,437 ⁸³	10 ⁶⁶	5,017	51,649 ⁵⁷	1,454	18,438 ⁵¹
1884.....	6,978	71,404 ⁵²	10 ²³	6,456	65,968 ⁴²	1,976	23,874 ⁶¹
1885.....	7,549	84,675 ⁵⁵	11 ²¹	7,211	76,876 ⁸⁰	2,314	31,673 ³⁶
Summa	25,218	268,535 ³⁵	—	22,904	236,861 ⁹⁹	—	—

C) Försäkringsinrättningar och välgörenhetsstiftelser. De i föregående berättelse omförmälda *Vestmanlands läns brandstodsbolag* och *Vestmanlands läns nya brandstodsbolag* äfvensom *brandstodsbolaget för Åkerbo härad* hafva fortsatt sin verksamhet och lemnas redogörelse derutinnan i hosfogade **tabell N:o 7.**

Likaså hafva under perioden fortfarit Vestmanlands läns samt Åkerbo härads bolag för *försäkring mot hagelskada å växande gröda* äfvensom *Vestmanlands läns hästförsäkringsbo-*

lag samt Kungsörs fögderis hästförsäkringsbolag. I afseende å dessa bolags verksamhet lemnas närmare redogörelse i nedanstående Tab. Litt. G samt dessutom särskildt angående Vestmanlands läns hästförsäkringsbolag i Tab. Litt. H.

I Kungsörs fögderis hästförsäkringsbolag voro vid periodens början försäkrade 903 stycken hästar för 334,040 kronor, men vid 1885 års slut endast 533, försäkrade för 200,130 kronor. Den 27 mars 1885 blef nytt reglemente för bolaget fastställt, enligt hvilken störtad häst ersattes med endast 75 % af försäkringsvärdet. Ersättning har utbetalts år 1881 för 13 hästar med 4,603 kronor 42 öre, 1882 för 16 stycken 4,553 kronor, 1883 för 17 stycken 6,403 kronor, 1884 för 18 stycken 5,289 kronor 25 öre och år 1885 för 10 stycken 1,991 kronor. Orsaken till bolagets minskade verksamhet anses vara, att Him-

meta, Skedvi och Medåkers socknar uppgifvits hafva utur bolaget utgått, och skola hvar för sig bildat bolag, Medåkers socken jemväl för försäkring af nötkreatur; och äfven de flesta delagarne från Hed och Skinskattebergs socknar lära hafva utur bolaget afgått. Någon anmälan om bildandet af nyssnämnda försäkringsbolag för de särskilda socknarna har icke hit inkommit; och då några stadgar icke finnas fastställda hvarken för dessa eller enligt uppgift bildade: »Sala grufvas nötkreatursförsäkringsförbund» samt särskilda »hästförsäkringsföreningar» inom Öster-Våla, Nora, Huddunge, Vester-Löfsta, Norrby och Fröshults socknar, kunna dessa föreningar eller bolag icke vara att betrakta annat än såsom helt och hållet enskilda inrättningar, hvilkas verksamhet ej torde böra föranleda till vidare omnämnande eller redogörelse i denna berättelse.

Tab. Litt. G. Hagelskade- och hästförsäkringsinrättningarnes verksamhet åren 1881—1885 i Vestmanlands län.

Inrättningens namn och verksamhetsområde.	År, då verksamheten börjat.	Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	Öfriga inkomster. 1881—1885.	Utbetalda skadeersättningar. 1881—1885.	Öfriga utgifter. 1881—1885.	Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	Försäkringsbelopp		Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					1881—1885 har utbetalts ersättning för antal olyckshändelser.	Anmärkingar.
							tecknad under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.		
							Kr.	Kr.	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.		
Vestmanlands läns försäkringsbolag mot hagelskada å växande gröda	1873	29,087 ⁹⁰	80 ⁶⁶	20,465 ⁷⁴	7,310 ²⁰	1,921 ⁶²	41,150	1,020,780	25	15	200	20	35	87	
Åkerbo härads försäkringsbolag mot hagelskada å växande gröda	1875	7,713 ²⁷	13 ⁴⁰	6,399 ²⁹	397 ²⁶	—	—	163,790	—	2 ⁵	—	—	—	37	
Vestmanlands läns hästförsäkringsbolag	1877	144,561 ²⁷	300 ⁴²	110,984 ²⁷	31,792 ¹⁷	6,185 ⁷⁸	216,580	1,908,050	140	140	160	155	150	342	1)
Kungsörs fögderis hästförsäkringsbolag	1878	23,998 ⁴¹	1,564 ⁹²	22,939 ⁶⁷	2,852 ¹⁵	—	14,590	200,130	100	125	185	186	110	74	

1) Försäkrings- och räkenskapsår räknas från och med den 14 mars.

Tab. Litt. H.

Vestmanlands läns hästförsäkringsbolags verksamhet åren 1881—1884.

Försäkringsår.	Inom	Antal hästar försäkrade.	Försäkringsbelopp.	Utdebitering.		Antal hästar döda.	Utbetald skadeersättning.	Försäkringsår.	Inom	Antal hästar försäkrade.	Försäkringsbelopp.	Utdebitering.		Antal hästar döda.	Utbetald skadeersättning.
				Procent.	Kronor.							Procent.	Kronor.		
1881.	Vesterås fögderi	1,947	764,990	1 ⁴	10,722 ⁰⁵	25	7,808	1883.	Vesterås fögderi	1,981	745,560	1 ⁶	11,944 ⁵⁹	32	10,538
	Bergslags »	953	376,980	1 ⁴	5,282	11	4,488		Bergslags »	950	367,920	1 ⁶	5,894 ²¹	14	4,815
	Salbergs—Väsby fögderi	1,999	776,570	1 ⁴	10,863 ²⁵	24	8,989		Salbergs—Väsby fögderi	1,718	664,560	1 ⁶	10,645 ²⁵	29	9,403
	Kungsörs fögderi	214	97,790	1 ⁴	1,288 ⁵⁶	2	295		Kungsörs fögderi	293	123,870	1 ⁶	1,985 ⁷⁶	1	185
	Hela länet	5,113	2,016,330	1 ⁴	28,175 ⁸⁶	62	21,580		Hela länet	4,942	1,901,910	1 ⁶	30,460 ⁸¹	76	24,941
1882.	Vesterås fögderi	1,948	747,480	1 ⁴	10,478 ⁴³	21	6,890	1884.	Vesterås fögderi	2,048	776,640	1 ⁵⁵	11,303 ²⁷	26	8,627 ³³
	Bergslags »	997	389,810	1 ⁴	5,462 ³⁷	13	5,129		Bergslags »	977	372,000	1 ⁵⁵	5,772 ⁹⁹	15	4,830 ⁶⁶
	Salbergs—Väsby fögderi	1,815	704,320	1 ⁴	9,872 ¹³	21	6,619		Salbergs—Väsby fögderi	1,654	640,630	1 ⁵⁵	9,942 ²⁰	31	9,718 ⁸⁸
	Kungsörs fögderi	250	104,108	1 ⁴	1,462 ⁰²	2	1,220		Kungsörs fögderi	450	193,830	1 ⁵⁵	3,011 ⁹⁴	3	811
	Hela länet	5,010	1,945,718	1 ⁴	27,274 ⁹⁵	57	19,858		Hela länet	5,129	1,933,100	1 ⁵⁵	30,030 ⁴⁰	75	23,987 ⁸⁷

K. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser 1881—1885. Vestmanlands län.

Tab. Litt. II. (Forts.). Vestmanlands läns hästförsäkringsbolags verksamhet år 1885.

Försäkringsår.	Inom	Antal hästar försäkrade.	Försäkringsbelopp.	Utdebitering.			Antal hästar döda.	Utbetald skadeersättning.
				Procent.	Kronor.			
1885.	Vesterås fögderi	1,955	742,440	1·5	11,129	70	40	11,647
	Bergslags "	930	350,810	1·5	5,262	15	11	2,820
	Salbergs-Väsby fögderi	1,501	576,350	1·5	8,641	65	16	4,260
	Kungsörs fögderi	567	238,450	1·5	3,576	75	5	1,890
	Hela länet	4,953	1,908,050	1·5	28,610	25	72	20,617

Beträffande Vestmanlands läns försäkringsbolags mot hagelskada å växande gröda verksamhet under ifrågakvarande period lemnar följande tabell närmare upplysning:

År.	Antal del-egare.	Försäkringsbelopp.	Utdebitering.			Antal inträffade hagelskador.	Utbetald skadeersättning.
			Procent.	Kronor.			
		Kronor.				Kronor.	
1881	545	886,020	0·25	2,298	65	22	1,753
1882	557	915,520	0·15	1,373	28	8	607
1883	590	984,020	2·00	19,680	80	45	16,303
1884	673	1,080,720	0·20	2,161	44	1	336
1885	657	1,020,780	0·35	3,573	73	11	1,464

Åkerbo härads bolag för försäkring mot hagelskada hade vid periodens slut endast 170 delegare och en försäkringssumma af 163,790 kronor, mot 318 delegare och 297,190 kronors försäkringssumma vid periodens början. Hagelskada inträffade egentligen endast 1883, men då till värde af 5,968 kronor 7 öre. Som för-

säkringssumman nedgått till nära det föreskrifna minimibeloppet 150,000 kronor, har fråga om bolagets upplösning blifvit väckt.

I och för befrämjande af insättningar i Rän-te- och kapital-försäkringsanstalten i Stockholm verkar landstinget fortfarande genom utsedde komiterade och för särskilda orter antagna ombud. För detta ändamål har landstinget anslagit 800 kronor under hvardera af åren 1881 och 1882, samt 500 kronor under hvart och ett af åren 1883—1885. Dessutom har hushållnings-sällskapet fortfarande bekostat arvode för en räkenskapsförare vid ett mottagningskontor i Vesterås. Såsom af nedanstående Tab. Litt. I framgår, hafva från 1 september 1880 till samma tid 1885 blifvit insatta för beredande af lifränta 62,134 kronor, och af kapitalbetalning 61,802 kronor, eller tillsammans 123,936 kronor. Anstalten har således inom länet omfattats med ett ännu lifligare intresse än under föregående femårsperiod. Då under denna i medeltal insattes 21,246 kronor om året, hafva under 1881—1885 i medeltal insatts 24,787 kronor. Icke desto mindre har den under dessa år rådande tryckta affärsställningen visat ett inflytande på insättningarna. Dessa hafva nemligen från 1881 oupphörligt nedgått, med undantag af sista året, då en höjning åter inträffat:

år 1881 insattes	38,101 kronor.
» 1882 "	23,432 " "
» 1883 "	21,243 " "
» 1884 "	18,358 " "
» 1885 "	22,802 " "

Redogörelse för fromma stiftelser lemnas i hofvogade tabell N:o 8 och återopas tillika hvad förra berättelsen derutinnan i afseende å vissa fonder särskildt innehåller. Här torde tillika böra omnämnas, att uti förteckningen öfver fromma stiftelser i Arboga jemväl nu upptagits assessoren O. Ahllöfs donation, till dels en barnhusfond för vård och uppfostran af fattiga barn,

Tab. Litt. I.

Insättningar i rän-te- och kapitalförsäkringsanstalten åren 1881—1885.

	Från september 1880 till samma tid 1881.			Från september 1881 till samma tid 1882.			Från september 1882 till samma tid 1883.			Från september 1883 till samma tid 1884.			Från september 1884 till samma tid 1885.			Hufvudsumma för alla åren.
	För lif-ränta.	För kapital-utbetalning.	Summa.	För lif-ränta.	För kapital-utbetalning.	Summa.	För lif-ränta.	För kapital-utbetalning.	Summa.	För lif-ränta.	För kapital-utbetalning.	Summa.	För lif-ränta.	För kapital-utbetalning.	Summa.	
Vesterås	5,587	2,647	8,234	6,639	3,593	10,232	4,573	2,897	7,470	3,920	3,229	7,149	7,560	3,530	11,090	44,175
Arboga	620	19,590	20,210	2,275	2,545	4,820	540	2,415	2,955	1,695	1,403	3,098	1,192	1,190	2,382	33,465
Köping	1,454	2,052	3,506	1,857	1,037	2,894	2,535	1,579	4,114	2,015	1,249	3,264	2,387	1,427	3,814	17,592
Sula	487	866	1,353	329	598	927	490	604	1,094	196	840	1,036	747	607	1,354	5,764
Öster-Våla	—	74	74	—	57	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	131
Gunnilbo	285	375	660	255	365	620	255	325	580	263	413	676	240	755	995	3,531
Skinskatteberg	—	464	464	—	557	557	—	571	571	—	362	362	—	531	531	2,485
Vestanfors	21	70	91	15	65	80	41	50	91	3	55	58	17	70	87	407
Norberg	1,867	17	1,884	1,390	60	1,450	3,071	10	3,081	1,597	42	1,639	1,459	85	1,544	9,598
Vester-Löfsta	10	141	151	—	335	335	20	85	105	—	—	—	—	—	—	591
Torstuna	—	30	30	—	45	45	—	20	20	—	—	—	—	—	—	95
Ramnäs	1,144	300	1,444	770	645	1,415	652	470	1,122	675	40	715	505	125	630	5,326
Simtuna	—	—	—	—	—	—	25	15	40	205	156	361	251	124	375	776
Summa	11,475	26,626	38,101	13,530	9,902	23,432	12,202	9,041	21,243	10,560	7,789	18,358	14,358	8,444	22,802	123,936

dels en fond för fattiga officerare eller deras enkör, och dels en fond till husfattige i Arboga. Fonderna förvaltas af två utaf Kungl. Maj:ts utsedde exekutorer; och är barnhusfonden sedan 1876 stäld under konsistorii öfverinseende. Från barnhusfonden erhålla 18 barn vård och uppfostran, och beräknas afgifterna till 90 kronor för hvarje barn, förutom för läkarevård och medicin samt skolböcker och skrifmaterialier. Från fonden för fattiga officerare och deras enkör utbetaltes 1885 sju pensioner à 35 kronor hvarje och en à 37 kronor 50 öre. Beloppet af understöd till 10 husfattige utgick 1885 med 12 kronor till hvar och en.

Den i föregående berättelse omförmälda *fruntimmersskyddsföreningen i Vesterås*, som har till ändamål att genom beredande af arbetsförtjenst genom sömnad för den behöfvande qvinnan samt försäljning af arbetsprodukten, utan någon vinst eller fördel, lindra nöden hos den arbetande befolkningen inom samhället, har under perioden fortsatt sin verksamhet.

Vesterås barnhem har såväl för sin stiftelse som för sitt fortfarande bestånd helt och hållet den enskilda välgörenheten att tacka. Genom frikostiga penningbidrag af enskilda välgörarinnor har den fromma stiftelsen kunnat förskaffa sig egen gård och bostad och derigenom i egentlig mening blifvit ett hem för de barn, hvilka, saknande egna föräldrar eller deras vård, der upptagas och uppfostras. Antalet upptagna barn har efter hand ökat till 12 flickor mellan sex och sexton år, och hafva för de uppvuxna, sedan de blifvit konfirmerade, lämpliga tjenarinnor blifvit anskaffade. Utom de gåfvor i penningar och lifsförnödenheter, som årligen inflyta för hemmets underhåll, hugnades barnhemmet år 1883 genom testamente af framlidne fabrikören A. Th. Sundin i Vesterås med en donation af 10,000 kronor, hvaraf räntan skall användas till barnens vård och underhåll, sedan enligt testators föreskrift 10 kronor för hvarje barn årligen aftagits för insättning i kapital- och lifsförsäkringsanstalt.

Äfven i *Köping* är, såsom föregående berättelse innehåller, ett *barnhem* fortfarande anordnad, der 7 flickor erhållit vård och uppfostran; äfvensom en så kallad barnkrubba, till hvilken anstalt staden bidragit med 300 kronor årligen.

D) Sjukvårdsanstalter. Länslasarettens äro fortfarande 4, nemligen i Vesterås, Köping, Sala och Norberg. Den i föregående berättelse omförmälda hospitalsbyggnad i Vesterås, afsedd till *upptagningsanstalt för sinnessjuka*, öppnades den 15 november 1882. Denna byggnad har kostat 41,888 kronor 78 öre samt kostnaden för utredning m. m. intill 1882 års slut utgjort 4,500 kronor. Till nämnda års slut vårdades 8 patienter, underhållsdagar utgjorde 112 och medelantalet af dagar för hvarje patient 14. Sjukvården kostade 713 kronor 65 öre, hvadan medelkostnaden för hvarje dag uppgått till 6:37 kronor. Kostnaden för mathållningen utgjorde 123 kronor 48 öre och således per dag 1:10 kronor. Legosängsavgiften vid lasarettens har år 1881 utgjort 36 öre, men under följande åren 40 öre om dagen, samt vid upptagningsanstalten för sinnessjuka 75 öre för hvarje dag; och har sjukvårdsavgiften för alla åren utgjort 50 öre för man och 25 öre för qvinna. Här torde tillika böra särskildt omnämnas, att läkarne vid samtliga lasarettens, enligt landstingets beslut, från och med 1881 åtnjutit hvar och en, till vikariatsarvode under en månad, årligen 300 kronor samt att lasarettsläkarnes löner, enligt 1885 års landstings beslut, förhöjts med 500 kronor till dem hvardera, så att läkarnes löner numera utgå till följande belopp:

vid Vesterås lasarett	2,000: —	
hyres- och vedbrandsersättning	800: —	2,800: —
» Köpings lasarett.....	1,500: —	
fri bostad i lasarettet;		
» Sala lasarett	1,500: —	
fri bostad i lasarettet;		
» Norbergs lasarett.....	1,300: —	
hyresersättning	300: —	1,600: —
samt vid upptagningsanstalten för sinnessjuka i Vesterås.....	1,000: —	

Angående underhållsdagar samt sjukvårdskostnader vid lasarettens under ifrågavarande period samt vid upptagningsanstalten för sinnessjuka under åren 1883—1885 lemna *Tab. Litt. K* närmare upplysning.

Tab. Litt. K.

Sjukvården inom Vestmanlands län åren 1881—1885.

	Antal vårdade patienter.			Antal underhållsdagar.			Underhållsdagar för hvarje patient.		Kostnad för hvarje underhållsdag.		Kostnad för mathållningen per dag.		Summa sjukvårdskostnad.	
	På lasarettet.	På kurhuset.	Summa.	På lasarettet.	På kurhuset.	Summa.	På lasarettet.	På kurhuset.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
A) Lasarettens och kurhusen. Medeltal för åren 1881—1885.														
Vesterås lasarett och kurhus.....	530	40	570	14,572.2	1,560.6	16,132.8	27.504	38.448	1	25.534	—	49.162	20,239	48
Köpings " " "	265	22	287	10,753.6	1,405.2	12,158.8	40.652	60.910	1	17.256	—	48.726	14,260	95
Sala " " "	280	9	289	8,926.0	255	9,181.0	31.706	28.660	1	19.140	—	46.216	10,822	74
Norbergs " " "	144	3	147	4,543.2	226.8	4,770.0	33.194	64.432	1	64.222	—	56.058	7,794	21
B) Vesterås upptagningsanstalt för sinnessjuka. Medeltal för åren 1883—1885.														
	35			1,375.6			39.787		2	79.637	—	44.926	3,816	52

Vid de i föregående berättelse omförmälda, genom Heijkenskjöld—Geislerska donationsfonden samt insamlade enskilda medel inrättade tvenne *sjukvårdsanstalter i Arboga* hafva under perioden vårdats:

å det så kallade Heijkenskjöldska sjukhuset:

år 1881	101 personer med 1,634 underhållsdagar,
» 1882	107 » » 1,762 »
» 1883	121 » » 1,738 »
» 1884	129 » » 1,917 »
» 1885	121 » » 1,509 »

samt å det epidemiska sjukhuset:

år 1881.....	4 personer.
» 1882.....	14 »
» 1883.....	18 »
» 1884.....	26 »
» 1885.....	11 »

I *Köpings stad*, hvarest lokal för upptagande af i epidemier insjuknade personer finnes anordnad, har vederbörligen uppgjord plan för underjordiska afloppsledning för såväl grundvatten och dagvatten som för slaskvatten blifvit under perioden till största delen genomförd; och hafva sålunda ledningar af glaseradt lergods nedlagts å stadens gator till en sammanlagd längd af 4,662 meter samt 70 gatubrunnar anbringats, allt för en kostnad af 55,979 kronor 25 öre; hvarjemte egarne till 129 stycken af stadens tomter torrlagt tomterna och å gårdarna anbringat slaskbrunnar, likaledes af glaseradt lergods, ställda i förening med gatuledningarne. För att bereda rikligare tillgång på friskt och rent vatten, såväl för allmänt som enskildt behof, finnas ock på stadens bekostnad anlagda 3 större rörbrunnar, hvarförutom 102 rörbrunnar finnas inom staden upptagna, tillhörande enskilda gårdar, genom hvilket allt helsovårdsförhållandena i staden blifvit allt mera tillgodosedda.

I *Sala stad* har under perioden anstälts ytterligare en läkare, så att staden numera aflönar två, en förste och en andre stadsläkare. Dels af staden och dels af enskilde gårdsegare har dränering för afledande af grundvatten inom åtskilliga delar af staden bekostats, och allt flere åtgärder, särskildt efter de å stadens gårdar verkställda sundhetsbesigtningar, vidtagits till helsovårdens befrämjande. Ett epidemiskt sjukhus har ock anordnats.

I *Vesterås* har beslut fattats om anläggning af såväl underjordisk vatten- och afloppsledning som ock ändamålsenligt epidemiskt sjukhus, hvadan inom närmaste framtiden kan emotses fullständigt och tillfredsställande ordnande af helsovårds- och sjukvårdsförhållandena inom staden.

Landstinget har fortfarande under perioden till landshöfdingens i länet förfogande lemnat anslag att användas dels till sådana medellösa, *blinda och döfstumma barns* intagande å lämplig vårdanstalt, för hvilka kommuner eller enskilda till hälften deltaga i afgiften, och dels för intagande å lämplig vårdanstalt af sådana *idioter* inom länet, för hvilka föräldrar, kommuner eller enskilda bidraga med en tredjedel af årsafgiften, hvarjemte landstinget anslagit medel från och med år 1881 att utgå såsom understöd för sådana *vanartiga barn* af 10—15 års ålder, för hvilka inträde kunde beredas vid åkerbrukskolonien Hall eller annan dermed jemförlig barmhertighetsinrättning, hvilka medel

jemväl stälts till landshöfdingens inom länet förfogande, och hafva under perioden å vårdanstalt varit intagna nedannämnda antal barn samt för ändamålet utgifvits följande belopp:

	Blinda och döfstumma barn.		Sinnesslöa barn (idioter).		Vanartiga barn.	
	Antal.	Anslag.	Antal.	Anslag.	Antal.	Anslag.
		Kronor.		Kronor.		Kronor.
År 1881	20	3,087	7	1,433	3	345
» 1882	22	3,132	7	1,866	4	315
» 1883	19	2,517	7	1,867	4	400
» 1884	16	2,057	11	2,542	3	250
» 1885	15	1,607	13	2,333	5	400
Summa	92	12,403	45	10,043	19	1,710

Till *blinda barns* underhåll vid *blindskolan i Verjö* har landstinget anvisat anslag af 500 kronor från och med år 1885, af hvilka medel bidrag till $\frac{2}{3}$ af afgiftens belopp skulle, i den mån anslaget försloge, tilldelas de kommuner eller målsmän, som med qvitto styrkt sig hafva i berörda anstalt guldit årsafgift för elev från orten. För ifrågavarande ändamål hafva, enligt lemnad upplysning, visserligen medel utgått, men beloppet anordnats från och redovisats med landstingets ofvannämnda anslag till blinda och döfstumma barn.

Den i föregående berättelse omförmälda *idiotasynen vid Sofielund* invid Strömsholm har fortfarande under perioden emottagit från alla orter sådana sinnesslöa barn och äldre personer, hvilka i hemmen eller på fattigvårdsinrättningar ej kunnat erhålla erforderlig vård eller ej äro så bildbara, att de emottagas i idiotskolorna. Antalet intagna alumner har under förflutna åren i medeltal varit 18, 7 från Vestmanlands län. Större delen af alumnerna har kunnat med lämpliga handarbeten sysselsättas samt några af de yngre med att läsa, skriva och räkna. Asylen, som är en privat anstalt, har erhållit bidrag från länets landsting med 600 kronor år 1881 och 500 kronor 1883.

Inom länet finnes numera endast en *helsobrunn i förening med badanstalt*, nemligen vid *Sättra* på gränsen emellan Fläckebo och Kila socknar; men den i föregående berättelse omförmälda vid *Johannisdal* i närheten af *Köping* har såsom allmän anstalt icke varit upplåten sedan 1884.

I afseende på tillämpningen af Eders Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående *minderåriges användande i arbete vid fabrik, handverk eller annan handtering* den 18 november 1881 hafva några klagomål inom länet icke försports, och således genom densammans tillämpning de allmänna helsovårdsförhållandena äfven befrämjats.

E) Fattigvård. Augående fattigvårdsförhållanden likasom i fråga om den kommunala finansstatistiken i öfrigt lemna de till Kungl. Statistiska Centralbyrån årligen insända och genom dess tryck offentliggjorda uppgifter fullständig redogörelse. Här torde dock särskildt böra omnämnas att, förutom de i föregående berättelse omförmälda så kallade *fattiggårdar* i *Köpings* och *Arboga* städer samt i *Dingtuna* socken, jemväl för *Sala stad* i närheten af *Sala* hytta numera en större fattiggård anordnats.

I allmänhet bedömd synes fattigvårdstungan, om ock särskildt å vissa orter ganska tryckande, ej under perioden hafva varit mera betungande, likasom arbetslösheten, oaktadt de tryckta

konjunkturerna, icke varit nämnvärdt större än under föregående period.

Slutligen torde här jemväl, såsom i den föregående berättelsen, böra omnämnas *Vestmanlands fornminnesförening*, som stiftades 1861 af en af provinsens egna söner, den fosterlandskäre fornforskaren Richard Dybeck, och fortfar att verka för sitt föresatta mål, dels genom sin tidskrift, af hvilken tvenne nya illustrerade häften under femårsperioden utkommit af trycket, dels genom sina samlingar af såväl fornminnen från äldsta tider som etnografiska föremål af yngre datum. Dessa samlingar, uppgå-

ende till nära 1,000 nummer, hafva hittills funnit en särdeles passande fristad uti den gamla, af biskop Ilianus år 1170 uppbygda, sedermera så kallade Hospitalskyrkan i Vesterås. Till bestridande af nödiga utgifter för inköp, tidskrift, resor m. m. har föreningen erhållit medel dels genom ledamöternas årsavgifter, dels genom länets landstings välvilliga anslag under 1875—1881 af tillsammanas 4,900 kronor, hvaraf större delen ännu är besparad för framtida behof.

Vesterås slott i landskansliet och landskontoret den 17 december 1886.

Underdånigst

FREDRIK HEDERSTIERNA.

C. E. Stålhös.

Herman Uddén.

Tab. N:o 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I VESTMANLANDS LÄN ÅREN 1881—1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
Särskilda slag af vägar.	Längd af hvarje vägslag vid 1885 års slut.	Deraf under åren 1881—1885		Kostnad för under åren 1881—1885				Längd af indelade med skjutsanstalter för sedda vägar vid 1885 års slut.	Skjutsanstalter (vid 1885 års slut)			
		fulländade och afsy- nade nya vägar.	omlagda eller be- tydligt för- bättrade väg- sträckor.	fulländade nya vägar.	omlagda eller betyd- ligt förbättrade väg- sträckor.	Af stats- medel.	Af lands- tings eller kommu- ners medel.		Af stats- medel.	Af lands- tings eller kommu- ners medel.	med entreprenad.	
	Mil.	Mil.	Mil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Mil.	Antal.	Antal.	Antal.	
Å landsbygden:												
allmänna landsvägar.....	103·81	0·2	—	2,500	2,200	—	—	89·24	15	10	—	
häradsvägar.....												
sockenvägar.....	62·88	0·36	1·4	4,421·23	—	—	—	4·2	—	—	—	
I städerna	6·43	—	0·174	—	—	4,690	10,140	6·078	1	3	—	
Summa	173·12	0·56	1·574	6,921·23	2,200	4,690	10,140	99·518	16	13	—	
<i>Skjutslegan per mil utgick vid 1885 års slut med:</i>												
1·80 kronor	hvilket är <i>maximilego</i> , med entreprenadbidrag..... vid								14	10	—	
	hvilket är " utan "..... " "								2	3	—	
									Summa (skjutsanstalter)	16	13	—
									Kungs- och krono- skjuts.			
Antal utgångna hästar under år 1881.....	vid								190	4,342	2,469	—
" " " " " 1882.....	"								215	4,790	2,553	—
" " " " " 1883.....	"								229	4,532	2,375	—
" " " " " 1884.....	"								166	4,228	2,637	—
" " " " " 1885.....	"								227	4,331	2,442	—
Summa (hästar)									1,027	22,223	12,476	—

Tab. No 3.

HEMMAN OCH LÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I VESTMANLANDS LÄN ÅR 1885.

1.	2.		3.		4.	5.	6.					7.		11.	12.	
	Hemman och lägenheter, upptagna i jordeboken.		Mantal.				Antal brukningsdelar.	Antal lägenheter, verk och inrättningar, utom de i jordeboken särskildt upptagna (i kol. 2-4).					Taxeringsvärdet (i kronor)			
	Antal.	Oförmedlade.	Nuvarande.	Jordtorp.				Ryttare-, soldat- och båtsmanstorp.	Backstugor.	Verk och inrättningar.	Hus i köpingar, villor, kyrkor m. m.	Å jordbruksfastighet.	Å annan fastighet.			
I. Landsbygden.																
A. Kronoegendomar.																
1) Under allmän disposition.																
a) Kungs- och kungsladugårdar samt säterier	21	52½	52½	7	15	—	36	1	—	—	—	848,800	47,400			
b) Boställen: hemman	142	112½	107½	112	81	4	71	—	9	—	—	2,500,900	15,800			
lägenheter	55	½	—	14	2	—	5	—	—	—	—	79,600	4,300			
c) Hemman	250	210½	196½	230	85	49	76	—	1	—	—	3,484,900	15,800			
Nybyggen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
d) Jordlägenheter	69	½	—	26	8	—	5	2	4	—	—	1,155,400	153,600			
e) Fiskerier	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200			
f) Verk och inrättningar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
2) Under enskild disposition.																
a) Säterier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
b) Hemman	9	4½	3½	6	11	—	5	4	—	—	—	76,700	45,000			
Nybyggen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
c) Jordlägenheter	172	—	—	179	1	—	3	4	2	—	—	67,600	391,700			
d) Fiskerier	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	500			
e) Verk och inrättningar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
B. Skatteegendomar.																
a) Boställen: hemman	6	1½	1½	5	3	—	5	—	—	—	—	35,900	1,300			
lägenheter	4	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	6,500	—			
b) Säterier	41	39½	38	22	42	24	10	12	—	—	—	1,285,900	117,200			
c) Hemman	2,671	1,990½	1,911½	5,052	1,090	1,022	1,686	227	310	—	—	53,205,800	4,325,800			
d) Jordlägenheter	298	½	—	267	—	1	1	18	1	—	—	449,900	287,900			
e) Fiskerier	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700			
f) Verk och inrättningar	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	245,000			
C. Frälseegendomar.																
a) Boställen: hemman	1	½	½	1	—	—	—	—	—	—	—	12,000	—			
lägenheter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
b) Säterier och ladugårdar	87	100½	99½	58	92	2	41	88	17	—	—	3,846,900	687,600			
c) Rå- och rörs- (insockne) hemman	41	24½	18½	14	9	—	1	2	1	—	—	479,300	8,300			
d) Hemman (utsockne)	651	465½	424½	600	179	194	152	68	19	—	—	11,363,100	1,337,000			
e) Jordlägenheter	160	½	—	26	—	—	—	—	—	—	—	78,200	25,000			
f) Fiskerier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
g) Verk och inrättningar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
D. Andra fastigheter (som ej inräknats häröfvan).																
Kyrkor och andra offentliga byggnader	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	414	4,311,500			
Frälseräntor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	195,800			
Summa	4,680	3,004½	2,853½	6,622	1,618	1,206	2,095	374	838	—	—	78,977,900	12,217,500			
Deraf fri från bevillning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,534,700	4,437,200			
II. Städerna.																
Vesterås stad	32	—	15½	139	383	40	560	8	13	—	—	623,500	6,867,300			
Arboga " } Dessutom finnas omkring 132 bebygda lägenheter på skoglotterna till gårdar i staden	8	—	27	199	282	76	232	5	8	—	—	553,200	2,872,200			
Köping " } Härtill kommer boningshus å jordlotterna	13	—	15½	393	238	13	329 } 99	8	14	—	—	427,200	2,994,300			
Sala " }	29	—	42½	362	222	10	213	4	14	—	—	1,664,000	3,346,000			
Summa	137	—	99½	1,225	1,125	139	1,433	25	49	—	—	3,267,900	16,079,800			
Deraf fri från bevillning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,600	1,913,800			

Tab. N:o 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I VESTMANLANDS LÄN ÅR 1885.

1. Fideikommissinnehafvarens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa (mantal).	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	10. Antal verk och inrätt- ningar.	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			4. Krono.	5. Skatte.	6. F r ä l s e.					11. å jord- bruks- fastighet.	12. å annan fastighet.	13. å frälse- ränta.	14. Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
H. S. Tham.....	Ståholm.....	Munktorp. Odensvi.	—	2 1082	3	8 69791 2	—	—	278,300 35,700	—	—	—	314,000
C. F. von Hermansson.....	Ferna.....	Gunnöbo. Hed.	—	4 70417 0 8125	0 25	3 0375	—	7	721,700 45,900	82,500	1,400	—	—
	Hemlinge.....	Skinskatteberg. Munktorp.	—	1 6875	—	1 3125	—	—	132,600	—	—	—	—
	Trummelsberg.....	Ramnäs. Vester-Våla. Vestanfors.	—	0 33333 — 2 975	— —	1 0 75	—	—	80,000 12,000 48,600	—	—	—	124,500
C. G. Ridderstolpe.....	Fiholm.....	Rytterne. Säby.	—	1 03333	3 875	10 25 3	1	—	281,900 50,000	—	13,400 1,400	—	346,700
C. L. von Post.....	Vikhus.....	Rytterne.	—	—	5 25	1	—	—	167,400	—	—	—	167,400
F. W. Cronstedt.....	Fullerö.....	Barkarö. Lundby.	—	—	7 5	5 5 6	—	—	250,800 79,500	—	—	—	330,300
G. E. Lewenhaupt.....	Gäddeholm.....	Irsta. Badelunda. Kärbo.	—	1 75	2 25	11 125 0 5 2 39375	—	3	286,000 15,000 92,100	36,500	—	—	429,600
I. L. von Post.....	Hagbyholm.....	Irsta.	—	0 5	—	2 5	—	—	75,000	—	—	—	75,000
G. M. Hamilton.....	Hedensberg.....	Tillberga. Hubbo. Björksta. Tortuna. Sevalla.	—	1 375	7	4 25 2 375	1	—	214,500 37,900	—	1,900 2,300	—	—
			—	1	—	—	—	2	50,800	9,000	—	—	—
			—	0 5	—	3 25	—	—	61,600	—	—	—	—
			—	1 75	—	1	—	—	68,500	—	7,000	—	453,500
Ludvig Piper.....	Engsö.....	Engsö. Björksta. Sevalla. Kungsåra.	—	—	7 75	10 75 3 125 1	37	1	419,000 56,000 25,100	3,000	—	—	—
			—	4 25	—	—	—	1	92,100	6,000	—	—	601,200
H. Falkenberg.....	Vesterås qvarnar.....	S:t Ilians Ö:a del.	—	—	—	—	—	1	—	50,000	—	—	50,000
Claes G. Timm.....	Engelsberg m. fl.....	Vester-Våla. Karbening. Norberg.	—	1 35	—	0 25 0 75	—	3	124,000 52,000	20,467	—	—	—
			—	0 6625	—	—	—	—	3,200	—	—	—	199,667
A. L. Wallin.....	Åby.....	Öster-Våla.	—	1	—	—	—	—	16,100	—	—	—	16,100
E. F. J. Duwall.....	Tisby.....	Simtuna.	—	2	—	3	1	—	102,200	—	—	—	—
	Skensta (under Tisby).....	Torstuna.	—	—	—	0 5	—	—	14,300	—	—	—	116,500
H. J. Cronhielm.....	Flosta.....	Altuna.	—	0 5	2	2 5	—	1	106,000	2,200	—	—	—
	Nickbo (under Flosta).....	Hvittinge.	—	—	—	0 5	—	—	9,500	—	—	—	117,700
L. S. B. Benzelstjerna v. Engeström.....	Refvelsta.....	Altuna.	—	3 5	2 5	4	2	—	185,100	—	7,000	—	—
	Ekeborg (under Refvelsta).....	Fröshult.	—	—	—	6	—	—	89,000	—	—	—	—
	Kristiansborg.....	Vesterås stad.	—	—	—	—	—	1	—	72,900	—	—	354,000
H. C. A. Nauckhoff.....	Rällsta (Hacksta fideikommiss i Uppsala län).....	Österunda.	—	—	—	1	—	—	29,400	—	—	—	29,400
		Summa	—	34 06653	42 375	103 01666	179 45819	43	20	4,533,300	282,567	34,400	4,850,867

Tab. N:o 5.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I VESTMANLANDS LÄN ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa (mantal).	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			4. Krono.	5. Skatte.	6. 7. F r ä l s e.					11. å jordbruks- fastighet.	12. å annan fastighet.	13. å frälse- ränta.	14. Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Sörqvarns fabriks-aktiebolag.....	Sör-Tunbo.....	Kolbäck. Svedvi.	— —	0'25 0'45	— —	— —	— —	3 —	4,500 20,400	77,500 5,000	— —	— —	107,400
Ramnäs bruks-aktiebolag.....	Ramnäs bruk.....	Ramnäs. Sura.	— 0'08333	3'08448 0'51389	— 2	1'78263 3'75	— —	3 2	900,400 284,200	160,500 21,500	— —	— —	1,430,900
	Ljömsebo m. fl.	Kila.	—	0'4375	—	0'625	—	2	63,600	700	—	—	1,430,900
Ramnäs-Larsbo bruks-aktiebolag....	Ramnäs valsverk.....	Ramnäs.	—	—	—	—	—	1	—	75,000	—	—	75,000
Surahammars bruks-aktiebolag.....	Surahammar.....	Sura. Berg.	— —	1'11111 3'25	3 —	5'375 —	— —	7 2	422,500 177,500	311,000 —	— —	— —	913,500
	Bårhuset.....	Skultuna.	0'09375	—	—	—	—	—	2,500	—	—	—	913,500
Hallstahammars bruks-aktiebolag ..	Hallstahammar.....	Svedvi. Kolbäck.	— —	0'75 0'5	— —	— —	— —	5 —	43,400 7,500	240,400 —	— —	— —	291,300
Hallstahammars bultfabriks-aktieb.	Bultfabriken.....	Svedvi.	—	—	—	—	—	2	—	100,500	—	—	100,500
Skultuna bruks-aktiebolag.....	Berga m. fl.....	Skultuna.	—	15'33333	1	4'25	—	1	759,800	150,000	—	—	1,089,800
	Slagårda.....	Lillhärad.	—	2	—	—	—	—	180,000	—	—	—	1,089,800
Gammelbo aktiebolag.....	Allmänningbo med Gräsberget.....	Ramsberg.	0'02778	0'45833	—	—	—	—	—	—	—	—	28,900
Karmansbo aktiebolag.....	Karmansbo.....	Hed. Gunnilbo. Bro.	— — —	2'14672 1'14583 0'5	— — —	0'64478 0'125 —	— — —	2 — —	219,500 129,000 25,200	14,700 — —	— — —	— — —	938,500
	Gäsjö m. fl.....	Vestra Skedvi. Norberg.	— —	2'75 3'1875	— —	— —	— —	— 3	230,500 234,100	50,000 35,500	— —	— —	938,500
Riddarhytte aktiebolag.....	Riddarhyttan.....	Skinskatteberg. Gunnilbo. Hed. Ramsberg. Himmeta. Köping. Malma. Odensvi. Vestra Skedvi.	— — — — — — — — —	9'74167 1'1875 0'875 1'28123 0'5 — 1'5 7'75 0'25	— — — — — — — — —	— — — — — — — 0'375 —	— — — — — — — — —	— — — — — 1 1 1 —	549,600 125,500 60,300 80,500 18,700 — 93,300 398,800 50,000	118,500 — 400 — — 1,500 99,500 — —	— — — — — — — — —	— — — — — — — — —	1,596,600
Uttersbergs aktiebolag.....	Uttersberg.....	Skinskatteberg. Hed. Ramsberg. Bro. Vestra Skedvi.	— — — — —	5'675 2'87083 — 0'25 0'25	1'25 — — — —	— 0'5 — — —	— — — — —	— — 1 — —	228,700 249,200 — 50,000 69,000	1,500 160,400 — — —	— — — — —	— — — — —	758,800

Grindberga aktiebolag	Grindberga tändrörsfabrik	Arboga.	—	—	—	—	—	1	—	1,000	—	1,000	
Johannisdals brunn-aktiebolag	Johannisdal	Köping.	—	—	—	0·03255	0·03255	1	800	6,000	—	6,800	
Köpings tekniska fabriks-aktiebolag	Köpingsön, träoljefabriken	»	—	—	—	—	—	1	—	7,500	—	7,500	
Svanå bruks-aktiebolag	Arholm m. fl.	Fläckebo.	—	0·6875	5	10·5	—	—	526,500	—	—	—	
		Haraker.	—	7·58333	2·75	0·25	—	5	545,000	117,500	—	—	
		Vester-Fernebo.	—	0·09375	—	—	—	—	3,300	—	—	—	
		Karbenning.	—	0·25	—	—	—	—	12,000	—	—	—	
		Norberg.	—	8·33333	—	0·5	35·94791	1	579,900	136,500	—	1,920,700	
Högfors och Persbo aktiebolag	Högfors	Karbenning.	—	2·26041	0·5	2·75	—	5	305,500	62,000	—	—	
	Lifsdal m. fl.	Norberg.	—	2·77778	—	—	—	1	128,300	4,500	—	—	
		Vester-Fernebo.	—	4·47012	—	2·5	15·25831	—	168,100	—	500	668,900	
Karbennings masugns-aktiebolag	Karbenning by	Karbenning.	—	0·13889	—	—	0·13889	—	6,300	—	—	6,300	
Aktiebolaget "Morberget"	Kallmora m. fl.	Norberg.	—	0·13541	—	—	0·13541	—	7,900	—	—	7,900	
Lernbo grufve-aktiebolag		»	—	0·02778	—	—	0·02778	1	1,400	5,000	—	6,400	
Torshammars verkstads-aktiebolag	Hinsebo messingsgjuteri	»	—	—	—	—	—	1	—	6,000	—	6,000	
Kolningsbergs grufve-aktiebolag	Maskinhus	»	—	—	—	—	—	1	—	15,000	—	15,000	
Kärrgrufve ångmaskins-aktiebolag	Maskinhus	»	—	—	—	—	—	1	—	20,000	—	20,000	
Klackbergs färgfabriks-aktiebolag	Fabriksbyggnad	»	—	—	—	—	—	1	—	2,000	—	2,000	
Fagersta bruks-aktiebolag	Fagersta m. fl.	Vestanfors.	—	6·85491	—	0·5	—	12	384,500	347,400	—	—	
		Vester-Våla.	—	0·1875	—	—	—	—	20,000	—	—	—	
		Norberg.	—	6·65104	—	—	14·19345	1	486,700	1,500	—	1,240,100	
Engelsbergs oljefabriks-aktiebolag	Engelsbergs oljefabrik	Vester-Våla.	—	—	—	—	—	1	—	33,000	—	33,000	
Gysinge bruks-aktiebolag	Öster-Bennbäck m. fl.	Möklinta.	—	2·02083	—	—	—	—	133,200	—	—	—	
	Aspnäs m. fl.	Öster-Våla.	—	—	2	6	—	1	264,600	8,000	—	—	
	Mälby m. fl.	Nora.	—	2·3125	—	2·625	14·95833	4	128,100	10,000	—	543,900	
Söderfors bruks-aktiebolag	Baggbo m. fl.	»	—	2·5	—	0·75	3·25	3	80,500	—	—	80,500	
Skutskärs trävaruaktiebolag	Östa	»	—	0·25	—	—	0·25	1	8,600	8,000	—	16,600	
		Summa	0·20486	117·535	17·5	43·83496	179·07482	35	97	9,498,300	2,415,000	500	11,913,800

Tab. N:o 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAGTERS UNDERSÅTAR I VESTMANLANDS LÄN ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken.	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa (mantal).	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i man- tal satt jord.	10. Antal verk och iorätt- ningar.	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)			
			Krono.	Skatte.	Fr ä l s e.					å jord- bruks- fastighet.	å annan fastighet.	å frälse- ränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.							
Aktiebolaget "Svenska Union" ..... (Tyskar, okända)	Norbergsby	Norberg.	—	0 125	—	—	—	—	8,000	—	—		
Schisshyttan, Molnebo bruks-aktieb. (Tyskar, okända)	Molnebo m. fl.	Vester-Löfsta.	—	9 25	1	0 75	—	10	338,600	242,400	—		
	Huddungeby	Huddunge.	—	1 625	—	—	—	—	34,200	—	—		
	Ramsjö o. Morgongåfva m. fl.	Hvittinge.	—	2 45	—	—	—	2	54,000	200,000	—		
	Gaddebo	Simtuna.	0 125	—	—	—	—	—	2,600	—	—		
		Summa	0 125	13 450	1	0 75	15 325	12	437,400	442,400	—		879,800

Tab. N:o 7.

BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNAS VERKSAMHET I VESTMANLANDS LÄN ÅREN 1881—1885.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År, då verk- sam- heten börjat.	3. Infutna försäkrings- avgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	4. Öfriga inkomster. 1881—1885.	5. Utbetalda brandskade- ersättningar. 1881—1885.	6. Öfriga utgifter. 1881—1885.	7. Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	8. Försäkringsbelopp		9. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					10. Eldsvådor, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning		11. Anmärknin- gar.
							tecknad under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	för endast fast eller endast lös egendom.	för både fast och lös egen- dom.	
1. Vestmanlands läns Brandstods- bolag	1849	Kr. 185,542 ⁵³	Kr. 15,454 ⁸⁹	Kr. 153,804 ⁹⁵	Kr. 38,532 ¹⁷	Kr. 80,260 ²⁷	Kr. 6,269,550	Kr. 72,105,380	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	—	75	1)
Fast egendom									6	6	6	6	6			
Lös egendom	6	6	6	6	6											
2. Vestmanlands läns nya Brand- stodsbolag	1877	Kr. 173,586 ⁰³	Kr. 1,282 ³³	Kr. 128,257 ⁹²	Kr. 39,020 ²⁴	—	Kr. 1,676,470	Kr. 45,057,690	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	—	69	1)
Fast egendom									12	5	6	13	7			
Lös egendom	5	6	6	5	2											
3. Åkerbo härads Brandstodsbolag	1816	Kr. 19,957 ⁸⁹	Kr. 1,841 ⁹⁰	Kr. 27,360 ⁹³	Kr. 4,084 ⁶³	—	Kr. 182,170	Kr. 6,802,770	öre.	öre.	öre.	öre.	öre.	6	12	2)
Fast egendom									3	—	6	5	2			
Lös egendom	3	—	6	5	2											

Anm. 1) Räkenskapsåret räknas från och med den 14 mars. De i kol. 8 och 9 utförda talen angifva ansvarighetsbeloppen. — 2) Nytt reglemente fastställt af Konungens Befallningshafvande den 30 mars 1865.

Tab. N:o 8.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA INRÄTTNINGAR I VESTMANLANDS LÄN ÅR 1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
A. Å Landsbygden.								
1. Vesterås fögderi.								
1. Cronstedtska donationsfonden N:o 2.	Understöd åt 4 i behof varande personer.	Grefve W. A. Cronstedt och dess greffinna.	1873 ⁴ / ₇	4	60	1,060 ⁵⁸	Kommunalnämnden i Vesterås-Barkarö socken.	1)
2. Anders Frendells fond.	Understöd åt 2 fattiga äldre personer eller 2 oäkta födda barn.	Anders Frendell, pedagog.	1840 ³⁰ / ₆	2	60	1,000	Kommunalnämnden i Dingtuna socken.	
3. Anna Danielsdotters fond.	Understöd åt 2 fattiga personer.	Anna Danielsdotter, enka efter nämndemannen Anders Andersson.	1841 ²⁹ / ₁₀	2	30	500	Densamme.	
4. Okänd gifvares donation.	Understöd åt 6 fattiga personer.	Okändt.	Obekant	6	2	33 ³³	Kommunalnämnden i Lillhärads socken.	
5. Engstedtska donationsfonden.	Understöd åt behöfvande icke fattighjon.	Johanna Engstedt, rusthållareenka.	1849 ²⁷ / ₁	7	36	600	Kommunalnämnden i Badelunda socken.	
6. Fredrik Holmins och Louise von Heijnes julgåfvofond.	Att utdela julgåfvor till 3 behöfvande personer.	J. F. Holmin, hofauditör, genom hans efterlemnade barn.	1872 ¹⁸ / ₁₂	3	45	750	Kommunalnämnden i Irsta socken.	
7. Posseska donationsfonden.	Pensioner till behöfvande personer inom Harakers, Fläckebo, Irsta, Badelunda och Norbergs församlingar.	Hofmarskalken grefve Knut Posses enka Maria Hedvig Posse, född Posse.	1818 ³¹ / ₅	2	59	Okänd	En styrelse af 3 personer: Disponenten af Svanå bruk, stifterskans äldste myndige descendent på manslinien samt kyrkoherden i Haraker.	
8. Gyllenstjernska pensionsfonden.	Understöd åt fattiga under Frösåker.	Enkefriherrinnan A. Gyllenstjerna, född von Kocken, och C. R. von Post, kapten.	1839 ¹³ / ₁₁	6	60	1,000	Frösåkers gårds egare.	
9. Fredrik Holmins och Louise von Heijnes julgåfvofond.	Understöd åt 3 fattiga under Frösåker.	F. Holmin, hofauditör och dess fru L. von Heijne.	1872 ¹⁸ / ₁₂	3	37 ⁵⁰	750	Densamme.	
10. Johanssonska donationsfonden.	Understöd åt fattiga under Nyby.	Lars Johansson, nämndeman.	1869 ⁹ / ₈	—	—	431 ⁸¹	Kommunalnämnden i Kärrbo socken.	2)
11. Drufveska fonden.	Understöd åt fattiga.	P. Drufva, landshöfding.	1757 ⁴ / ₇	2	4	100	Kyrkoherden och kyrkovårdarne i Tillberga socken.	3)
12. Gutheruthska donationsfonden.	Understöd af hufvudsakligen hofbetjentes fattiga enkor och barn.	Kungl. sekreteraren Al. Fr. Gutheruths enka Elsa Willeberg.	1703	Obekant	Obekant	Obekant	Kungl. Riksmarskalksembetet.	
13. Hallvar Bergska testamentsfonden.	Understöd åt fattiga inom Strömsholms slotts- och stuteriafdelningar.	Hallvar Berg, hofbetjent.	1709	Obekant	Obekant	Obekant	Detsamma.	
14. Axelssonska magasinsfonden.	Understöd åt fattiga inom socknens enskilda fattigrote, särdeles skolbarn.	E. Axelsson, prost. J. E. Axelsson, komminister.	1774 1817	—	{ Räntan utdelas }	854 ⁹⁴	Kyrkorådet i Kolbäcks socken.	4)
15. Wegenerska fonden.	Understöd åt 2 fattiga soldatenkor.	David Wegener, faltväbel.	1807	2	—	52		
16. Lundbergska testamentsfonden.	Uppfostringshjelp åt 5 fattiga barn inom socknens enskilda fattigrote.	J. W. Lundberg, fabrikör, och hans fru.	1828	5	—	1,500	Kommunalnämnden i Kolbäcks socken.	
17. Hedengrenska fonden.	Understöd åt de mest behöfvande inom Borgås fattigrote.	Sven Hedengren, faktor.	1829	—	—	50	Fattigvårdsstyrelsen inom Borgås fattigrote, Kolbäcks socken.	
18. Liljenstolpeska fonden.	Understöd åt fattiga inom Kolbäcks socken.	Gust. U. Liljenstolpe, öfverste och kommandör.	1850	—	Räntan	300	Kommunalnämnden i Kolbäcks socken.	
19. Ljungdahlska fonden.	Understöd åt fattiga barn inom Kolbäcks sockens enskilda rote.	Berndt Ljungdahl, kommissionslandtmätare.	1856	—	Räntan	150	Densamme.	
20. Iveriska fonden N:o 1.	Understöd till en fattig enka.	D. Iverus, kronofogde.	1857	—	Ej uppgifvet	150	Densamme.	
21. Carl Gustafssons fond.	Till fattigvården i Kolbäcks socken.	C. Gustafsson, hemmansegare.	1860	—	Ej uppgifvet	1,500	Densamme.	
22. Reuterholmska donationen.	Understödande af fattighjon.	Dygdig Maria Stackelberg, född Reuterholm.	1803 ²⁸ / ₈	—	—	939 ²⁷	Fattigvårdsstyrelsen i Rytterne socken.	5)

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		7.	8.	9.
				Utdelning år 1885	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885.			
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
23. Nordlingska donationen.	Fattiges understödjande.	Nordling, enkefru.	1852o.1853	Ej uppgifvet		100	Fattigvårdsstyrelsen i Rytterne socken.	
24. Gyllenhaalska donationen.	Fattiges understödjande.	C. F. Gyllenhaal, baron.	1854 1/4	1	36	600	Densamma.	
25. Oxenstjerna donationen.	Understöd åt 12 mindre bemedlade fräse- eller ofrämans ogifta döttrar.	Axel Oxenstjerna, rikskansler.	Okänt	Ej uppgifvet		180	—	6)
26. Elferonska stiftelsen.	Understöd åt socknens fattiga.	J. Elferona, öfverste.	1749 8/11	Fattigvården	60	1,109'89	Kyrkorådet i Saby socken.	
27. FriherrinnanJacquetteTersmedens donationsfond.	Understöd åt behöfvande enkör eller underlydande vid Ramnäs bruks- eller landtegendomar.	W. F. Tersmeden, friherre, bruksegare.	1872 12/11	10	100	2,000	Ramnäs bruksförvaltning.	
28. Dandenellska donationsfonden.	Samma ändamål.	S Dandenell, bruksinspektör.	1846 14/9	2	25	500	Densamma.	
29. Lars Danielssons donation.	Till förmån för fattigkassan.	L. Dauielsson, kyrkovård.	1844	—	—	375	Fattigvårdsstyrelsen i Svedvi socken.	7)
30. Wallinska fonden.	Detsamma.	Wallin, handlande.	1846	—	—	750	Densamma.	8)
31. Lars Hanssons donation.	Detsamma.	Lars Hansson.	1848	—	—	250	Densamma.	9)
32. Littmarkska donationen.	Understöd åt fattiga, som icke njuta hjälp af allmänna fattigvården.	P. R. Littmark, komminister.	1872	3	30	500	Kyrkorådet i Svedvi socken.	10)
33. Hedda Janssons donation.	Detsamma.	Hedda Jansson, enka.	1866	5	120	2,000	Detsamma.	11)
34. Nedersta fonden (Mjöltnunnan).	Understöd åt fattighjon.	J. Gustafsson, hemmansägare.	1868 17/6	6	12	Mjöl af 1 ta råg	Kommunalnämnden i Tortuna socken.	
35. Johanna Gustafssons fond.	Understöd åt 5 äldre fattighjon.	Johanna Gustafsson, enka.	1873 9/10	5	25	562'30	Densamma.	
36. Malmínska fonden.	Fattiga personers understöd.	G. Malmin, prost.	1816 28/8	8	18	300	Kyrkorådet i Sevala socken.	
37. Cronstedtska donationsfonden N:o 1.	Dels insättning i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten för under Fullerö gods födda barn, dels till premier åt skolbarn.	Grefve W. A. Cronstedt och dess grefvinna.	1873 9/4	27	60	1,082'61	Kommunalnämnden i Vesterås-Barkarö socken.	
38. Ada Maria Carolina Petterssons i Folkesta skolkassefond.	Premier åt ett eller två skolbarn.	Joh. Pettersson, rusthållare och hans hustru Sofia, född Hesseldal.	1874 15/2	—	—	34'68	Skolrådet i Dingtuna socken.	12)
39. Johanna Redins donationsfond.	Understöd åt 6 flitiga behöfvande skolbarn.	Johanna Redin, jungfru.	1869	7	60	1,000	Skolrådet i Lundby socken.	
40. Adlervaldska fonden.	Understöd till barnundervisning.	C. J. Adlervald, brukspatron.	1828 20/7	Skolkassan	45	750	Kyrkostämmans ordförande i Lillhärads socken.	
41. Adelaidefonden.	Insättning i lifranteanstalt för bildande af lifränta åt fattiga barn.	S. Thelin, vice pastor.	1874	—	—	532'43	Pastor i Badelunda socken.	13)
42. Fattiga skolbarns underhållsfond.	Att bereda föda åt fattiga skolbarn.	Friherre C. F. Cronstedt. Doktor Daniel Nohrborg, kyrkoherde. Friherre C. F. Cronstedts arfvingar, Ottiliana Lewenhaupt, f. Cronstedt, o. Betty von Post, född Cronstedt. Doktor J. F. Munktell, kyrkoherde.	1833 3/12 1811 11/5 1834 1/12	20	96'33	2,323'58	750 kronor förvaltas af konsistorium i Vesterås och återstoden af skolrådet i Irsta socken.	
43. Irsta folkskolas premiekassa.	Belöningar åt flitiga skolbarn.	C. R. von Post, kaptän.	1822—1847 1844 31/12	3	12	200	Skolrådet i Irsta socken.	
44. P. Gezelii stipendiifond.	Beklädnad åt 3 fattiga och flitiga skolbarn.	Per Gezelius, prost.	1868 29/12	3	30	500	Detsamma.	
45. Cruusiska donationen.	Understöd åt skolväsendet i Kärrbo socken.	Hedvig Christina Cruus, fröken.	1727 4/10	Skolväsendet i Kärrbo	—	149'07		14)
46. Norbergiska donationsfonden.	Barnundervisningens befrämjande.	Sam. Norberg, öfverdirektör.	1787 18/1	9	275'80	25,931'24	Skolrådet i Hubbo socken.	
47. Reuterstamska barnkassan.	Understöd åt fattiga skolbarn.	A. Reuterstam, stallmästare. Hans enka M. L. Pantzerhielm.	1790 1793	—	Ej uppgifvet	400	Pastor i Kolbäcks socken.	
48. Folkskolebarnkassan.	Understöd åt skolbarn vid folkskolan.	C. F. Häggman, prost.	1847	—	Räntan	552'67	Skolstyrelsen i Kolbäcks socken.	
49. Iveriska fonden N:o 2.	Understöd åt 1 gosse och 1 flicka för att utbildas till dagliga tjeuare eller yrkesidkare.	D. Iverus, kronofogde.	1877	—	—	1,000	Pastor i Kolbäcks socken.	15)
50. Iveri-Hurtigs donation.	Inköp åt skolbarn af Schartaus kristendomsundervisning.	J. F. Iverus, pastor. Z. Hartig, kyrkvaktare.	1836 26/5	20	10'44	174	Skolrådet i Munktorps socken.	
51. Wiksells spanmålsdonation.	Fattiga skolbarns underhåll.	J. Wiksell, prost.	1797	—	—	578'20	Skolrådet och fattigvårdarne i Munktorps socken.	16)
52. 1866 års gåvofond.	Skolväsendets förbättring.	—	1866 1/1	10	34'80	580	Skolrådet i Munktorps socken.	
53. Skolmagasinsfond.	För medellösa skolbarn.	—	1795 26/10	15	55'50	1,147'76	Skolrådet och fattigvårdarne i Munktorps socken.	

54. Rektor Mauzeli donation.	Understöd åt fattiga skolbarn.	J. Mauzelius, rektor.	1884 ¹² / ₁	18	90	1,500	Skolrådet i Munktorps socken.	
55. Fonden till brukspatron Fabian Tersmedens minne.	Till uppmantran af ett eller två skolbarn vid Sezlingsberg.	C. G. Rogberg, brukspatron.	1877	2	9	150	Pastor tillsammans med skolstyrelsen i Ramnäs.	
56. von Rosensteinska donationen.	Hjelp åt fattiga skolbarn.	von Rosenstein, brukspatron.	Okändt.	—	—	1,654'50	Surahammars bruks aktiebolag.	17)
57. P. R. Tersmedens donation.	Beredande af undervisningsanstalt för barn inom Sura socken.	P. R. Tersmeden, öfverste och bruksegare.	1840 ² / ₅	—	222	4,200	Pastor med skolrådet i Sura socken.	18)
58. Norbergiska donationen.	Till förmån för skolkassan.	E. Norberg, häradsdomare.	1834	—	—	1,500	Skolrådet i Svedvi socken.	19)
59. Wallinska fonden.	Detsamma.	Wallin, handlande.	1835	—	—	318	Detsamma.	20)
60. Daniel Larssons donation.	Detsamma.	Daniel Larsson.	1836	—	—	75	Detsamma.	21)
61. Wallinska fonden.	Detsamma.	Wallin, handlande.	1846	—	—	750	Detsamma.	22)
62. Wallerska donationen.	Detsamma.	E. Waller, brukspatron.	1865	—	—	1,500	Detsamma.	23)
63. Littmarkska donationen.	Detsamma.	P. R. Littmark, komminister.	1872	—	—	500	Detsamma.	24)
64. Hedda Janssons donation.	Detsamma.	Hedda Jansson, enka.	1866	—	—	400	Detsamma.	25)
65. Bergqvistska donationen.	Hjelp åt skolorna inom Bergs socken.	Bergqvist, skräddare.	1792 ¹⁸ / ₁₂	—	47'40	805	Skolrådet i Bergs socken.	
66. Fattigbarnkassan.	Understöd åt behöfvande skolbarn.	Björksta socknemän.	1768 ³ / ₃	41	172	3,892'92	Pastor och två kyrkovårdar i Björksta socken.	
67. Lönbomska fonden.	Detsamma.	Lönbom, kronofogde.	} Obekant.	41	86'06	1,443	Ordföranden i Björksta sockens kommunalnämnd.	
68. Oxenstjerna fonden.	Detsamma.	Oxenstjerna, hofmarskalk.		21	122'88	2,457'64	Pastor och skolråd i Tortuna socken.	
69. Nordforssonska magasin-fonden.	Detsamma.	J. Nordforsson, prost.	1809 ¹ / ₁₂	—	—	—	Pastor och skolråd i Tortuna socken.	
70. Sara Norlings fond.	Premier åt flitiga skolbarn.	S. Norling, f. d. piga.	1864 ²⁹ / ₈	21	4'50	100	Desamme.	
71. Lars Johanssons donations-fond.	Till fattiga skolbarns beklädnad.	L. Johansson, hemmans-egare.	1866 ²⁵ / ₁	6	50	1,133'89	Kyrkorådet i Sevala socken.	
72. P. O. Johanssons donations-fond.	Till böcker åt nattvardsbarn.	P. O. Johansson, hemmans-egare.	1882 ³¹ / ₁₂	7	6	106	Detsamma.	
73. Rinmanska fonden.	Behöfvande barns skolgång.	P. S. Rinman, prost.	1833 ² / ₁₁	1 familj.	15	315	Pastor i Engsö socken.	
74. Sofie Pipers donation.	Beklädnad åt fattiga nattvardshjörkor.	A. Piper, grefve.	1852 ²⁶ / ₆	2	16'70	332'32	Desamme.	
75. Oijerska slöjdskolefonden.	Inrättande af slöjdskola inom Rytterne församling.	G. Oijer, statskommissarie.	1854 ⁷ / ₇	—	—	29,480'26	En särskild direktion.	26)
76. Oxenstjerna donationen.	Stipendier åt 2 teologie studerande vid Uppsala akademi.	Axel Oxenstjerna, rikskansler.	Okändt.	Ej uppgifvet.	—	180		27)
77. Prosten Johanssons donation.	Sockenbibliotekets förökande.	G. A. Johansson, prost.	1863	—	—	1,000	Kyrkorådet i Svedvi socken.	28)
78. Engströms donation.	Hjelp till folkskolelärareaflöning.	E. Engström, hofdestillator.	Obekant.	—	37'50	750	Pastor och skolråd i Engsö socken.	
79. Mölntorps smidesfabriks-arbetares sjuk- och begravningskassa.	Beredande af understöd för fabriksarbetare eller deras hustrur vid inträffande sjukdoms- eller dödsfall.	G. E. Svalling & komp., smidesfabrikör.	1879 ¹ / ₁₀	9	230'43	1,133'20	G. E. Svalling.	
80. Ramnäs valsverksarbetares sjuk- och nödhjelpskassa.	Sjuk- och nödhjelp till Ramnäs valsverksarbetare.	Valsverkets egare och därvarande arbetare.	1868 ³¹ / ₁₀	31	655'50	6,342'88	Ramnäs valsverks förvaltning.	
81. Surahammars bruksarbetares sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjelp till arbetarne samt begravningshjelp till deras hustrur.	Surahammars bruksarbetare.	1862	62	1,710	1,929'54	Styrelse, utsedd bland arbetarne.	
82. Kungsåra extra fattigförsörjningsfond.	Fattiga barns undervisning i kristendom och tillfällig hjälp åt nödlidande enkor.	Anna Andersdotter, bonde-enka.	1839 ²⁹ / ₁₁	11	75'38	1,400	Pastor och kyrkoråd i Kungsåra socken.	
83. Kungsåra ljuskassa.	Eklärering i kyrkan julottan.	Jakob Carlsson, häradsdomare, och hans hustru Christina Andersdotter.	1853 ²⁴ / ₆	—	—	241'64	Pastor och kyrkovårdar i Kungsåra socken.	
84. Wilhelminafonden.	Understöd till de deraf mest förtjente bland Springsta underhafvande.	Axel Emanuel Luhr, gods-egare.	1869 ²² / ₁	2	50	1,000	Donator. Efter hans död Springsta gårds egare under pastors kontroll.	
85. L. Perssons fond.	Belöning åt personer, som utmärkt sig vid eldsvåda inom socknen för rådighet och raskhet; men om sådan ej under året förekommit, tilldelas räntan fattiga skolbarn.	Lars Persson, godsegare.	1862	Ej uppgifvet.	—	200	Kommunalnämnden i Kolbäcks socken.	
86. Törngrenska fonden.	Räntan å 3,000 kr. till lönehjelp åt församlingens 2:ne skollärare och fattiga skolbarn. Räntan å 2,000 kr. till 4 äldre fattiga inom socknenroten.	Törngren, enkefru.	—	Ej uppgifvet.	—	5,000	3,000 kr. af pastor och 2,000 kr. af kommunalnämnden i Kolbäcks socken.	
87. Lagrelii fond.	Ena hälften af räntan till fullständig beklädnad af fattiga skolbarn och andra hälften till öfriga fattiga inom socknenroten.	Ad. Lagrelius, byggmästare.	1884	—	—	20,000	Kommunalnämnden i Kolbäcks socken.	
88. Wiksells donation.	Donationen är införlifvad med kyrkokassan och redovisas i dess räkenskap.	—	—	—	—	—	Pastor och kyrkorådet i Munktorps socken.	29)
89. E. G. von Ungeska kassan.	Understöd åt Mölntorps underlydande.	E. G. von Unge, enkefru.	Okändt.	2	22	462'42	Kommunalnämnden i Säby s:n.	
90. Groenska donationen.	Att adöna en skollärare, hjälp åt skolbarn, aflöning åt predikant samt till fattiga, allt vid Lisjö.	von Groen, bergsråd.	1833 ¹² / ₄	—	962'40	11,540	Surahammars bruks aktiebolag.	30)
91. Zetheliiska fonden.	Tillfälliga understöd åt arbetare och underhafvande.	Ad. Zethelius, brukspatron.	1859 ¹⁹ / ₁₂	—	250	5,000	Detsamma.	
92. Fonden för Surahammars bruks aktiebolags underhafvande.	Tillfälliga bidrag till behöfvande.	Surahammars bruks aktiebolag.	1873 ²⁹ / ₁₂	Ej uppgifvet.	—	682'19	Detsamma.	
93. Lars Danielssons donation.	Till förmån för kyrkokassan.	L. Danielsson, kyrkovård.	1844	—	—	375	Kyrkorådet i Svedvi socken.	31)
94. Wallinska fonden.	Detsamma.	Wallin, handlande.	1846	—	—	1,500	Detsamma.	32)
95. Hedda Janssons donation.	Detsamma.	Hedda Jansson, enka.	1866	—	—	1,000	Detsamma.	33)
96. Engströmska fonden.	Till tornur, sockenbibliotek, fattiga skolbarns beklädnad eller för andra ändamål, som afse kommunens bästa.	A. Engström, länsveterinär.	1884 ²⁷ / ₃	9	696'46	2,486'61	Kommunalstämman ordförande i Tortuna socken.	34)

Tab. No 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
2. Kungsörs fögderi.								
97. Ahllöfska donationen.	Räntan utdelas till 9 stycken fattiga, som underhållas af Arboga hospital.	Assessor O. Ahllöf.	1740 ⁹ / ₁₀	Obekant	33'34	3,750	Arboga stads kyrkokassa.	³⁵⁾
98. Godeniska fonden.	Till fattigvården inom Björskogs socken.	Prosten J. E. Godenius.	1850 ²⁴ / ₆	7	90	1,500	Kommunalnämnden i Björskogs socken.	
99. Strömbergerska fonden.	Till utdelning åt fattiga inom församlingen Björskog.	C. Th. Strömberger, f. d. kapten.	1867 ⁸ / ₄	6	120	2,000	Densamme.	
100. Svinhufvuds fond.	Detsamma.	Eva Svinhufvud.	1834 ²² / ₉	7	45	750	Densamme.	
101. Kyrkovården Per Perssons gåfvomedel.	Räntan utdelas med hans släktings goda minne till fattiga inom Körtinge och Nordvägs rotar af Himmeta socken.	Per Persson, rasthållare.	1868 ²⁶ / ₃	6	66'50	1,150	Kommunalnämnden i Himmeta socken.	
102. Malmströmska donationen.	Räntan deraf tillfaller donators hushållerska under hennes lifstid och utdelas sedan till fattighjonen i Himmeta socken.	C. G. Malmström, komminister.	1882 ¹⁰ / ₉	1	40'50	1,910	Densamme.	
103. Pastor C. G. Malmströms kapitalfond.	Räntan deraf tillfaller Himmeta sockens fattighjon.	Densamme.	1877	Obekant	12	200	Densamme.	
104. Chr. Cathr. Nilssoners minne.	Detsamma.	Chr. Cathr. Nilsson, hemmansägare dotter.	1874	—	6	100	Densamme.	
105. Hisingska fonden.	Till understöd åt behöfvande inom bydistriktet af Kungs-Barkarö församling.	Peter Hising, nämndeman.	1859 ³ / ₇	2	25	500	Pastor och fattigvårdsstyrelsen i Kungs-Barkarö socken.	³⁶⁾
106. Strömstedtska fonden.	Bidrag till uppförande af nytt fattighus i Kungs-Barkarö.	G. O. Strömstedt, sekreterare.	1877 ⁷ / ₃	—	—	581'46	Kommunalnämnden i Kungs-Barkarö socken.	
107. P. Barkéns testamentsfond.	Att bereda en eller två ålderstigna qvinnor inom Malma socken någon hjälp.	Per Barkén, kyrkoherde.	1866 ³ / ₂	2	12	200	Kommunalnämnden i Malma socken.	
108. Qvarnströmska testamentsfonden.	Understöd åt obemedlade personer inom Medåkers socken.	Qvarnström, byggmästare och hans hustru.	1802	4	40'32	672'22	Kommunalnämnden i Medåkers socken.	
109. P. Anderssons gåfvomedel.	Årliga räntan utdelas till två af Medåkers församlings mest behöfvande personer.	P. Andersson, i Fillinge, f. d. nämndeman.	1861	2	30	500	Kommunalnämndens ordförande i Medåkers socken.	
110. Liljeströmska donationen.	Reutersbergs säteris fattigkassa.	J. N. Dankvardt Liljeström, kammarherre.	1804 ¹ / ₁₀	—	—	75	Fattigvårdsstyrelsen i Säterbo socken.	
111. Liljeströmska donationen.	Detsamma.	Densamme.	Obekant	3	133	2,250	Densamme.	
112. Ferna smeders fattigkassa.	Att understödja gamla smedsenkor vid Ferna, Gunnilbo socken.	Ramsell, brukspatron.	1797	10	44'50	2,315'30	Grefve C. F. von Hermansson.	
113. Lindqvistska donationen.	Att understödja Gunnilbo sockens fattiga.	Lindqvist, kammartjenare.	1800	—	15'91	265'11	Ferna bruk.	
114. Wahlqvistska arfmedlen.	Att understödja efterlevande släktingar.	J. Wahlqvist, prost, och hans hustru.	1867 ³¹ / ₁₀	6	20'16	403'16	Kommunalnämnden i Heds socken.	
115. G. Neumans donation.	Understöd åt Skinskattebergs sockens fattighjon.	Mademoiselle Gustafva Neuman.	1874	—	13'53	300	Kommunalnämnden i Skinskattebergs socken.	
116. "Anders Felleniusfonden".	Räntan utdelas efter skolrådets bepröfvande till fattiga skolbarn inom Bro socken.	Waldemar Fellenius, f. d. major.	1869 ⁶ / ₃	8	24	444'92	Pastor i Bro socken.	
117. Strömbergerska fonden.	Till fattiga skolbarns inom Björskogs socken understöd och uppmuntran.	C. Th. Strömberger, f. d. kapten.	1867 ⁸ / ₄	4	90	1,688'60	Skolrådet i Björskogs socken.	
118. Joijeska fonden.	Till fattiga skolbarns underhåll och hjälp till skollärares aflöning i Björskogs socken.	William Joije från England.	1713 ³⁰ / ₃	13	59	2,458'70	Pastor i Björskogs socken.	
119. Hambniska donationen.	Till hjälp åt fattiga skolbarn i Himmeta socken.	Hambn.	Obekant	2	2	33'50	Himmeta församlings skolråd.	
120. Bosæiska fonden.	Till understöd åt fattiga skolbarn i Köpings socken.	P. E. Bosæus, borgmästare.	1838 ²² / ₁₁	15	48	325	Köpings landsförsamlings skolråd.	³⁷⁾
121. Ahllöfska s. k. besparade medel.	Till fattiga barns inom Medåkers socken undervisning i kristendom.	Ahllöf, rådman i Arboga.	Obekant	Några skolbarn	6'67	111'11	Magistraten i Arboga.	
122. Fru Melins gåfvomedel.	Till fattiga skolbarn inom Medåkers socken.	S. Melin, komministereuka.	1869 ¹² / ₃	—	55	6,000	Pastor i Medåkers socken.	
123. Hauswolfska fonden.	Årliga räntan skall användas till föda, kläder, böcker m. m. åt fattiga barn inom Odensvi socken, dock först efter 2:ne fröknar Bäckes död, hvilka åtnjuta räntan till sin död.	B. G. von Hauswolff, löjtnant.	1844	—	—	43,000	En direktion, sammansatt enligt testators föreskrift.	
124. Eklundhska fonden.	Till förmån för folkskolan inom Skedvi socken.	L. P. Eklundh, inspektor.	1874 ²⁶ / ₂	3	5	100	Skolstyrelsen i Skedvi socken.	
125. Dansonska testamentsfonden.	Till böcker åt fattiga nattvardsbarn inom Säterbo socken.	Carl Fredrik Danson.	1874 ¹⁰ / ₂	23	21'19	400'12	Pastorsembetet i Säterbo socken.	
126. Carlssonska fonden.	Till fattiga skolbarn i Torpa socken.	A. Carlsson, egendomsegare, och hans hustru.	1855 ¹⁷ / ₁₁	11	74'80	1,500	Styrelse, underinseende af Torpa församling och dess skolråd.	

	Fahlmarkska fonden. Tegnérskafonden. Wasellska fonden. J. Nilssons o. L. Nilssons fond.								Skolrådet i Fellingsbro. ³⁸⁾
127.	Cedercreutzska fonden.	Till läraren vid församlingens barnskola och till stipendier åt inom Björskogs församling födde gossar, som åtnjuta undervisning i Vesterås.	Jonas Cedercreutz, t. f. landshöfding.	1717 ¹ / ₁₀	1	8:33	3,914 ⁷²	Pastor i Björskogs socken, den förnämste i socknen och kyrkoverdarne.	
128.	Bjurlingska donationsfonden.	Till löneförbättring åt läraren vid Kungsörs skola.	Th. Gust. Bjurling, advokatfiskal.	1797 ¹² / ₁₂	1	90	1,500	Skolrådets ordförande och skolrådet i Kung Karls socken. ³⁹⁾	
129.	Hauswolffska donationen.	Att begagnas till skole- och skolmästareboställe för everldelig tid af Odensvi församling.	B. G. von Hanswolff, löjtnant.	1844	—	—	5,200	Skolrådet i Odensvi socken. ⁴⁰⁾	
130.	Kapten W. Heijkensköld's donation.	Årliga räntan användes till slöjdskolorna inom Skinskattebergs socken.	W. Heijkensköld, kommandörkapten.	1861 ¹ / ₄	—	135:38	3,000	Kommunalnämnden i Skinskattebergs socken.	
131.	Sjuk- och begravningskassa.	Namnet angifver detta.	Arbetare vid Kolsva bruk.	1880	—	—	121	En af ledamöterna med ordförande jemte kassör. ⁴¹⁾	
132.	Gisslarbo arbetares sjuk-kassa	Sjukhjelp.	Bruksförvaltningen vid Gisslarbo.	1877	48	791 ²⁷	1,011 ⁸⁴	Brukskonforet vid Gisslarbo i Malma socken.	
133.	Lars Lindbergs och hans frus donation.	Att bereda lifränta vid 55 år åt alla under Kolsva egendomar. inom såväl Bro som Malma socknar, födda barn.	Lars Lindberg, brukspatron, och hans fru Lina Cederborgh.	1876	—	—	—	Ränte- och kapitalförsäkringsanstalten.	
134.	Strömbergerska fonden.	Till pristäffing och ammunition vid målskjutningar af skarpskyttar inom Björskogs socken.	C. Th. Strömberger, f. d. kapten.	1867 ⁸ / ₄	1	60	1,000	Kommunalnämnden i Björskogs socken.	
135.	Hultbergerska fonden.	Bidrag till aflöning åt kyrkoherden i Kungs-Barkarö socken.	H. Hultberg.	1866 ²⁷ / ₁	1	200	4,000	Pastorsembetet i Kungs-Barkarö socken.	
136.	Gumælska grafkassan.	Till fattiga barn på testators i lifstiden tillhöriga egendomar inom Torpa socken och till underhåll af hans grafvård.	B. Gumælius, egendoms-egare.	1854 ²² / ₁₀	28	90	1,500	Pastor i Torpa församling och egaren af åtskilliga gårdar derstädes, under församlingens tillsyn.	
137.	Enkefru Olssons donation.	Till alla Riddarhytte bruks i Skinskattebergs socken underhafvande, tillhörande brukets personal, att lyfta vid 25 års ålder, men vid dödsfall derförut.	Sofie Olsson, enkefru.	1877	—	—	—	Ränte- och kapitalförsäkringsanstalten.	
138.	Hisingnska fattigskolefonden.	Till understöd åt 10 fattiga skolbarn årligen samt bidrag till skolläraren inom Skinskattebergs socken.	Hising, bruksegare.	1839 ³⁰ / ₉	—	42	—	Pastor i Skinskattebergs församling.	
3. Bergslags fögderi.									
139.	Malménska och beväring-fonden.	Räntan af Malménska fonden skall användas till underhåll af en bland sockuens fattiga, som kyrkoherden bestämmer, samt räntan af beväringfonden företrädesvis åt behöfvande beväringmän.	P. A. Malmén, kyrkoherde i Fläckebo.	1750 ²⁴ / ₁₁	1	12	455 ⁶³	Kommunalnämnden i Fläckebo socken. ⁴²⁾	
140.	Posseska fondea.	Understöd åt fattiga underlydande under Svanå egendom.	Grefvinnan H. Posse å Svanå.	1818 ³ / ₅	18	469 ⁵⁰	9,600	Disponenten för Svanå bolag, kaptenen greve K. Posse och pastor i Haraker.	
141.	Forsströmska donationsfonden.	Fattigunderstöd åt underlydande under Kättsta och Hummelsta i Harakers socken.	J. E. Forsström, godsegare.	1860 ²⁶ / ₇	7	75	1,500	Pastor i Harakers socken jemte egare af Kättsta och Hummelsta.	
142.	Prosten Gezelii donationsfond.	Fattigunderstöd till hvarje jul åt 4 de mest behöfvande fattighjon i Harakers socken.	P. Gezelius, prost i Irsta.	1868 ²⁹ / ₁₂	4	18	300	Fattigvårdsstyrelsen i Harakers socken.	
143.	Anders Hebbes donationsfond.	Understöd åt torftiga medlemmar i Vester-Fernebo, företrädesvis åt fattiga från testators i lifstiden egande egendom.	And. Hebbe, brukspatron.	1824 ¹⁴ / ₁	16	90	1,500	Pastor och kyrkorådet i Vester-Fernebo socken.	
144.	Greta Ömans donationsfond.	Årsränta utdelas åt fattiga i Vester-Fernebo socken.	Greta Öman, enka.	1850 ¹⁵ / ₃	17	119 ⁰⁵	2,000	Desamma. ⁴³⁾	
145.	Malmínska donationsfonden.	Årsräntan utdelas till fattiga i Vester-Fernebo socken.	G. M. Malmin, prost.	1824 ⁶ / ₃	10	72	636	Kommunalnämnden i Vester-Fernebo socken. ⁴⁴⁾	
146.	Jan Mattssons i Sör Hörende donation.	Årsränta utdelas åt fattiga inom Vester-Fernebo socken.	J. Mattsson, f. d. hemmans-egare.	1878 ¹⁹ / ₆	10	75	1,500	Densamme.	
147.	Den mindre Hebbeska donationen.	Räntemedlen disponeras af kyrkorådet i Norbergs socken och utdelas till julen åt de mest behöfvande.	A. Hebbe, bruksegare.	1824 ¹⁴ / ₁	23	67 ⁵⁰	1,500	Pastor och kyrkorådet i Norbergs socken.	
148.	Mamsell Johanna Petterssons testamenterade frisångsfond.	Att åt behöfvande bereda skötsel och vård å Norbergs lasarett.	Johanna Pettersson, mamsell.	1872 ¹⁵ / ₆	20	437 ⁶⁰	10,559 ²⁰	Norbergs lasarettsdirektion.	
149.	Anders Perssons i Fragg testamentsfond.	Årliga räntan i lika lotter utdelas till ålderstigna fattiga i Norbergs socken.	Anders Persson, bergsmans-son.	1865 ¹⁵ / ₄	4	200	4,000	Fattigvårdsstyrelsen i Norbergs socken.	
150.	Doktor C. R. Senells hjälpfond för utskrifna patienter.	Att åt fattiga patienter vid utskrifningen från Norbergs lasarett lemna hjälp antingen i kontanta penningar eller i anskaffande af klädespersedlar.	C. R. Senell, provinsialläkare.	1881 ⁹ / ₆	4	75	2,127 ⁸⁹	Lasarettsdirektionen i Norberg.	
151.	Norbergs lasarett's frisångsfond.	Beredande af frisångsplat å lasarettet åt behöfvande personer i lasarettstriktet.	Bruksidkare och grufkasans egare.	1864 ³ / ₅ 1866 ²³ / ₁	6	89 ⁶⁰	1,518 ³⁰	Densamma.	
152.	Anders Perssons i Fragg testamenterade fond.	Vård och underhåll på lasarettet i Norberg för de personer, som för tillfället genom sjuklighet blifvit urständsatta att sig sjelfva försörja.	Anders Persson, bergmans-son.	1865 ¹⁵ / ₄	4	29 ²⁰	1,022 ¹²	Densamma.	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		6.	7.	8.	9.
				Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885				
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.		till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:		Anmärkn.
153. Mats Anderssons enkas testamente.	Räntan i lika lotter utdelas dels till grufarbetare, som genom olyckshändelser blifvit urståndsatta att sig kunna försörja och dels till öfriga af plågor hemsökta fattiga.	Carin Andersdotter, enka.	1867 ¹¹ / ₁₀	19	975	19,500	Fattigvårdsstyrelsen i Norbergs socken.		45)
154. Carin Anderssons testamente.	Prisångar åt de fattige, som intagas å lasarettet i Norberg.	Carin Andersson, hemmansägarenska.	1867 ¹¹ / ₁₀	1	23 ³⁰	505 ⁷⁶	Kommunalnämnden i Norbergs socken.		
155. Törnanderska donationen.	Något annat ändamål är icke uppgifvet än att donationen skulle tillfalla Romfartuna sockens skolkassa, bland hvars tillgångar den ock är bokförd.	C. M. Törnander, komminister, och hans hustru.	1871 ⁶ / ₇	—	60	1,000	Skolrådet i Romfartuna socken.		46)
156. Prosten P. Gezelii stipendiefond.	Till uppmuntran och beklädnad åt flitiga och fattiga skolbarn, af hvilka 3:ne vid hvarje vårtermins slut erhålla lämplig beklädnad.	Per Gezelius, prost i Irsta.	1868 ²⁹ / ₁₂	3	30	500	Pastor och skolrådet i Harakers socken.		
157. Scherdinska fonden.	För fattiga skolbarn i Skultuna till kläder och böcker.	Beata Scherdin, bondedotter.	1872 ³¹ / ₁₂	—	25	500	Kassaförvaltaren i södra skolroten af Skultuna socken.		
158. Prosten Anders Törnbloms fond.	Till nya testamenten åt nattvårdsbarnen.	Anders Törnblom, prost i Skultuna.	1818	20	19	150	Fattigvårdsstyrelsen i Skultuna socken.		47)
159. Matts Erssons i Häggbacken donation.	Böcker och premier åt fattiga skolbarn i Vester-Fernebo.	Matts Ersson, hemmansägare.	1865 ¹⁹ / ₈	—	30	500	Pastor och skolrådet i Vester-Fernebo socken.		48)
160. L. G. Holms i Vesterby donation.	Detsamma.	L. G. Holm, handlande.	1870 ¹ / ₇	—	30	500			49)
161. Landtvärnskassan.	Skolväsendets befrämjande i Norberg.	Församlingen, enligt dess beslut.	Obekant	—	40 ⁵⁰	900	Skolrådet i Norberg.		
162. Edmanska donationen.	Bildande af gemensamt folkbibliotek för Harakers och Fläckebo socknar	V. Edman, öfverstelöjtnant och disponent.	1858 ²² / ₃	—	—	109 ⁵⁸	Svanå bruksegare eller disponent jemte pastor i Haraker.		50)
163. Skolläraren vid Svanå F. Groths donation.	Räntor derå användas till bidrag i skollärares aflöning.	F. Groth, skollärare.	1817 ⁹ / ₂	14	67 ⁵⁰	1,500	Skolrådet i Norberg.		
164. Torshammars arbetares sjuk- och begravningshjelpskassa.	Att lemna sjuk- och begravningshjelp.	Arbetare vid Torshammar.	1878 ¹ / ₂	3	42	577 ⁵⁵	En styrelse.		51)
165. Melings grufarbetares sjuk- o. begravningskassa.	Lemna understöd vid medlems sjukdom och dödsfall.	Melings grufarbetare.	1883 ¹ / ₁	80	80	800	Melings grufarbetare.		52)
166. Fagersta bruks aktiebolags underlydandes sjuk- och begravningsfond.	Detsamma.	Fagersta bruks aktiebolag.	1877 ¹ / ₁₁	285	4,811 ¹⁶	16,209 ⁷⁹	Fagersta bruks aktiebolag.		53)
167. B. C. Engströms pensionsfond.	Pension åt till tjenstgöring oförmögna, sjukliga eller ålderdomsbräckliga barnmorskor i Haraker.	Fru B. C. Engström, i lifstiden barnmorska.	1874 ²⁹ / ₁	—	—	1,894 ⁵⁰	Kommunalstyrelsen i Harakers socken.		
168. Lejonflychtska fonden.	Årligt underhåll åt en deraf förtjent underhafvande under stiftarens gods Brotberga i Skerike socken.	Nils Lejonflycht, godsegare.	1839 ²⁰ / ₁₂	1	10 ¹⁸	169	Pastor och kyrkostämman i Skerike socken.		
169. Palmstruchska fonden.	Underhåll af Sparvfvenfelta kyrkan vid Romfartuna kyrka. Öfverskottet utdelas åt gamla sjuka och orkeslösa fattiga, efter pastors bestämmande.	Ulrika Charl. Palmstruch, fröken.	1870 ²¹ / ₃	4	20	2,000	Romfartuna kyrkoråd.		54)
170. Försäkringsanstalten i Norberg.	Utbetalande af sjukhjälp, begravningshjelp, nödhjelp och pension.	Stiftelsen bildad genom sammanslagning af Norbergs sjukhjelpsförening o. Norbergs sockens nödhjelps- och pensionskassa.	1885 ¹ / ₁	329	4,854 ³⁵	ca 14,759 ¹²	En å ordinarie stämman vald styrelse.		55)
171. Adlervaldska fonden.	Till Skultuna kyrkas och församlings behof.	Carl Jakob Adlervald, brukspatron.	1829 ⁷ / ₄	—	—	3,000	Pastor och kyrkovårdarne i Skultuna.		56)
172. Löfvenskjäldska fonden.	Tackjernshandteringens och masmästeriets i Vestmanlands och Kopparbergs län förbättring samt äfven för andra för dessa läns jernhandtering nyttiga ändamål.	Masugnsegare i Vesterbergslagen vid en fest för presidenten Löfvenskjäld.	1817 ⁹ / ₈	1	100	35,909 ⁴⁵			57)
173. Bolanderska fonden.	Till Skultuna kyrkas behof.	Christina Maria Bolander, enka.	1872 ¹⁸ / ₈	—	—	150	Pastor i Skultuna socken.		58)
174. Lars Perssons i Fragg donation.	Att befordra nykterhet, derigenom att, enligt pastors och kyrkorådets bepröfvande, premier utdelas till medellose ynglingar, som vid ingående af äktenskap de 3 sista åren icke med starka drycker sig öfverlastat.	Lars Persson, häradsdomare.	1852 ²³ / ₅	2	100	1,266 ²⁵	Pastor och kyrkoråd i Norberg.		
4. Salbergs-Väsby fögderi.									
175. Tigerhjelmiska fattigvårdsfond.	Till förmån för i fattighus i Öster-Våla socken intagna hjon.	Seved G. Tigerhjelm, hofjägmästare.	1780 ³¹ / ₁	6	110 ⁹⁸	1,070	Förvaltaren af Öster-Våla sockens magasinsskassa.		
176. Thyressonska fonden.	Till förmån för de mest fattiga i Öster-Våla socken.	Ol. Thyresson, kyrkoherde.	1808 ²⁴ / ₂	—	29 ⁸⁵	320	Densamme.		

177. Tigerhjelmiska invalidfonden.	Understöd för de af Oster-Våla sockens bevaringsmanskap, som genom krigstjänst äro urständsatte att sig försörja.	Seved G. Tigerhjelms hofjägmästare.	1813 ¹¹ / ₄	—	—	24,975	Godsegaren K. Th. Tottie å Lånsbro.
178. Schönbergiska fonden.	Understöd för de fattiga under Aspås säteri i Oster-Våla socken.	And. Schönberg, possessionat, och Erik Walldén.	1759 ³ / ₅	12	70'40	720	Förvaltaren af Oster-Våla sockens magasinsskassa.
179. C. A. Öhrns sjukhjulsfond.	Understöd åt fattiga sjuka i Harbo socken.	C. A. Öhrn, kyrkoherde.	1883 ¹¹ / ₂	1	5	546'22	A. Erikason i Bogårde.
180. Kyllinge (kronoqvarn i Norrby socken).	Understöd åt fattiga bergslagsarbetare och deras familjer.	Konung Fredrik I.	1741 ⁹ / ₉	33	1,708	18,472'85	Sala Bergslags styrelse. ⁸⁹⁾
181. Tuneliiska fonden.	Understöd åt fattiga i Sala socken.	Lars Tunelius, prost.	1843 ¹⁰ / ₈	10	30	500	Fattigvårdsstyrelsen i Sala socken.
182. Olssonska fonden.	Understöd till fattiga i Kila socken, då fonden uppgår till 2,300 kronor.	Joh. Olsson, nämndeman.	1856 ¹⁹ / ₆	—	—	561'89	Pastor och kyrkovårdarne i Kila socken.
183. Joh. Mattssonska fonden.	Understöd åt fattiga skolbarn i Harbo socken.	Johan Mattsson, bonde.	1868 ²¹ / ₃	4	12	469'95	Skolrådet i Harbo socken.
184. Wesslinska fonden.	Till fattiga skolbarn i Kumla socken beklädnad.	O. Wesslin, bergsråd.	1781 ¹ / ₁₁	8	40	1,130'63	Kyrkorådet och skolrådet i Kumla socken.
185. Olssonska fonden.	Detsamma.	Anders Olsson, kyrkovård.	1876 ¹⁹ / ₃	6	31	1,074'37	Desamma.
186. Olof Jönssons beklädnadsfond.	Till fattiga skolbarn i Nora socken beklädnad.	Olof Jönsson, bonde.	1861 ¹⁴ / ₅	26	117'40	2,484'71	Pastor och kyrkovårdar i Nora socken.
187. Wikströmska fonden.	Premier åt flitiga skolbarn i Enåkers socken.	C. Wikström, grosshandlare.	1880 ¹⁴ / ₁₀	23	5'50	100	Skolrådet i Enåkers socken.
188. Forsselliska fonden.	Beklädnadsbidrag till fattiga skolbarn i Torstuna socken, då fonden uppgår till 1,000 kronor.	J. E. Forsell, kontraktsprost, m. fl.	1878 ¹⁷ / ₃	—	—	970'50	Skolrådet i Torstuna socken.
189. Schröderska skol- och stipendiefonden.	Premier till flitiga skolbarn i Hernevi socken.	C. G. Schröder, konstnästare.	1864 ⁴ / ₁₁	10	11	200	Skolrådet i Hernevi socken.
190. A. Anderssons beklädnadsfond.	Till beklädnad af fattiga skolbarn i Hernevi socken.	A. Andersson, f. d. hemmanssegare.	1885 ² / ₃	1	10'25	514'75	Detsamma.
191. Olof Janssoniska fonden.	Löneförhöjning åt skolläraren i kyrkskolan i Oster-Våla socken.	Olof Jansson i Åby, rusthållare.	1824 ²⁴ / ₉	1	14'40	240	Förvaltaren af Oster-Våla sockens magasinsskassa.
192. Vester-Löfsta sockens arbetareförening.	Sjuk- och begravningshjelp åt föreningens medlemmar.	Arbetare i Vester-Löfsta socken.	1882 ² / ₁	5	35	1,098'65	Inspektoren P. E. Hedlund, Heby.
193. Pensionsfonden för åldriga folkskolelärare i Kila socken.	Framgår af dess namn.	Anders Petter Ekblom, organist och skollärare.	1852 ⁸ / ₂	—	—	817'15	Pastor och kyrkovårdarne i Kila socken.
194. Sättra brunn i Kila socken.	Att "hjelpa våra fattiga och nödlidande kristendomssyskon och gagna det allmänna igenom de studerandes befordran till understöd och öfning".	Anders Kalsenius, biskop i Vesterås.	1747 ¹⁰ / ₁₀	—	—	—	Styrelsen för Sättra brunn å Uppsala universitets vägnar. ⁹⁰⁾
195. Sättra brunns fattigkassa.	Att lemna fritt underhåll för fattiga sjuka under deras brunnskur och medicinæ belöning.	Densamme.	1747 ¹⁰ / ₁₀	—	—	—	Uppsala universitets drätsel-nämnd.
196. Vester-Löfsta husbondeförening.	Insättning, under vissa vilkor, i ränte- och kapitalanstalt för minderåriga barn i Vester-Löfsta socken.	G. Källström, organist.	1885 ¹ / ₅	7	37'76	1,245'45	Kommunalstyrelsen i Vester-Löfsta socken.
197. Conradiska donationen.	Dels understöd till fattige under Skattmansö i Hvittinge socken och dels till inköp af skolböcker i samma socken.	Maria Conradi, egarinna af Skattmansö.	1833 ²⁹ / ₈ 1845 ⁵ / ₃	—	37'50	{ 750 525	Fattigvårdsstyrelsen i Hvittinge socken. Skolstyrelsen i samma socken.
Summa			—	1,757	25,718'55	475,179'20	

B. I Vesterås stad.

1. Landtmätaren P. Billschiers donationsfond.	Understöd åt fattiga barn och enkör i Vesterås.	P. Billschier, landtmätare.	Okändt	—	9	150	Vesterås fattigvårdsstyrelse.
2. Mamsell Hedda Hoffmans donationsfond.	Understöd åt fattiga barn och enkör i Vesterås.	Hedda Hoffmann, mamsell.	Okändt	—	30	500	Desamma. ⁹¹⁾
3. Skräddareäldermannen Anders Nordlöfs donationsfond.	Understöd åt fattiga i Vesterås.	Anders Nordlöf, skräddare-älderman.	Okändt	—	3	75	Desamma.
4. Hülpherska fonden.	Understöd åt fattiga fruntimmer.	Abraham Hülphers, rådman.	1763 ²⁰ / ₄	11	218	4,067'34	Vesterås kyrkoråd och magistrat under domprostens i Vesterås närmaste värd.
5. Direktören Abraham Hülphers donationsfond.	Understöd åt fattiga i Vesterås.	Abraham Hülphers Abrahamsson, direktör.	1781 ²⁴ / ₂	—	67	1,500	Vesterås fattigvårdsstyrelse. ⁹²⁾
6. Carlskiöldska fonden.	Understöd åt fattiga enkör i Vesterås.	Carolina Eleonora Carlskiöld, fröken.	1785 ¹⁴ / ₁	10	190	3,551'66	Domkyrkokommissionen i Vesterås.
7. Billschierska testamentsfonden.	Faddergåfvor samt hjelp åt brandvaktsenkör.	Rymansson, enkefru.	1827				
8. Enkefru Ulrika Godenii testamentsfond.	Understöd åt fattiga i Vesterås.	P. Billschier, provinsialläkare.	1805 ⁸ / ₄	4	24	275	Vesterås drätselkammare.
9. Langenbergska guldrölopsfonden.	Understöd åt behöfvande i Vesterås.	Ulrika Godenius, enkefru.	1850 ²⁴ / ₆	—	67	1,500	Vesterås fattigvårdsstyrelse. ⁹³⁾
10. Mamsell Sofia Elisabeth Sjöbergs donationsfond.	Understöd åt fattiga i Vesterås.	Fredrik Langenberg, brukspatron.	1856 ⁹ / ₁₂	12	750	15,375	Domkyrkokommissionen.
11. Zimmermanska fonden.	Understöd åt testators släktlingar eller andra behöfvande.	Sofia Elisabeth Sjöberg, mamsell.	1863 ³¹ / ₈	—	230	4,000	Vesterås fattigvårdsstyrelse. ⁹⁴⁾
		C. M. Zimmerman, brukspatron.	1865	6	458	20,155'39	Domkapitlet i Vesterås.

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		6.	7.	8.	9.
				Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885				
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.		till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.	Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:		Anmärkn.
12. Doktorinnan Beate Vougt donationsfond.	Understöd åt pauvres honteux.	Beate Vougt, doktorinna.	1865 ¹⁷ / ₆	6	510	10,000	Vesterås fattigvårdsstyrelse.		
13. Enkefru Anna Sofia Sjöbergs donationsfond.	Understöd åt fattiga i Vesterås.	Anna Sofia Sjöberg, enkefru.	1866 ²¹ / ₆	—	4	100	Vesterås fattigvårdsstyrelse.		65)
14. Enkefru Sjöbergs gratifikationsfond.	Understöd åt fattiga enkör eller jungfrur i Vesterås.	Densamma.	1866 ²¹ / ₆	2	90	1,300	Domkyrkokommissionen.		66)
15. Mamsell Hanna Helena Almströms donationsfond.	Understöd åt fattiga borgarenkör eller barn af borgerliga föräldrar i Vesterås.	Hanna Helena Almström, mamsell.	1873 ²⁴ / ₈	—	—	4,000	Vesterås fattigvårdsstyrelse.		67)
16. Mamsell Johanna Hallströms donationsfond.	Understöd åt fattiga i Vesterås.	Johanna Hallström, mamsell.	1878 ²³ / ₇	2	112	2,500	Vesterås fattigvårdsstyrelse.		
17. Engvallska donationsfonden.	Understöd för behöfvande personer inom Vesterås, tillhörande de borgerliga yrkenas klass eller illiterata tjänstemannaklassen efter 55 års ålder.	Albert Engvall, grosshandlare.	1876 ¹⁴ / ₁	8	1,500	30,000	Vesterås stadsfullmäktige och drätselkammare.		
18. Gustaf Wahlbecks gåfvofond.	Hyreshjelp åt behöfvande handlande eller handverksmästare eller deras i nöd stadda enkör och barn i Vesterås.	Lars Gustaf Wahlbeck, grosshandlare.	1880 ¹ / ₁₂	7	180	3,000	Vesterås drätselkammare.		
19. A. T. Sundins donationsfond.	Understöd för behöfvande af arbetsklassen i Vesterås.	A. T. Sundin, fabrikör.	1881 ¹⁹ / ₅	10	750	15,000	Vesterås stadsfullmäktige och drätselkammare.		
20. A. T. Sundins donationsfond.	Understöd åt behöfvande af medelklassen och pauvres honteux i Vesterås.	Densamme.	1881 ¹⁹ / ₅	10	1,500	30,000			
21. Fabrikören O. L. Dalmans donationsfond.	Julgåfvor till behöfvande handverksidkare eller deras enkör och oförsörjda barn i Vesterås.	O. L. Dalman, fabrikör.	1884 ²¹ / ₇	6	300	6,324	Vesterås borgerliga pensionsförenings direktiön.		
22. Mobergska guldbrollöpsfonden.	Pensioner åt pauvres honteux och behöfvande qvinnor af arbetsklassen i Vesterås.	Adolf Moberg, grosshandlare, och hans fru Carin Moberg.	1885 ² / ₆	7	750	15,000	Stiftarne och efter deras död Vesterås stadsfullmäktige.		
23. Barkarömedlen.	Understöd åt fattiga och behöfvande prestenkör.	Kungl. Maj:t.	1653 ¹⁸ / ₂	22	1,257	18,089.76	Domkapitlet i Vesterås.		68)
24. Papegojvretsmedlen.	Understöd åt två prestenkör.	Kungl. Maj:t.	1637 och 1686	2	49	1,122.04	Biskopen i Vesterås.		69)
25. Domprostmedlen.	Understöd åt fattiga prestenkör i stiftet.	Kungl. Maj:t.	1773 ¹ / ₃	20	73	1,286.67	Domkapitlet i Vesterås.		
26. Billschierska pensionsfonden.	Understöd åt stiftarens släktingar eller enkör och barn efter landtmätare eller ofrälse civile tjänstemän inom länet.	Per Billschier, förste landtmätare.	1785 ⁶ / ₄	6	76	1,275	En styrelse af fem ofrälse civile tjänstemän.		
27. Benzeltjerska fonden.	Understöd åt fattiga inom stiftet.	Benzeltjerna, biskop, och hans fru.	1798 ²² / ₉	4	36	600	Domkapitlet i Vesterås.		
28. Prestkassan.	Understöd åt behöfvande prester eller deras sterbhus m. m.	Stiftets prester.	omkring 1804	9	1,060	18,184.97	Detsamma.		
29. Curry Treffenbergers fond.	Understöd för den vid Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg inom Vestmanlands län anställda betjenings minderåriga barn.	Curry Treffenberg, landshöfding.	1876 ⁶ / ₁₂	—	100	2,000	Vesterås drätselkammare.		70)
30. Cronstedtska fonden.	Understöd för Irsta församlings folkskola.	C. Fr. Cronstedt, friherre.	Okänd	—	90	1,500	Domkapitlet i Vesterås.		
31. Nauclérska fonden.	Understöd åt barn i Vesterås folkskola.	Simson Nauclérus, prost.	1750 ²⁴ / ₉	2	5	83	Domprosten i Vesterås.		
32. Schenströmska barnhusfonden.	Understöd åt medellösa barn inom Vesterås stad samt Ramnäs och Sura socknar.	Magnus Schenström, brukspatron.	1776 ¹⁹ / ₈	54	1,890	62,712.91	Särskild direktiön med stiftets biskop såsom ordförande.		
33. Sofia Elisabeth Sjöbergs testamentsfond.	Understöd för Vesterås folkskolas afdelning för flickor.	Sofia Elisabeth Sjöberg, mamsell.	1863 ³¹ / ₈	1	30	500	Skolrådet i Vesterås.		71)
34. Ströms enkas donationsfond.	Bidrag åt behöfvande skolbarn af qvinkön i Vesterås.	Rättaren Ströms enka.	1864 ²³ / ₅	—	10	200	Detsamma.		72)
35. Fabrikören A. T. Sundins donationsfond till minne af Sveriges och Norges 50-åriga förening.	Beklädnad af fattiga skolbarn i Vesterås.	A. T. Sundin, fabrikör.	1864 ⁶ / ₁₁	28	300	5,000	Vesterås drätselkammare.		73)
36. Vesterås gilles donation.	Detsamma.	Vesterås gilles direktiön.	1866 ²⁶ / ₅	—	50	1,000	Densamma.		74)
37. Fabriks- och handverksföreningens premiefond.	Premier för folkskolebarn i Vesterås.	Upplösta fabriks- och handverksföreningen i Vesterås.	—	—	30	500	Skolrådet i Vesterås.		75)
38. Olof Norells testamentsfond.	Befrämjande af fattiga barns ordentliga skolgång.	Olof Norellius, vågmästare.	1870 ⁷ / ₂	53	1,100	30,000	Vesterås drätselkammare.		76)
39. Barnhemmet i Vesterås.	Vård och uppfostran åt fattiga, värlösa eller vanvårdade barn inom Vesterås.	En förening af fruntimmer i Vesterås och fabrikören A. T. Sundin.	1875 1881 ¹⁹ / ₅	12	1,742	19,630	En af föreningen vald styrelse.		77)
40. Nordgrens enkas donationsfond.	Beklädnad af fattiga skolbarn i Vesterås.	Byggmästaren Nordgrens enka.	1877 ⁶ / ₁	—	110	2,200	Skolrådet i Vesterås.		78)
41. Christina Catharina Lindqvists donationsfond.	Befrämjande af fattiga skolbarus ordentliga skolgång.	Christina Catharina Lindqvist, jungfru.	1878 ¹⁹ / ₁₁	—	220	4,000	Detsamma.		79)

42. A. T. Sundins premiefond.	Årlig insättning i sparbank af 50 öre för hvarje barn i stadens folk- och småskolor samt i lifrånsteanstalt af 5 kronor såsom premier för värlartade och flitiga folkskolebarn.	A. T. Sundin, fabrikör.	1881 ¹ / ₅	449	500	10,000	Detsamma.	80)
43. A. Engströms donationsfond.	Beklädnad af fattiga skolbarn.	A. Engström, länsveterinär.	1884 ²⁷ / ₃	—	100	10,000	Vesterås drätselkammare.	81)
44. Stranghska fonden.	Lönebidrag för gymnasiibibliotekarien i Vesterås.	P. E. Strangh, professor.	—	1	9	150	Domkapitlet i Vesterås.	
45. Frangzeliska fonden.	Understöd för studerande vid Vesterås gymnasium och trivialskola.	A. Frangzelius, kyrkoherde.	1740 ¹⁴ / ₁₂	5	48	847 ⁸³	Detsamma.	
46. Nesæniska fonden.	Understöd för studerande vid Vesterås trivialskola.	E. Nesænius, collega scholæ.	1748 ²⁵ / ₈	8	50	833 ³³	Detsamma.	
47. Ahllöfska fonden.	Understöd för studerande vid Vesterås gymnasium.	O. Ahllöf, i Arboga, assessor.	1748 ¹⁹ / ₁₀	6	150	2,500	Detsamma.	
48. Herdmanska fonden.	Detsamma.	G. Herdman, doktor.	1756 ³⁰ / ₆	2	20	500	Detsamma.	
49. Westmanska fonden.	Löneförhöjning åt gymnasiidjunkten i Vesterås.	L. Westman, assessor.	1762 ⁹ / ₁₂	1	100	1,666 ⁶⁷	Detsamma.	
50. Hellsteniska fonden.	Löneförhöjning åt collega scholæ i Arboga.	A. Hellstenius, rektor.	1790 ²⁰ / ₈	1	50	833 ³³	Detsamma.	
51. Sernsköldska fonden.	Understöd för 2 ynglingar vid gymnasium och skolan i Vesterås.	A. Sernsköld, landshöfding.	1795 ⁷ / ₇	2	135	2,250	Detsamma.	
52. Ramsellska fonden.	Understöd för Köpings skolas lärare.	I. E. M. Ramsell, brukspatron.	1800 ¹⁴ / ₂	1	40	666 ⁶⁷	Detsamma.	
53. Gagneriska och Stamberg-ska fonden.	Ett stipendium vid Vesterås gymnasium.	T. Gagnerus, prost, A. H. Stamberg, lektor, Kjellberg, inspektor.	1800 1806	1	19	337 ⁵⁰	Detsamma.	
54. Troiliska fonden.	Understöd för 2 från Vesterås gymnasium till akademien afflyttande ynglingar.	F. U. von Troil, revisionssekreterare.	1809 ² / ₂	2	135	1,500	Detsamma.	
55. Hellenstjerska fonden.	Understöd i penningar och böcker åt studerande vid Vesterås och Falu läroverk.	G. Hellenstjerna, regeringsråd.	1810 ²⁵ / ₁₁	—	180	3,000	Detsamma.	82)
56. Brunmarkska fonden.	Stipendium vid Vesterås gymnasium.	G. Brunmark, doktor.	1814 ⁵ / ₆	1	4	75	Detsamma.	
57. Fahlerantzka fonden.	Understöd åt yngling, som beflitat sig om teologiska studier.	A. Fahlerantz, prost, och dess fru.	1814 ¹⁰ / ₈	1	62	1,000	Detsamma.	
58. Wallinska fonden.	Stipendier vid Vesterås gymnasium.	J. O. Wallin, erkebiskop, och dess fru.	1832 ⁷ / ₆	2	180	3,000	Detsamma.	
59. Mauzeliiska fonden.	Understöd för 2 studerande i Vesterås.	J. Mauzelius, rektor scholæ.	1834 ¹⁵ / ₁₇	2	87	1,500	Detsamma.	
60. Bohmanska testamentsfonden.	Understöd för medellösa studerande, tillhörande Vesterås stad.	G. M. Bohman, vice pastor.	1850 ²¹ / ₇	5	1,125	24,300	Landshöfdingen i länet, biskopen i stiftet samt domprosten och borgmästaren i Vesterås.	
61. Klerckerska stipendiifonden.	Stipendier vid högre allmänna läroverket i Vesterås.	Fredrik af Klercker, öfverste.	1858 ⁹ / ₆	2	90	1,500	Läroverkskollegium i Vesterås.	
62. Borgska fonden.	Understöd för två studerande, födde i Vestmanland eller Dalarne.	J. Borg, Mamsell.	1858 ¹⁹ / ₉	2	500	7,000	Falu bergslag.	83)
63. Hallanderska fonden.	Stipendium vid Vesterås högre allmänna läroverk.	Anders Ernst Hallander, komminister.	1859 ¹⁰ / ₅	1	55	1,000	Läroverkskollegium i Vesterås.	
64. Björlingska stipendiifonden.	Detsamma.	Lärjungar vid Vesterås högre elementarläroverk.	1862 ²⁴ / ₁₁	1	68	1,300	Detsamma.	
65. Stipendiifonden till minne af den 2 januari 1865 eller Mossbergiska stipendiifonden.	Detsamma.	Medlemmar af Vesterås stadsfullmäktige åren 1863 och 1864.	1865 ¹⁶ / ₁	1	61	1,000	Detsamma.	
66. Zimmermanska slöjdskolefonden.	Anordnande af en slöjdskola i Vesterås.	C. M. Zimmerman, brukspatron.	1865 ⁷ / ₇	—	3,175	128,513 ⁶³	Vesterås drätselkammare.	84)
67. Edmanska stipendiifonden.	Stipendium vid Vesterås högre allmänna läroverk.	Viktor Edman, öfverstelöjtnant.	1865 ⁸ / ₁₂	4	238	4,000	Läroverkskollegium i Vesterås.	
68. Norbergiska fonden.	Understöd åt medellöse teologie studerande, tillhörande Vesterås stift.	G. F. Iverus, prost, genom domkapitlet i Vesterås.	1865 ⁹ / ₁	—	—	11,247 ⁶²	Domkapitlet i Vesterås.	85)
69. Nereliska fonden.	Understöd åt en behöfvande, värlartad och hoppgifvande yngling vid Vesterås högre allmänna läroverk.	Johanna Redin, jungfru.	1868 ²⁰ / ₁₂	1	90	1,500	Detsamma.	
70. Öbergiska stipendiifonden.	Stipendium vid Vesterås högre allmänna läroverk.	Elise Öberg, enkefru.	1876 ³¹ / ₁₀	1	60	1,000	Läroverkskollegium i Vesterås.	
71. Altinska stipendiifonden.	Detsamma.	Lars Magnus Altin, stadsläkare.	1877 ²⁰ / ₅	1	193	3,000	Detsamma.	
72. Fredbergiska stipendiifonden.	Detsamma.	Conrad Fredberg, auditör.	1880 ¹⁴ / ₃	1	58	1,000	Detsamma.	
73. Böttigerska stipendiifonden.	Stipendier åt två lärjungar vid Vesterås högre allmänna läroverk vid aflagd mogenhetsexamen.	Fredrika Böttiger, mamsell.	1880 ¹ / ₁₀	2	240	4,000	Domkapitlet i Vesterås.	
74. Karlsbrödernas stipendiifond.	Stipendium vid Vesterås högre allmänna läroverk.	Sällskapet "Karlsbröderna" i Vesterås.	1881 ²⁹ / ₁	1	120	2,000	Läroverkskollegium i Vesterås.	
75. Sundinska stipendiifonden.	Stipendier vid Vesterås högre allmänna läroverk.	A. T. Sundin, fabrikör.	1881 ¹⁹ / ₅	13	652	10,000	Detsamma.	
76. Sundinska premiefonden för Vesterås elementarläroverk för flickor.	Uppmuntran till behöfvande och välförtjente lärjungar vid nämnda läroverk, företrädesvis från Vesterås.	Detsamma.	1881 ¹⁰ / ₅	5	225	5,000	Läroverkets styrelse.	
77. Premiefond vid Vesterås slöjdskola.	Uppmuntran till behöfvande och förtjenstfulla elever vid Vesterås slöjdskola.	Detsamma.	1881 ¹⁹ / ₅	10	275	5,000	Slöjdskolans styrelse.	
78. Löfbergiska fonden.	Understöd åt 2 lärjungar på klassiska linien vid Vesterås högre allmänna läroverk, som äro födde inom Vestmanland eller Dalarne.	J. S. Löfberg, lektor.	1881 ²⁷ / ₆	2	600	10,000	Domkapitlet i Vesterås.	
79. Janseska stipendiifonden.	Stipendium för söner af tjenstemän vid landsstaten i Vestmanlands län.	Olof Janse, assessor, och hans fru.	1835 ⁴ / ₄ 1846 ²⁵ / ₁₁	2	300	5,497 ¹⁹	En direktiou, bestående af 3 medlemmar utaf landsstaten i länet.	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.		7.	8.	9.		
				Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.				Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.
					till antal perso- uer.	af udda- stående hela belopp. Kronor.	Kronor.			
80.	Skräddarnes i Vesterås sjuk- o. begrafningskassa.	Utdelande af sjuk- och begrafningshjelp.	Skrädderiidkare i Vesterås.	1767 ²³ / ₄	2	103	2,479 ⁴⁵	Skräddaremästaren J. H. Sandberg.	86)	
81.	Vesterås allmänna sjuk- och begrafningskassa	Detsamma.	30 personer af arbetsklas- sen i Vesterås.	1862 ³¹ / ₈	42	1,458	7,865 ⁷⁴	Vald styrelse af fem personer.	87)	
82.	Vesterås arbetareförenings sjuk- o. begrafningskassa.	Detsamma.	L. Lindblom, P. J. Svedin med flere.	1876 ⁹ / ₄	7	275	1,322 ⁰⁷	Särskildt vald styrelse.	88)	
83.	Victoriaföreningens i Vesterås sjuk- och begrafningskassa.	Inbördes understöd.	Åtskillige arbetare i staden.	1879 ¹¹ / ₇	10	86	114	Vald styrelse af 7 delegare.	89)	
84.	Good-Templars i Vesterås sjuk- o. begrafningskassa.	Utdelande af sjuk- och begrafningshjelp.	Åtskillige arbetare i staden.	1881 ¹⁴ / ₉	25	442	142 ²⁶	Vald styrelse af 7 delegare.	90)	
85.	Vesterås mekaniska verk- stads arbetares sjuk- och begrafningskassa.	Detsamma.	Arbetare vid nämnde verk- stad.	1885 ¹² / ₃	22	523	38	Vald styrelse af 7 delegare.	91)	
86.	Schenströmska enke-pen- sionsfonden.	Pensioner åt fattiga enkör.	Fru Gustafva Catharina Schenström.	1777 ¹⁴ / ₅	10	519	12,547 ⁶⁰	Landshöfdingen och biskopen i Vesterås.	92)	
87.	Enkekassan för prester- skapet i Vesterås stift.	Pensionering af prestenkör.	{Stiftets prester och läro- } verkslärare.	—	51	2,040	9,701 ⁷⁵	{Domkapitlet i Vesterås.	93)	
88.	Tre-procentsfonden.					776	14,595 ⁴¹			
89.	Sagströmska testaments- fonden.	Pensionering af en afskedad underofficer och åtta afske- dade korporaler eller soldater vid Kungl. Vestman- lands regemente.	Olof Jousson Sagström, bonde.	1807 ²⁷ / ₁₁	9	100	2,000	Direktionen för Vestmanlands regementets knektelegomedels kassa.	94)	
90.	Nääfska pensionsfonden.	Pensionering af från Vestmanlands regemente afskedade underofficerare, korporaler och soldater eller deras enkör.	L. Fr. Nääf, landskamrerare.	1812 ²⁵ / ₂	91	1,918	43,650 ⁴⁰	Regementsintendenten vid Kgl. Vestmanlands regemente.	94)	
91.	Kungl. Vestmanlands re- gementets musikkåra en- skilda pensionsstiftelse.	Pensionering af medlemmar af nämnda musikkår.	Musikkåren.	1836 ⁵ / ₁₂	13	2,320	40,687 ⁵⁰	En direktion af musikbefälhaf- varen, fyra fältmusikanter jem- te kassans redogörare.	95)	
92.	Borgerliga pensionsföre- ningen i Vesterås.	Pensionering af delegare i föreningen eller deras enkör och oförsörjda barn.	Borgerskapet i Vesterås.	1845 ¹ / ₁₂	19	1,800	40,002	En direktion bestående af fem ledamöter.	95)	
93.	Framlidna öfverstinnan Jeannette af Klerckers pensionsfond.	Pensionering af enkör efter officerare eller deras veder- likar vid Kungl. Vestmanlands regemente.	Fr. af Klercker, öfverste.	1855 ²⁵ / ₅	1	150	3,659 ⁴⁰	Regementsintendenten vid Kgl. Vestmanlands regemente.	95)	
94.	Magistratens embets- och tjenstemäns reservfond.	Pensionering af magistratens embets- och tjenstemän eller deras enkör och barn.	Kungl. Maj:t.	1850 ¹¹ / ₁ 1868 ²¹ / ₂	1	150	11,696 ⁴²	Vesterås drätselkammare.	96)	
95.	Småskolelärarinnornas i Vesterås pensionsfond.	Pensionering af småskolelärarinnor.	Åtskilliga samhällsmedlem- mar.	1883	—	—	1,049 ³²	Skolrådet i Vesterås.	96)	
96.	Regementsskrifvaren Ale- xander Mossbergs dona- tionsfond.	Underhåll af donators graf och utdelning bland stadens fattiga.	Alexander Mossberg, rege- mentsskrifvare.	1873 ¹⁹ / ₄	—	6	250	Vesterås fattigvårdsstyrelse.	97)	
97.	Menlösska donationsfon- den.	Löneförbättring till andre komminister i Vesterås med 25 kronor och i öfrigt bidrag till folkskolan i staden.	Landskamrerskan Menlös.	Okänd	—	5	675	Vesterås stads skolråd.	98)	
98.	Anna Maria Scherdins dona- tionsfond.	Vård af stiftarinnans graf med 5 kronor och användning i öfrigt till bidrag för fattiga skolbarns beklädnad.	Anna Maria Scherdin, enka.	1872 ²⁷ / ₃	—	25	500	Skolrådet i Vesterås.	99)	
99.	Karin Hellströms och brukspatronen E. V. Lan- genbergs fond.	Uppmuntran och belöning åt troget och ärligt tjenste- folk inom Vesterås stad.	Karin Hellström, jungfru, E. V. Langenberg, bruks- patron.	1867 ¹² / ₄ 1885 ¹⁵ / ₃	8	400	11,764 ⁹³	Domkyrkokommissionen i Ve- sterås.	100)	
100.	Rudbeckska fonden.	Uppförande af ett monument öfver biskopen Johannes Rudbeck.	Deltagarne i 1862 års prest- möte i Vesterås.	1862 ²⁰ / ₆	—	—	2,992 ⁴³	Domkapitlet i Vesterås.	100)	
101.	A. T. Sundins donations- fond för skarpskytteföre- ningen.	Bidrag till skarpskytteföreningens utgifter.	A. T. Sundin, fabrikör.	1864 ⁴ / ₁₁	—	30	500	Vesterås drätselkammare.	100)	
102.	Jungfru Johanna Redins fond.	Underhållande af en frisäng å Vesterås lasarett.	Johanna Redin, hushållerska.	1868 ²⁰ / ₁₂	7	316	9,526 ⁶⁴	Vesterås lasarettsdirektion.	100)	
103.	FrökenUlrikaPalmstruchs frisäng.	Underhållande af en frisäng för medellösa sjuka från Vestmanland.	Ulrika Palmstruch, fröken.	1875 ¹⁸ / ₄	2	24	6,450 ⁵³	Detsamma.	100)	
104.	Sundinska donationsfon- den för välgörande och allmännyttiga ändamål.	1) Vård af obotligt sjuka med flere. 2) Utdelning af ved åt behöfvande, som ej åtnjuta understöd af all- män fattigvård. 3) Bidrag till nödiga och nyttiga inrättningars och anläggningars åstadkommande.	A. T. Sundin, fabrikör.	1881 ¹⁹ / ₅	2	1,100	175,000	Vesterås stadsfullmäktige och drätselkammare.	100)	
105.	Hushållsskolefonden.	Anordnande af en praktisk hushållsskola i Vesterås.	Fru landshöfdingen Ebba Charpentier m. fl. fruor.	1873 ²⁹ / ₄	—	—	23,676 ²⁶	En styrelse af fem fruntimmer.	101)	
				Summa	—	1,176	40,530	1,029,664 ¹²		

C. Arboga stad.

1. O. Ahllöfs och L. Ahllöfs donationsfond.	Till 22 nödlidande inom Arboga.	O. Ahllöf, assessor. L. Ahllöf, rådman.	1730 ³¹ 1737 ^{9 2/5}	22	375	8,333 ³³	Kyrkorådet i Arboga stad.	102
2. O. Ahllöfs donationsfond.	Till fattige i Arboga landsförsamling, Medåkers. Säterbo, Himmeta och Björskogs socknar.	O. Ahllöf, assessor.	1740 ^{9 10/10}	6	150	3,750	Detsamma.	103
3. O. Ahllöfs donationsfond.	Till Arboga stadskyrkas fattiga.	Densamme.	1740 ^{9 10/10}	1	19 ⁸⁰	440	Detsamma.	104
4. O. Ahllöfs fond.	För fattige officerare eller deras enkor.	Densamme.	1740 ^{9 10/10}	8	282 ⁵⁰	6,544 ⁸⁹	Landshöfdingen Fr. Hederstierna och kollega L. Sundell.	105
5. O. Ahllöfs fond.	För »husfattige».	Densamme.	1740 ^{9 10/10}	10	120	2,592 ⁹⁹	Desamme.	106
6. Ahlströmska donationsfonden.	Till »husfattige» i Arboga.	J. I-son Ahlström, rådman.	1728 ^{22/5}	23	72 ³³	1,583 ³³	Kyrkorådet i Arboga stad.	107
7. Heijkensköld-Geislerska stiftelsen.	Årliga understöd af 25 kronor till »pauvres honteux» ej tillhörande borgareklassen.	Euphrosyne Heijkensköld, f. Geisler, öfverstinna.	1860 ^{3 7}	9	225	4,235 ⁹⁴	Stadens pastor och borgmästare samt en af stadsförsamlingen.	108
8. G. R. och Maria Holmqvists fond.	Till understöd åt behöfvande konvalescenter från Heijkensköldska sjukhuset.	G. R. Holmqvist, rådman, och hans syster.	1881 ^{10/12}	6	135 ⁶⁷	4,000	Brukspatronen C. Stenberg jr.	109
9. Rubinska fattigfonden.	Till utdelning bland stadens behöfvande.	A. L. Rubin, född Hedberg, borgmästarinna.	1869 ⁹	2	30	500	Arboga stads fattigvårdsstyrelse.	110
10. Strömbergerska fattigfonden.	Till utdelning åt de mest nödlidande bland stadens fattige.	C. Th. Strömberger.	1867 ⁴	4	60	1,000	Densamma.	111
11. Strömbergers fond för välgörande ändamål.	Till utdelning bland 5 mindre bemedlade fruntimmer (pauvres honteux).	Utredningsmännen i kaptenen C. Th. Strömbergers bo.	1879 ^{1 7}	5	500	10,000	Stadsfullmäktige i Arboga.	112
12. Strömbergers fond för välgörande ändamål.	Förebyggande af framtida fattigvårdsbehof.	Desamme.	1879 ^{1 7}	Fattigvårdsstyrelsen.	500	10,000	Desamme.	113
13. Wahrenbergerska fattigfonden.	Till utdelning åt »pauvres honteux».	Postmästaren C. F. Wahrenbergs arfvingar.	1835 ^{11/9}	10	282 ⁵⁰	5,000	Arboga stads fattigvårdsstyrelse.	114
14. O. Ahllöfs barnhusfond.	Vård och uppfostran af fattiga barn.	O. Ahllöf, assessor.	1740 ^{9 10}	18	1,559 ⁵⁸	68,718 ³⁷	Landshöfdingen Fr. Hederstierna och kollega L. Sundell.	115
15. Premiefonden för folkskolan.	Till belöningar åt flitiga skolbarn.	Frivilliga bidrag af flere Arbogaboar.	—	—	27 ⁵⁰	550	Skolrådet i Arboga.	116
16. Strömbergers donationsfond.	För insättning i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten åt fattiga och flitiga folkskolebarn.	C. Th. Strömberger, kapten.	1867 ^{8 4}	10	50	1,000	Arboga stads skolråd.	117
17. Strömbergers fond för välgörande ändamål.	Understöd åt fattiga folkskolebarn och barnens undervisning i slöjd.	Densamme.	1879 ^{1 7}	Skolrådet.	550	11,000	Stadsfullmäktige i Arboga.	118
18. Wasellska donationsfonden.	Till fattiga barns beklädnad.	S. C. Wasell, mamsell.	1868 ^{3 3}	—	50	1,000	Arboga stads skolråd.	119
19. Olof Ahllöfs donationsfond.	»Till lärare vid Arboga schola».	O. Ahllöf, assessor.	1740 ^{9 10}	1	58 ³³	1,458 ³³	Kyrkorådet i Arboga stad.	120
20. Ahlströmska donationsfonden.	Till 4 stipendier för borgaresöner vid Arboga allmänna läroverk.	J. I-son Ahlström, rådman.	1728 ^{22 5}	9	181 ⁸⁰	4,101 ⁶⁹	Detsamma.	121
21. Engvallska stipendiifonden.	Till stipendier vid Arboga läroverk.	Albert Engvall, grosshandlare.	1876 ^{14/6}	6	750	15,000	Arboga stads kyrkoråd, borgmästare och rector scholæ.	122
22. Flickskolefonden.	Aföning åt en lärarinna vid flickskolan i Arboga.	Fru J. G. Christiansson, född Naijström.	1840	1	82 ⁵²	1,650	Skolrådet i Arboga.	123
23. Lagerqvistska donationsfonden.	»Lönstillökning åt rectoris scholæ-tjensten här i staden.»	Klensmeden Lagerqvists enka M. M. Winberg.	1819 ^{2 4}	1	50	870	Kollega L. Sundell.	124
24. Rosendahls större stipendiifond.	Stipendier vid Arboga allmänna läroverk.	J. O. Rosendahl, grosshandlare.	1869 ^{11/6}	9	400	8,000	Läroverkets rector.	125
25. Rosendahls stipendiifond N:o 1.	Ett stipendium vid Arboga allmänna läroverk.	Densamme.	1864 ^{3/5}	1	45	1,000	Densamme.	126
26. Rosendahls stipendiifond N:o 2.	Stipendier vid Arboga allmänna läroverk.	Densamme.	1866 ^{15 12}	—	—	142 ⁷⁴	Densamme.	127
27. Rosendahls stipendiireservfond.	Detsamma.	Densamme.	1874	—	—	935 ¹²	Densamme.	128
28. Strömbergers premiefond.	Premier vid Arboga läroverk.	C. Th. Strömberger, kapten.	1867 ^{8 4}	3	60	1,144	Densamme.	129
29. Urbergerska småskolefonden.	Till aföning af en småskolelärarinna.	Urberg, mamsell.	1856 ^{10 3}	1	113 ⁸⁶	2,260	Arboga stads skolråd.	130
30. Arbetarnes Rings i Arboga sjuk- och begravningskassa.	Understöd åt medlemmar vid sjukdomsfall och begravningshjelp vid dödsfall.	Föreningen »Arbetarnes Ring».	1884 ^{1 9}	—	—	475 ⁷⁴	En styrelse af 11 personer.	131
31. Arbogamekaniska verkstads sjuk- och begravningskassa.	Att bereda verkstadsens arbetare understöd vid sjukdom samt begravningshjelp.	Arboga mekaniska verkstads bolag.	1858	112	1,084 ⁷⁵	7,093	Verkstadskontoret. Arbetarne sjelfve revidera.	132
32. Begravningskassan i Arboga.	Att genom sammanskott bereda begravningshjelp åt föreningens ledamöter.	F. d. fabriks- och handverksföreningen.	1865 ^{18 12}	—	—	886 ⁵⁸	En styrelse af 5 personer.	133
33. Good-Templars i Arboga sjuk-kassa.	Att bereda understöd vid sjukdom åt föreningens ledamöter.	Föreningen »Good-Templar».	1885 ^{1 10}	—	—	257 ²³	En styrelse af 5 personer.	134
34. Sjukhjelpsföreningen i Arboga.	Att vid sjukdomsfall åt medlemmar lemna understöd i mån af insättningarna.	Ingen särskild.	1873 ^{6 3}	17	360 ⁶⁷	4,337 ⁹²	En styrelse af 7 medlemmar.	135
35. Sjukhjelpsföreningen å stadens södra skog.	Detsamma.	R. Boseus, borgmästare.	1882 ^{10 12}	8	80	261 ⁶²	En styrelse af 5 medlemmar.	136
36. Belitzska pensionsfonden.	Pensioner åt fattiga borgareenkor, borgaredöttrar och afsigkomne borgare.	Daniel Belitz, kramhandlande, och hans bustru.	1827 ^{22 11}	12	776	20,000	Kyrkoherden och ordinarie ledamöterna i stadens magistrat.	137
37. Westergrenska pensionsfonden.	Till pensioner åt »pauvres honteux».	L. E. Westergren, f. Castorén, rådmansenka.	1862 ^{18/11}	5	220	4,094 ⁹⁰	Desamme.	138

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
38. Lars Ahllöfs donationsfond.	Till ljus och ett bårklädes vidmakthållande i Arboga kyrka.	Lars Ahllöf, rådman och handlande.	1725	Arboga kyrka.	32 73	727 50	Kyrkorådet i Arboga stad.	139)
39. Lars Ahllöfs och Joh. Israelsson Ahlströms gemensamma donationsfond.	Till en prestmans och ungdomens examinatorslön vid Arboga stads kyrka.	L. Ahllöf och J. I. Ahlström, rådmän.	1729 och 1730 ²¹ / ₆	1	196 10	4,358 15	Kyrkorådet i Arboga stad.	140)
40. Borgerskapets understödsfond.	Understöd åt delegare jemte deras enkor och barn samt enkor och barn efter borgare.	Arboga borgerskap.	1882 ²¹ / ₃	18	685	15,162 63	En styrelse af 5 personer.	141)
41. Heijkensköldska sjukhusfonden.	Till uppehållande af det s. k. Heijkensköldska sjukhuset och ett varmbadhus.	Euphrosyne Heijkensköld, född Geisler, öfverstiuna.	1870 ¹⁹ / ₂	—	—	25,000	Brukspatron C. Stenberg jr.	142)
42. Strömbergers fond för välgörande ändamål.	Bestridande af årliga utgifterna för Vinbäckens helso-brunn.	Utredningsmännen i kap- tenen C. Th. Strömber- gers bo.	1879 ¹ / ₇	Helso- vårds- nämnd- en.	105	3,000	Stadsfullmäktige i Arboga.	143)
		Summa	—	339	10,271 64	262,466		
D. I Köpings stad.								
1. Alanders fond.	Till 4 fattiga, helst »pauvres honteux».	O. R. Alander, kapten.	1804 ⁷ / ₃	4	24	400	Fattigvårdsstyrelsen i Köpings stad.	
2. Lundbergs fond.	Till 2 enkor.	Lundberg, enkefru.	1869 ²¹ / ₁	2	36	700	Densamma.	144)
3. Törnros' fond.	Till 3 fattiga, ogifta döttrar af prest- eller civilstånd.	Erika Gustafva Törnros, enkefru.	1816 ²⁵ / ₂	3	135	2,250	Ueusamma.	
4. v. Stenhagens fond.	Till 2 fattiga.	F. von Stenhagen, lands- höfding.	1816 ³⁰ / ₅	2	18	450	Densamma.	145)
5. Svedlunds fond.	Till en enka.	Anna Svedlund, enka.	1873 ⁹ / ₈	1	18	300	Densamma.	
6. Djurmans fond.	Till 3 behöfvande fruntimmer.	Karin Djurman, mamsell,	1873 ²¹ / ₁₂	3	90	1,500	Densamma.	
7. Djurmans öfverskotts-fond.	Till behöfvande personer till jul.	Densamma.	1873 ²¹ / ₁₂	3	51 60	860	Densamma.	
8. Lindströms fond.	Till de mest behöfvande enkor vid utdelningen till julen.	Anna Maria Lindström, enka.	1809 ¹ / ₄	Ingår i fattig- utdeln.	7	111 11	Densamma.	
9. Sköldebrands fond.	Till en behöfvande enka vid juleu bland »pauvres honteux».	C. Dahlson, född Skölde- brand, enkefru.	1851 ⁶ / ₁₁	1	120	2,000	Densamma.	
10. Sjölin's fond.	Till en fattig enka efter tjänsteman eller ståndsperson.	Maria Kristina Sjölin, född Ahrberg, enkefru.	1861 ²⁵ / ₂	1	24	400	Densamma.	
11. Branders fond.	Hälften till fattiga borgareenkor, andra hälften till en brand- och reparationskassa åt utfattige gårdsegare.	O. Brander, rådman.	1787 ² / ₄	—	218	7,134 25	Densamma.	146)
12. Konstapeln Anders Petter Bosæi gåfvofond.	Räntan utdelas till fattige sjömän eller deras enkor.	P. E. Bosæus, borgmästare.	1848 ¹² / ₅	2	10	224 85	Skepparembetet i Köping.	
13. Wägströmska fonden.	Understöd till hjonen i fattighuset.	Jöns Wägström, viktualie- handlande, och hans hu- stru Maria Graan.	1770 ¹⁷ / ₄	Ingår i fattig- utdeln.	14 79	246 46	Densamma.	
14. Walerii fond.	Till 8 fattiga qvinnor å fattighuset.	Henrietta Walerius, enke- fru, i Arboga.	1838 ⁴ / ₉	8	30	500	Densamma.	
15. Hisings fond.	Till 14 fattiga enkor.	M. Hising, brukspatron, och hans hustru Margareta Frodbom.	1748 ¹⁹ / ₅	14	43 64	970	Densamma.	
16. Parkska fonden.	Till 6 fattiga qvinnor.	L. T. Park, handlande.	1859	6	60	1,000	Densamma.	
17. Gamla fonden.	Till hjonen å fattighuset.	Hedvig Tillæus, prostinna m. fl.	1762	Ingår i fattig- utdeln.	3 33	55 56	Densamma.	
18. Brovallii fond.	Till husfattige.	Anna Brovallius, född Bil- bom, prostinna.	Okändt.	d:o.	1 50	25	Densamma.	
19. Bergmans fond.	Detsamma.	Lena Brita Bergman, född Palm, ryttmästareenka.	1751 ⁴ / ₁₂	d:o.	10	166 67	Densamma.	
20. Tobakslandet.	Detsamma.	Obekant.	Före 1718	d:o.	94 50	1,000	Densamma.	147)
21. Hisings jord.	Detsamma.	Olof Hising, bergmästare.	1731 ²⁰ / ₁₂	d:o.	87	1,500	Densamma.	148)
22. Svinhufvudska fonden.	Åt en fattig borgareenka.	Eva Svinhufvud, fru.	1857 ² / ₄	1	93	1,550	Pastor i Köpings stad.	
23. Barklunds fond.	¹ / ₃ till barnhemmet, ¹ / ₃ till beklånad åt fattiga skol- barn och ¹ / ₃ till insättning för barn i ränteanstalt.	E. W. Barklund, skeppare- älderman.	1880 ¹¹ / ₃	15	90	1,500	Fattigvårdsstyrelsen i Köpings stad.	

24. Grandelii fond.	Till fattiga skolbarn.	A. F. Grandelius, borgmästare.	Okändt.	Ingår i fattigutdeln.	18	300	Densamma.	
25. Anonym gåfva.	Slöjdundervisning i flickskolan.	Anonym.	1864	—	6	100	Skolrådet i Köpings stads församling.	
26. Bosæiska fonden.	Understöd åt fattiga skolbarn.	P. Bosæus, borgmästare, och hans fru.	1838 ²² / ₁₁	21	65	1,500	Detsamma.	
27. Urmakaren Golmodins fond.	Premium i folkskolan.	A. U. Golmodin, urmakare.	1852 ²³ / ₆	1	6	100	Detsamma.	
28. Wennströmska fonden.	Beklädnad åt fattiga skolbarn.	Lovisa Ulrika Wennström, mamsell.	1864 ⁴ / ₄	9	36	600	Detsamma.	
29. Hjelm-Wahlströmska fonden.	Detsamma.	Hjelm och Wahlström.	1850	8	16·50	357·42	Detsamma.	
30. 1:sta decemberfonden.	Premier i folkskolan.	Insamling i Köpings stad.	1873 ¹ / ₁₂	5	25	500	Detsamma.	
31. Köpings—Arboga jernvägs bolags fond.	Detsamma.	Köpings—Arboga jernvägsbolag.	1874 ¹⁶ / ₁₁	2	20	421·08	Detsamma.	
32. Fröken J. Sköldebrands fond.	Understöd och premier i flickskolan.	Insamling i Köpings stad.	1878 ⁸ / ₁	3	18	300	Detsamma.	
33. Köpings arbetareförenings fond.	Premier i gossefolkskolan.	Köpings upplösta arbetareförening.	1880	—	—	149·41	Detsamma.	149)
34. Hisingska stipendiet.	Understöd till 6 lärjungar i Köpings skola.	M. Hising, grosshandlare.	1724 ² / ₅ , 1748 ⁷ / ₅	6	58·20	1,293·33	Rektor och kollegium vid Köpings läroverk.	
35. Lennqvistska stipendiet.	Understöd till 2 lärjungar i Köpings skola.	J. Lennqvist, källarmästare.	1859 ⁷ / ₅	2	31·50	525	Desamma.	
36. Lundbergska stipendiet.	Detsamma.	M. Lundberg, enka.	1869 ²¹ / ₁	2	30	500	Desamma.	
37. Carl Hofgrens minne.	Understöd till 1 lärjunge i Köpings skola.	C. A. Malmqvist, rådman.	1874 ¹² / ₁₂	1	30	500	Desamma.	
38. Tycho Bellanders minne.	Detsamma.	O. R. Bellander, doktor.	1861 ¹⁴ / ₄	1	9	150	Desamma.	
39. Rudolf Bellanders minne.	Understöd till lärjungar i Köpings skola.	O. R. Bellander, prost.	1861 ²⁶ / ₈	1	9	150	Desamma.	
40. Parkska premiefonden.	Detsamma.	L. F. Park, handlande.	1855 ⁵ / ₁₀	8	52	1,000	Desamma.	
41. Bellanderska samman-skotts-fonden.	Detsamma.	Flere församlingsbor.	1859 ¹⁶ / ₅	8	35·50	885	Desamma.	
42. Hisingska donationen.	Till lönebidrag åt folkskoleläraren.	M. Hising, brukspatron, och hans fru.	1748 ¹⁹ / ₅	1	14·54	323·33	Skolrådet i Köpings stadsförsamling.	
43. Apotekar G. Golmodins fond.	Understöd och premier i flickskolan och lärarinnans löneförbättring.	G. Golmodin, apotekare, och hans fru.	1856 ³⁰ / ₉	4	120	2,000	Detsamma.	
44. Köpings stads sjuk- och begravningskassa.	Att bereda delegarne understöd vid inträffade sjukdomar och begravningshjälp vid dödsfall.	—	1870 ⁹ / ₃	7	305	5,193·92	En af delegerade vald styrelse.	
45. Köping—Uttersbergs jernvägs sjuk- och begravningskassa.	Att lemna understöd åt sjuke, vid jernvägen anstälde ordinarie samt begravningshjälp åt afidne och deras hustrur vid inträffande dödsfall.	Köping—Uttersbergs jernvägs aktiebolag.	1870 ¹ / ₁	Ingen.	—	1,797·62	Verkmästaren C. E. Broström.	
46. Köpings handelsförenings pensionsfond.	Att inköpa jord och i lotter utdela den till äldsta handlande.	Köpings handelsberättigade.	1848	6	225	6,669·67	Utsedde delegerade inom föreningen.	
47. Köpings fabriks- och handverksförening.	Att befrämja arbetsskickligheten och utdela pensioner åt dertill berättigade ledamöter.	Köpings fabriks- och handverksförening.	1847 ¹⁰ / ₀	10	690	7,055·43	En af föreningen utsedd styrelse.	150)
48. Skeppareembetets i Köping pensionsfond.	Att inköpa jord och indela den i lotter åt skeppare och deras enkor.	Skeppareembetet i Köping.	1848 ⁶ / ₁₂	8	—	3,935·38	Skeppare-embetet i Köping.	151)
49. Borgerskapets fond.	Ej angifvet.	Stadens borgerskap.	1779 ⁵ / ₁₁	Ingår i fattigutdeln.	14·79	246·46	Fattigvårdsstyrelsen i Köpings stad.	
50. Fagerbergs fond.	Ej angifvet.	Fagerberg, gårdsegare.	Okändt.	D:o.	31·50	525	Densamma.	
51. Karl XIV Johans fond.	Ej angifvet.	Konung Karl XIV Johan.	Vid åtskilliga tillfällen.	D:o.	90	1,500	Densamma.	
52. Kindbergs fond.	Ej angifvet.	J. Kindberg, inspektor.	1822 ³¹ / ₁₂	D:o.	152·24	2,537·25	Densamma.	152)
53. Stranghs fond.	Ej angifvet.	Herkules Filip Strangh, brukspatron.	1800	D:o.	84	1,500	Densamma.	
54. Östuna kronoförläning.	Till kyrkans och fattiges nödtorft och uppehälle.	Konung Karl XI.	1666 ¹⁸ / ₅	D:o.	81·81	116·55	Densamma.	153)
55. Brovalliiska fonden.	Till bidrag i komministerns aflöning.	Rådman O. Jakobssons enka Catharina Brovallius och kyrkoherden O. Malmén.	1766 ¹ / ₂	1	67·50	1,200	Pastor i Köpings stad.	
			Summa	—	151	3,621·44	68,775·75	

E. I Sala stad.

1. Anna Lisa Sahlbergs fond.	Utdelning till jul åt 3 fattiga enkor.	Anna Lisa Sahlberg, enka.	1868 ¹⁹ / ₁	3	15	500	Fattigvårdsstyrelsen i Sala stad.	
2. Korsgårdiska fonden.	Utdelning till jul åt fattiga qvinnor.	Olaus Korsgård, bergsman.	1854 ²² / ₁	12	36	600	Densamma.	
3. Lindgrenska fonden.	Understöd åt 16 fattiga enkor.	Understörskan Lindgren.	1794	16	18	300	Kyrkorådet i Sala stads församling.	
4. Le Moines fond.	Understöd åt 3 fattiga enkor.	Bergmästarinnan Le Moine.	Okändt.	3	6	150	Detsamma.	
5. Stenqvistska fonden.	Understöd åt 4 fattiga äldre qvinnor.	C. P. Stenqvist, rådman.	1876 ⁶ / ₆	4	132	2,200	Detsamma.	
6. Sala handelskassas fond.	Understöd åt behöfvande inom handelsklassen.	R. T. Gullberg och C. P. Johansson.	1882 ²⁰ / ₁₂	5	495	9,000	Detsamma.	
7. Frastbergska fonden.	Understöd åt två äldre tjänarinnor.	Anna Stina Frastberg, piga.	1878 ²³ / ₈	2	93	1,550	Detsamma.	
8. Skräderska fonden.	Till middagsspisning åt fattiga skolbarn.	C. Skräder, konstmästare.	1859 ¹⁴ / ₁	30	285	7,470	Fattigvårdsstyrelsen i staden.	
9. Skräderska fonden.	Premier till 4 flickor i slöjdskolan.	Densamma.	Okändt.	4	18	400	Kyrkorådet i Sala stads församling.	

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
10. Sala stads barnuppfostningskassa.	Befrämjande af folkskoleväsendet.	Obekant.	Okänt.	2	82	5,197	Kyrkorådet i Sala stadsförs.	
11. Fruntimmersföreningens belöningsfond.	Premier åt flickor i slöjdskolan.	Sala fruntimmersförening.	1875	25	45	1,000	Detsamma.	
12. Törnblomska fonden.	Premier till ett barn i lankasterskolan.	A. Törnblom, komminister.	1863	1	6	150	Detsamma.	
13. Ektstedtska fonden.	Premier åt 6 barn i folkskolan.	J. A. Ekstedt, rådman.	1881	6	45	1,000	Detsamma.	
14. Holmbergiska testamentsfonden.	Uppfostringshjelp till fattige handlandes barn.	P. G. Holmberg, rådman.	1780	3	125	2,722	Magistraten i Sala.	
15. 1884 års stipendiifond.	Stipendier åt 1, högst 2 lärjungar vid Sala allmänna läroverk.	Okänd person.	1884	1	24	511	Sala läroverks kollegium.	
16. Fernströmska stipendiifonden.	Stipendier åt 2 ynglingar vid Sala allmänna läroverk.	R. V. Fernström, bankkamrer.	1872	2	22	513	Detsamma.	
17. Utan namn.	Premier åt lärjungar vid Sala läroverk.	Okänd person.	1846	1	4	100	Detsamma.	
18. Berglundiska stipendiifonden.	Stipendier åt lärjungar vid Sala läroverk.	C. Berglund.	1865	1	10	150	Rektors-embetet i Sala.	
19. 1865 års stipendiifond.	Afgångsstipendium åt 1 lärjunge vid Sala läroverk.	Samnanskott af flere pers:r.	1865 ⁵ / ₁₂	1	80	1,603	Drätselkammaren i Sala.	
20. Norgrenska fonden.	Lönebidrag till lankasterläraren.	Norgren.	Okänt.	1	60	1,000	Kyrkorådet i Sala stads församl.	
21. Sala allmänna sjuk- och begravningskassa.	Understöd åt delegarne vid inträffande sjukdoms- och dödsfall.	C. G. Fernström, garfvareresäll.	1875	1	5	1,071	En styrelse af 5 personer.	(154)
22. Sala Good-Templars sjuk- och begravningskassa.	Att bereda delegarne understöd vid sjukdoms- eller dödsfall.	Good-Templar ordens loger i Sala.	1882	8	148	322	En styrelse af 5 personer.	(155)
23. Sala grufarbetares sjuk- och begravningskassa.	Detsamma.	Arbetare vid Sala grufva.	1874	27	426	5,404	En styrelse af 7 personer.	(156)
24. Sala hyttas sjuk- och spar-kassa.	Sjukhjelp samt vid behof återbetalning på en gång af årsafgifterna.	Arbetare vid Sala hytta.	1884	18	158	288	En af delegarne utsedd styrelse.	(157)
25. Enkefru Åhlströms pensionsfond.	Pensioner till qvinnor, fyllda 60 år, och till premier m. m.	Christina Åhlström, rektors-enka.	1850 ¹¹ / ₉	8	932	17,200	Fattigvårdsstyrelsen i Sala stad.	
26. Carolina Rosengrens gåvofond.	Pensioner åt fattiga familjer, företrädesvis ur handtverksklassen.	Alexander Rosengren, källarmästare.	1855 ⁹ / ₄	5	418	10,000	Detsamma.	
27. Holmgrenska donationsfonden.	Pensioner till fattiga, pauvres honteux, samt till uppmuntrande af nykterhet.	Johannes Holmgren, civilingenjör.	1879 ²⁹ / ₃	—	—	55,280	Detsamma.	(158)
28. Karduanmakare-embetets lådas fond.	Pensioner åt enkor eller ogifta döttrar efter karduanmakare eller garfvarer.	E. Östgren, garfvarer.	1862 ⁸ / ₅	2	60	1,000	—	
29. Enkefru J. v. Knorrings pensionsfond.	Pensioner till 8 fruntimmer (pauvres honteux).	J. C. von Knorring, enkefru.	1880 ⁹ / ₇	—	—	8,000	Drätselkammaren i Sala.	(159)
30. Bergenstjernerka fonderna N:o 1, 2 och 4.	Pensioner åt bergslagsarbetare.	A. E. Bergenstjerna, bergmästare.	1834 ¹⁵ / ₁₂	4	208	7,207	Sala bergslag.	
31. Holmgrenska donationsfonden.	Pensioner till en uppgifven person och till fattige arbetare vid Sala silfververk.	Johannes Holmgren, direktör.	1878 ²⁶ / ₁	5	800	16,000	Detsamma.	
32. Tunellii fond.	Utdelning till jul åt fattiga qvinnor och till midsommar åt flitiga barn.	J. Tunelius, prost.	1843 ¹⁰ / ₈	20	90	1,500	Fattigvårdsstyrelsen i Sala stad.	
33. Eklöfska fonden.	Understöd åt 4 enkor i staden och 2 enkor i Sala landsförsamling samt till collega scholæ.	Orgelnistenkan Eklöf.	Okänt.	7	120	2,000	Kyrkorådet i Sala stads församling.	
34. Klasonska fonden.	Understöd till 9 enkor och anslag till kyrkovård.	Patronessan Klason.	Okänt.	10	150	3,000	Detsamma.	
35. Bergenstjernerka fonden N:o 3.	Skolböcker åt fattiga, underhåll af en graf och pensioner åt bergslagsarbetare.	A. E. Bergenstjerna, bergmästare.	1829 ¹² / ₁	18	108	2,400	Sala bergslag.	
36. Sala fabriks- och handtverksförening.	Näringsars befrämjande och understöd åt behöfvande medlemmar.	P. E. Lund, vagnmakare, m. fl.	1874	—	—	2,438	En styrelse af 8 personer.	(160)
37. Le Moines fond.	Lönebidrag åt komminister i Sala.	Borgmästarinnan Le Moine.	Okänt.	1	15	250	Kyrkorådet i Sala.	
— Kyllinge qvarn- och fattigkassa. (Se ofvan: Landsbygden 180).								
		Summa	—	257	5,269	169,476		

Sammandrag.

	Antal stiftelser.			
A. Å landsbygden	197	1,757	25,718 ⁵⁵	475,179 ²⁰
B. I Vesterås stad	105	1,176	40,530	1,029,664 ¹²
C. I Arboga "	42	339	10,271 ⁶⁴	262,466
D. I Köpings "	55	181	3,621 ⁴⁴	68,775 ⁷⁵
E. I Sala "	37	257	5,269	169,476
Summa (161)	436	3,710	85,410 ⁶⁸	2,005,561 ⁰⁷

¹⁾ Pastor bestämmer, hvilka skola åtnjuta understödet. — ²⁾ Så fort fonden genom räntans läggande till kapitalet uppgår till 400 kronor, eger utdelning rum. — ³⁾ Drufveska fonden har, enligt från pastor i Tillberga särskildt infordrad uppgift, från början varit 100 kronor; men blifvit under årens lopp genom församlingens bidrag ökad så, att den vid 1880 års slut utgjorde 1,273.49 kronor. Derefter har af fonden, på grund af kyrkostämmobeslut, användts till 1882 års kyrkoreparation, allt utom det donerade beloppet, 100 kronor. — ⁴⁾ Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885 utgjorde 81 $\frac{3}{4}$ tunnor spannmål, hälften råg och hälften korn. — ⁵⁾ Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885 utgjorde värdet af 80 tunnor spannmål samt årlig frälseränta af N:o 1 Landby, bestående af 4 tunnor råg, 80 lispund hö, 80 lispund halm, 18 kronor, sommarbete åt 1 ko och hägnadsskyldighet. Donationen är sammanslagen med fattigkassan. — ⁶⁾ 180 kronor utgå årligen af Vikhus fideikommiss. Gratialisterna utnämns af fideikommissarien. — ⁷⁾ Räntemedlen för afsedda ändamålet använda. — ⁸⁾ D:o d:o. — ⁹⁾ D:o d:o. — ¹⁰⁾ D:o d:o. — ¹¹⁾ D:o d:o. — ¹²⁾ Så fort fonden genom räntans läggande till kapitalet uppgått till 100 kronor, eger utdelning rum. — ¹³⁾ Så snart fonden genom räntans läggande till kapitalet uppgått till 500 kronor, eger utdelning rum. — ¹⁴⁾ Stiftelsens storlek utgör 10 $\frac{1}{2}$ tunnor säd, hälften råg och hälften korn, samt 7,89 kronor från Skästa i Munktorp och 3 tunnor säd från Skarpa i Skerike, allt årligen. — ¹⁵⁾ Ökas hvarje år med räntan samt 100 kronor från arrendatorn af kronofogdebostället Yllesta till år 1887, då räntedeleningen begynner. — ¹⁶⁾ Stiftelsen består af 456 kubikfot 7 kannor 50 kubiktum spannmål. Räntan utdelas årligen. — ¹⁷⁾ Influtna räntemedel äro för afsedda ändamålen använda. Belopp och antal personer kan ej uppgifvas. — ¹⁸⁾ D:o d:o. — ¹⁹⁾ Räntemedlen för afsedda ändamålet använda. — ²⁰⁾ D:o d:o. — ²¹⁾ D:o d:o. — ²²⁾ D:o d:o. — ²³⁾ D:o d:o. — ²⁴⁾ D:o d:o. — ²⁵⁾ D:o d:o. — ²⁶⁾ Någon slöjdskola har, i saknad af dertill lämplig lokal, ännu ej kommit till stånd. — ²⁷⁾ Stipendiaterne utnämns af Consistorium Ecclesiasticum i Uppsala. 180 kronor utgå årligen af Vikhus fideikommiss. — ²⁸⁾ Räntemedlen för afsedda ändamålet använda. — ²⁹⁾ Uppgifter saknas. — ³⁰⁾ Influtna räntemedel äro för afsedda ändamålet använda. Antal personer kan ej uppgifvas. — ³¹⁾ Räntemedlen för afsedda ändamålet använda. — ³²⁾ D:o d:o. — ³³⁾ D:o d:o. — ³⁴⁾ Af det använda beloppet, 696 kronor 46 öre, hafva 641 kronor 46 öre åtgått till värmeledning i kyrkan. — ³⁵⁾ Dessa medel, utgörande ränta å bankattesten N:o 25,047, åtnjutas af Arboga landsförsamling i förening med Björskogs, Himmeta och Säterbo socknars fattiga. — ³⁶⁾ Insättningar göras icke. — ³⁷⁾ Dessutom 30 kronors ärsandel ifrån Köpings stads erhållna donation. — ³⁸⁾ Anmälan har ingått, att dessa fonder finnas, men att de äro i uppgifterna för Örebro län intagna. — ³⁹⁾ Icke beroende af insättning. — ⁴⁰⁾ Stiftelsen består af $\frac{1}{2}$ mantal kronoskatte Boda, hvars taxeringsvärde för år 1885 upptages. — ⁴¹⁾ 1 krona inträdesafgift och dessutom 50 öre i månaden för person. — ⁴²⁾ Malménska fonden utgör 240 kronor samt bevaringsfonden 215 kronor 63 öre. Räntan å bevaringsfonden användes för fattigvården enligt beslut. — ⁴³⁾ Denna stiftelse har åren 1881 och 1883 förökats, genom donationer af en onämnd församlingsmedlem, från sitt ursprungliga belopp 200 kronor till 2,000 kronor. — ⁴⁴⁾ Donationen utgöres af 53 tunnor spannmål, hvarå ränta ingår med 2 kappar per tunna. Spannmålen utdelas *in natura* till 10 fattiga. — ⁴⁵⁾ Af det sammanlagda beloppet, 975 kronor, äro 25 kronor använda till lasarettet. — ⁴⁶⁾ Räntan, 60 kronor, använd i och för skolväsendet. — ⁴⁷⁾ Utdelningen, 19 kronor, är åstadkommen genom tillskott af pastor. — ⁴⁸⁾ Deraf är utdeladt till 8 skolbarn a 3 kronor samt premieböcker åt skolbarn för 6 kronor. — ⁴⁹⁾ D:o d:o. — ⁵⁰⁾ Fonden utgöres, förutom det kontanta beloppet, af en boksamling. — ⁵¹⁾ Hvarje medlem erlägger årsafgift af 4 kronor. — ⁵²⁾ Beroende på delegarnes insättning, 75 öre per månad, och erhålles sjukhjälp å 1 kr. per dag. — ⁵³⁾ Beroende på delegarnes insättningar, respektive 50 öre, 75 öre och 1 krona för hvarje månad, och erhålles sjukhjälp per dag å 75 öre, 1 krona och 1 krona 25 öre. — ⁵⁴⁾ Grafven reparerad för kr. 92.75. — ⁵⁵⁾ Behållningen kan ej exakt uppgifvas, emedan bokslutet fördrojts till följd af inväntade restantier. Delaktighet beror på insättning af 1 kronas inträdesafgift, 65 öre månadsafgift samt 15 öre vid hvarje dödsfall. — ⁵⁶⁾ Under år 1884 är af stiftelsen taget till kyrkans behof 1,000 kronor. Sedan 1884 har icke af fonden användts mer än betalningen af församlingens brandstodsmedel för allmänna byggnader. — ⁵⁷⁾ Fondens storlek utgöres dels af fastighet 15,000, hvilken hyresfritt är upplåten åt Falu bergsskola, dels af värdepapper kr. 20,909.45. Af räntan har lemnats bidrag till bergmästarens tjänstarkiv, premier till elever i nämnda skolas lägre afdelning, masugnsarbetare, hvilka utmärkt sig för flit och goda framsteg. På gemensam stämma i Norberg d. 20 juli 1882 öfverlemnade bruksegare »Bergmästare-Boställsfonden», stor 7,188 kr., till Löfvenskjöldska fondens fulla disposition. — ⁵⁸⁾ Räntan för afsedda ändamålet använd. — ⁵⁹⁾ Utdelning 1885:

576 $\frac{3}{4}$ kubikfot säd, utom 25 tunnor säd till Sala stads fattigvård. — ⁶⁰⁾ Upptages efter föregående uppgifter, enär nu infordrade ej erhållits. — ⁶¹⁾ Ränteaftkomsten använd bland fattigvårdens öfriga inkomster till understöd åt fattiga i allmänhet inom staden. — ⁶²⁾ Räntan inlagd bland fattigvårdens öfriga inkomster. — ⁶³⁾ D:o d:o. — ⁶⁴⁾ D:o d:o. — ⁶⁵⁾ D:o d:o. — ⁶⁶⁾ Stiftelsen utgöres af ett planteringsland inom tomten N:o 143 i Vesterås södra kvarter med taxeringsvärde 1,200 kr. — ⁶⁷⁾ Kapitalet har utfallit först år 1885. — ⁶⁸⁾ Härtill äro anvisade 64 tunnor 12 kappar kronotonde, hälften råg och hälften korn. — ⁶⁹⁾ Härtill går afrad från Papegojvretten, lösen för 4 tunnor spannmål, hälften råg och hälften korn efter medelmarkegång. — ⁷⁰⁾ Från stiftelsens början är af fondens afkomst insättning i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten gjord för 73 kr. samt funnos vid 1885 års slut reserverade 291 kr. 50 öre för samma ändamål. — ⁷¹⁾ Särskild testamentarie åtnjuter i sin lifstid ränteaftkomsten. — ⁷²⁾ Årsinkomsten använd såsom bidrag till de under nästföljande fond omförmälda skolbarns beklädnad. — ⁷³⁾ Skolrådet disponerar räntan. — ⁷⁴⁾ Ränteaftkomsten disponeras af skolrådet i Vesterås. — ⁷⁵⁾ Årsräntan använd till premier bland de under N:o 42 upptagna barnen. — ⁷⁶⁾ En af stadsfullmäktige utsedd nämnd disponerar afkomsten. — ⁷⁷⁾ I fonden äro inbegripna taxeringsvärdet, 9,400 kronor, å inrättningens egande gård i Vesterås samt en donation af A. T. Sundin å 10,000 kronor. — ⁷⁸⁾ Af årsräntan utgått först kostnadsersättning för vård af makarne Nordgrens grafplats och resten användts jemte den under N:o 35 upptagna fondens afkomst till deruti uppgifna skolbarns beklädnad. — ⁷⁹⁾ Afkomsten använd såsom bidrag till de vid N:o 35 angifna skolbarns beklädnad. — ⁸⁰⁾ Ibland dessa barn hafva särskildt utsedda 50 stycken fått i lifränteanstalt insatta 5 kronor hvar. — ⁸¹⁾ Årsinkomsten upptagen efter afdrag för pension af 400 kronor till särskild testamentarie; här angifna 100 kronor hafva användts såsom bidrag till de vid N:o 35 angifna skolbarns beklädnad. — ⁸²⁾ Af årsräntan har hälften användts för hvardera läroverket i angifna ändamål. — ⁸³⁾ Fonden består af en fjerdepart i Falu grufva. — ⁸⁴⁾ I stiftelsens angifna belopp ligger taxeringsvärdet 45,000 kronor för en fonden tillhörig fastighet, gården N:o 1 i Vesterås stads norra kvarter. — ⁸⁵⁾ Räntan lägges till kapitalet enligt 1878 års prestmötes beslut, gällande intill dess vid nästblifvande prestmöte nytt beslut i händelse härtill fattas. — ⁸⁶⁾ Delegare erlägga i inträdesafgift 2.50 kr. och i öfrigt bidrag 4 kr. — ⁸⁷⁾ Delegarne efter fördelning: inom 1:a klass erlägger i inträdesafgift 1 kr., 2:a kl. 2 kr., 3:e kl. 4 kr., i årsafgift 1:a kl. 2 kr., 2:a kl. 4 kr., 3:e kl. 8 kr., samt åtnjuta sjukhjälp för vecka 1:a kl. 2 kr., 2:a kl. 4 kr., 3:e kl. 8 kr. under högst 12 veckor; för hvarje derpå följande vecka intill 12, 1:a kl. 1 kr., 2:a kl. 2 kr., 3:e kl. 4 kr. Begravningshjälp 1:a kl. 12.50, 2:a kl. 25 kr., 3:e kl. 50 kr. — ⁸⁸⁾ Delegarne erlägga efter fördelning: inom 1:a klass i inträdesafgift 1.50 kr., 2:a kl. 3 kr., 3:e kl. 4.50 kr.; i månadsafgift 1:a kl. 0.25, 2:a kl. 0.50, 3:e kl. 0.75 kr. — ⁸⁹⁾ Till sjukförenings medlem erlägga de öfriga hvar 7 öre i veckan och när någon föreningsmedlem dör, betala de öfrige till sterbhuset 50 öre hvar i begravningshjälp. — ⁹⁰⁾ Hvarje delegare erlägger för hvarje sjuk medlem till sjukhjälp 10 öre pr vecka och vid medlems dödsfall såsom begravningshjälp 50 öre. — ⁹¹⁾ D:o d:o. — ⁹²⁾ I fondens årsinkomst ingående 15 tunnor spannmål, hälften råg och hälften korn, som löses efter årspris, är i motstående stiftelsebelopp inberäknad, sedan den för samma spannmål efter medelmarkegångspris för 1876—1885 beräknade lösen 210 kr. 73 öre kapitaliserats efter 5 proc. till kr. 4,214.60. — ⁹³⁾ Pensioneringsbeloppet fyller genom sammanskott bland presterskapet. — ⁹⁴⁾ I stiftelsens uppgifna kapital ligger taxeringsvärdet, 25,000 kr., å en stiftelsen tillhörig fastighet, bebyggda lägenheten Djupmyra å Arboga stads område. — ⁹⁵⁾ Delegare erlägga inträdesafgift med 30 kronor. — ⁹⁶⁾ Räntan lägges tills vidare till kapitalet. — ⁹⁷⁾ Motstående, efter afdrag för värden om grafplatseu behållna räntan, använd i allmänna fattigvården. — ⁹⁸⁾ Årsräntan, utöfver bidraget till komministerlön, använd för folkskolans allmänna utgifter. — ⁹⁹⁾ Årsinkomsten, efter afdrag af 5 kr. för grafvården, använd såsom bidrag till de vid N:o 35 angifna skolbarns beklädnad. — ¹⁰⁰⁾ I angifna summa af fonden ingår ett värde af 60,000 kronor, som stadsfullmäktige bestämt för bokföring af en fonden tillhörig till 108,100 kr. taxeringsvärderad gård N:o 146 i Vesterås stads vestra kvarter. Till en f. d. tjenarinna hos testator utgår en lifränta af 800 kr., som är inberäknad i uppgiften om utdelning 1885. — ¹⁰¹⁾ Räntan lägges tillsvidare till kapitalet. — ¹⁰²⁾ Delaktighet oberoende af insättning. — ¹⁰³⁾ D:o d:o. — ¹⁰⁴⁾ Delaktighet oberoende af insättning. Hit hörer bankoattesten N:o 25,083. — ¹⁰⁵⁾ Delaktighet oberoende af insättning. — ¹⁰⁶⁾ D:o d:o. — ¹⁰⁷⁾ Delaktighet oberoende af insättning. Fonden ursprungligen endast för borgarenskor. — ¹⁰⁸⁾ Delaktighet oberoende af insättning. — ¹⁰⁹⁾ D:o d:o. — ¹¹⁰⁾ D:o d:o. — ¹¹¹⁾ D:o d:o. — ¹¹²⁾ D:o d:o. — ¹¹³⁾ D:o d:o. — ¹¹⁴⁾ D:o d:o. — ¹¹⁵⁾ D:o d:o. — ¹¹⁶⁾ D:o d:o. — ¹¹⁷⁾ D:o d:o. — ¹¹⁸⁾ D:o d:o. — ¹¹⁹⁾ D:o d:o. — ¹²⁰⁾ D:o d:o. — ¹²¹⁾ D:o d:o.

— ¹²²) D:o d:o. — ¹²³) D:o d:o. — ¹²⁴) D:o d:o. Numera anslagen åt en kollega. — ¹²⁵) Delaktighet oberoende af insättning. — ¹²⁶) D:o d:o. — ¹²⁷) D:o d:o. För att öka fondens belopp har räntan lagts till kapitalet. — ¹²⁸) Delaktighet oberoende af insättningar. Uppkommen af besparingar från fonderna N:ris 24 och 25. — ¹²⁹) Delaktighet oberoende af insättning. — ¹³⁰) D:o d:o. — ¹³¹) Inträdesavgift i 1:a klass 2 kr., i 2:a kl. 1 kr.; kvartalsavgift resp. 1 kr. 50 öre à 75 öre. — ¹³²) Hvarje verkstadsarbetare betalar månadligen 37 öre. — ¹³³) Inträdesavgift 3 kr. och 1 kr. årligen för hvarje delegare i 15 års tid. — ¹³⁴) Inträdesavgift i 1:a klass 1 kr. och i 2:a kl. 2 kr. Kvartalsavgift resp. 30 à 60 öre. — ¹³⁵) Delaktighet beroende af insättning, i 1:a klass inträde 4 kr. och årligen 6 kr., i 2:a kl. inträde 3 kr. och årligen 4 kr., i 3:e kl. inträde 1:50 och årligen 2 kr. — ¹³⁶) Delaktighet beroende af insättning. Inträdesavgift 1 kr. och årsavgift 2 kr. — ¹³⁷) Delaktighet oberoende af insättning. Fonden består af egendomen Koberg utanför staden, med 20,000 kronors taxeringsvärde. — ¹³⁸) Delaktighet oberoende af insättning. — ¹³⁹) Delaktighet oberoende af insättning. — ¹⁴⁰) Uppbäres af stads-komministern. — ¹⁴¹) Ingen insättning för borgare samt deras enkör och barn, för andra 15 kr. på en gång. — ¹⁴²) Delaktighet oberoende af insättning. — ¹⁴³) D:o d:o. — ¹⁴⁴) Stiftelsen består af 1 tunmland 10⁶³/₆₄ kappland jord, som upptages efter 1885 års taxeringsvärde. — ¹⁴⁵) En lott går till Säby sockens fattige. — ¹⁴⁶) Stiftelsen består af kontant 2,634 kr. 25 öre samt 9 tunmland 5 kappland jord. Af utdelningen har hälften utgått till de fattige och hälften till reparationskassan. Jorden upptagen efter 1885 års taxeringsvärde. — ¹⁴⁷) Stif-

telsen består af 2 tunmland 4 kappland jord, som upptages efter 1885 års taxeringsvärde. — ¹⁴⁸) Stiftelsen består af 3 tunmland 3 kappland jord, som upptages efter 1885 års taxeringsvärde. — ¹⁴⁹) Utdelningen ännu icke börjad. — ¹⁵⁰) Stiftelsen består af kontant 2,955 kr. 43 öre jemte 8 tunmland 6 kappland jord, som upptages efter 1885 års taxeringsvärde. — ¹⁵¹) Stiftelsen består af 35 kr. 38 öre kontant och 8 tunmland jord, som upptages efter 1885 års taxeringsvärde. — ¹⁵²) Stiftelsen består af 3 tunmland åkerjord, som upptages efter 1885 års taxeringsvärde. — ¹⁵³) Till stiftelsen äro anslagna 16 tunnor tullmjöl. — ¹⁵⁴) Årlig avgift 5 kr. pr man samt 2 kr. 50 öre pr kvinna och barn. — ¹⁵⁵) Årsavgift 5 kr. af hvarje delegare i kassan. — ¹⁵⁶) Insättning 50 öre i månaden. — ¹⁵⁷) D:o d:o. — ¹⁵⁸) Först fram-
deles komma pensioner att utdelas. — ¹⁵⁹) Någon pension ännu ej utlemnad. — ¹⁶⁰) Årlig avgift 4 kr. — ¹⁶¹) De särskilda stiftelserna eller donationerna m. m. hafva, så mycket möjligt varit, inom hvarje fögderi eller stad ordnats på det sätt å formulärblanketten angifvits, med iakttagande, att då stiftelsen eller donationen afsett anslag till t. ex. skolbarn (folkskolans barn) har densamma hänförs till b, »stiftelser och inrättningar för barnavård och barnundervisning», och der stiftelsen eller donationen afsett flere olika ändamål har den upptagits under »andra stiftelser eller dermed jemförliga inrättningar» (eller såsom f). — Der evalverande af årliga naturaförmåner i visst värde skett, har detta beräknats efter 1885 års markegångspris med tillägg af approximativt värde å i taxan ej upptagna föremål.